

საბჭოთა პაპა

გეგმა

კველი წელთაღრიცხვის 1460 წ.
(ვიანსტოვებით)

გეგმანი

(764 წელი)

თბილისი
2011

ჩადაქტორი და გამომცემელი

იურტნ ცტორიაშვიდი

ტაქნიკური ჩადაქტორი

კტბა ზედთიდე

კომპიუტერული უზრუნველყოფა

ქეთევან გხედრიაშვიდი

© „მედიკოპოლიტიკა“

არგონავტების კოლხეთში ლაშქრობის, ოქროს საწმისის გატაცების, აიეტის ასულ მედეას როლის თემატიკა ამოუწურავია. თვით გადმოცემები იძლევა მრავალ ვარიანტს. ამიტომ გასაკვირი არაა, რომ ამ თემატიკას ძველად თუ ახლა მრავალი შესჳილებია. მსოფლიო სამეცნიერო თუ მხატვრულ შემოქმედებას რომ შევეშვათ, აზრთა სიმრავლე არც ქართველობას აკლია.

წინამდებარე ნაშრომი რიგი თავისებურებებით გამოირჩევა. რით? ეს მკითხველმა უნდა დაინახოს და შეაფასოს. ჩვენ კი იმას დავუმატებთ, რომ „მედეა“ ავტორის ამ თემაზე შექმნილი ნაშრომების „ილი“, „აიეტი“, „ტრა“ შემადგენელი ნაწილია. შესაბამისად, ყველა ერთად იძლევა იმ ეპოქის წარმოსახვით რეალობას. ამავე დროს იგი ქართველობის უძველეს ისტორიაში ჩახედვის მცდელობაცაა.

VIII ს. შუა ხანები ქართლის მოძლიერებით ხასიათდება. აღმოსავლეთ და დასავლეთ საქართველოს ერთი ხელისუფლის გარშემო გაერთიანება მეფე არჩილ II დამსახურებაა. ერთიანობის გარეთ რჩებოდა თბილისის საამირო. ნახევრად დამოუკიდებლობას მდ. კელასურის (კლისურა, კორახი) ჩრდილოეთი აფხაზეთი ინარჩუნებდა. სამხრეთი აფხაზეთი (დასავლეთ საქართველოს ბიზანტიელები აფხაზეთს უწოდებდნენ) აფხაზთა და ქართველთა სამეფოში შედიოდა.

არჩილ მეფესთან შეთანხმებით (როგორც ვასალი) მოქმედებდა ჩრდილოეთ აფხაზეთის მთავარი ლეონ II. ლეონი დედის მხრივ ხაზართა ხაკანს ენათესავებოდა და მათი დახმარებით ცდილობდა ჩრდილოეთ კავკასიელი ტომების სრულ დამორჩილებას.

ლეონ II, ქართლის მეორე მეფის (არჩილის ძმა მირის) სიძისა და მემკვიდრის, ლეონ I-ის ძმისწული იყო და ამ გზით მეფის გვირგვინის პრეტენდენტი.

თავის მხრივ არჩილს დარჩა ორი ვაჟი, იოანე და ჯუანშერი. სამწუხაროდ, მათ არა თუ სამეფო ვერ შეინარჩუნეს, მეფობის ტიტულიც ვერ დაიმკვიდრეს.

კავკასიის დაუფლებისათვის VIII ს. დიდი ბრძოლები სწარმოებდა

არაბებსა და ხაზარებს შორის. ორივე მომხდური საფუძვლიანად აჩანაგებდა ალბანეთს (დღევანდელი აზერბაიჯანს), სასომხეთსა და საქართველოს (ქართლს).

ისტორიული ცნობის თანახმად 764 წ. ხაზარებმა დიდი ლაშქრობა მოაწყვეს სამხრეთით, დარუბანდის გზით. საბაბად გამოყენებული იყო არჩილის ასულის (იოანესა და ჯუანშერის დის), სილამაზით ცნობილი შუშანის უარი, ცოლად გაჰყოლოდა ხაზართა ხაკანს, როგორც „ურჯულოს“, ქრისტიანების მტერს.

ამ პერიოდის მოვლენებს ასახავს წინამდებარე ნაშრომი.

რედაქტორი

გეგმა

კველი წელთაგრიტის 1460 წ.
(მეცხოვეთ)

ალკინოე – ფაბიათა მეფე.²

„ძლევამოსილი კოლხეთის მეფეს ქვეყნად ვერავინ
 გაუტოლდება,³“
 მისი სამეფო, ფართედ გაშლილი, ამ დედამიწის კიდესა
 ნვდება,
 სადაც ფაზისი,⁴ დაუდგომელი, თოვლიან მთებში
 სათავეს იღებს,
 კლდეა პიტალო, თვალუნვდენელი, მხოლოდ მნახველი
 რამეს გაუგებს.
 იქ დარჩა ჯაჭვი პრომეთეოსი, ჰეფესტოს⁵ ხელით
 მტკიცედ ნაჭედი,
 დაბმული იყო იმით ტიტანი, იქიდან ჰქონდა გადასახედი,
 დევკალიონის უფროსი ვაჟი, კორინთოს მეფე,
 დიდი დარდანი,
 მამისგან პაპის სამყოფელს ცნობდა და როცა მარცხის
 დაუდგა ხანი,
 კორინთო დათმო, ზღვა გადალახა, თევკრების მეფეს
 უთხრა მოყვრობა,
 მისი ბადიში, ილი უფროსი, ვინც არ იცოდა შვილების
 გრძნობა,
 ილტვოდა უფრო აღმოსავლეთით, სად ჰელიოსის
 ეტლი ამოდის,

1. 1460 წ. ძველი წელთაღრიცხვის – არგონავტების კოლხეთში ოქროს სან-
 მისისათვის ლაშქრობის თარიღი დაუდგენელია, მიახლოებითია.

2. ალკინოე – თქმულების თანახმად, კოლხეთიდან გაქცეულ არგონავტებს
 თან მედეა გაჰყვა. გზაში ისინი ფეაკთა მეფის ალკინოეს სტუმრები გახდ-
 ნენ და მისი მოთხოვნით იაზონმა და მედეამ „იქორწინეს“.

3. ბრწყალებში ჩასმული დებულება აპოლონ როდოსელისგანაა ნასესხები.

4. ფაზისი (ფასისი-ქალღმერთ ფასიანეს მიხედვით, ფასიანე, ზევსის დედის
 რეა-კიბელას ზედწოდება იყო). ამ შემთხვევაში. – მდინარე რიონი.

5. ჰეფესტო – მჭედლობის ღმერთი, გადმოცემით, მას კ. ლეშნოსზე, მოსხოს
 მთაზე ედგა სამჭედლო ქურა.

იქ დაასახლა კორინთელები, კოლხთა სახელიც
იქიდან მოდის,
აიეტია დღეს მათი მეფე, სხვაგან ვერ ნახო
მძლავრი სამეფო,
ლონე არ არის წინ გადაუგდე, შუბი აღმართო,
აგინ-შაჰყეფო.
ამიტომ მიჯობს ხერხი ვიხმარო, მძინარე ლომი
არ გავაბრაზო,
მოსულს სამოყვრო გული ვუჩვენო, სამტრო აზრების
კარი ჩავრაზო.

არბთა – ფაქტა დედოფალი

პოსეიდონის ჩამომავალი, ნავსითოოსის, მისი ძის, შვილი
ჰელიოსის ძე აიეტის ნულს, მოყვარულად
ხვდები ხელებგაშლილი,
ეს მეგობრული შენი დახვედრა მტერ-მოყვარისთვის
გასაგებია,
თვით გაარკვიონ და-ძმამ შედეგი, შური
რომლისგან ანაგებია.
არგონავტები როცა მოგვადგნენ, ვინ იყვნენ,
რატომ, შენ არ იცოდი,
მედემ გთხოვა თავშესაფარი, მისი ნუხილით
მეც კი ვინვოდი.
მას მოჰყვა გუნდი ვაჟკაცებისა, ორმოცდა ათი,
ერთ-ურთზე კარგი,
თუ არ შეხვდები სტუმრებს მოყვრულად,
კეთილ მასპინძლად როგორ ივარგი?

ალკინოე – ფაქტა მეფე

ეს ასე იყო, მაგრამ როდესაც გავიგე ვინ
და როგორა ფასობს,
რატომ ილტვოდნენ კოლხეთის მხრიდან,
ვინ ვის ღალატობს და მახვილს ასობს,
ხომ უნდა მეთქვა მათთვის უარი, ვინც ჩემი ნების
მოიმედება,

არგონავტები ცივად გამეშვა და დამეტოვა
მხოლოდ მედღა.
მე კი რა ვქენი, მისანის რჩევით, იაზონს მისი მოვთხოვე
ქმრობა
ასეთი გზებით შემეძლო მხოლოდ, მომესპო მათთან
კოლხების მტრობა.

იაზონი

შენ ცუდად დარდობ, ბრძენო მეფეო, შენი მოთხოვნა
გასაგებია,
ამ გზით ჩვენ მდევრებს გზას ჩაუკეტავ, სიტყვა ამ აზრზე
ანაგებია,
მე არ მწყენია შენი ნათქვამი და არც მეგობრებს
უთქვამთ უარი,
ეს ჩემი ფიქრის აღსრულებაა, არა მუქარა ან სატყუარი,
მეფის ასულის ცოლად მოყვანა, გრძნობების გარდა,
არი პატივი.
შენ შეასრულე ჩემი სურვილი, შვება მომგვარე,
არაფერს ვჩივი,
ერთი ეგაა, თავად მედღა, სულ სხვა პირობის
იყო მსურველი,
თუმც მოვეწონე, როდი მეტრფოდა და ამის გამო
შემიწყო ხელი,
მისი პირობა იყო ასეთი, როცა იოლკოსს გავმეფდებოდი,
მას კორინთოში გავამეფებდი, ერთგულ გუშაგად
თან გავყვებოდი
და ამის შემდეგ გულს გადმიშლიდა, ეგებ თანხმობას
კიდევ მეტყოდა.
პირობა მივეც, მიტომ მიშველა, სხვა გადამწყვეტი
არა მეთქმოდა,
ახლა დაჩქარდა საკეთებელი, მე თანახმა ვარ
თუ მომცა ხელი,
მოვა, აუხსენ, რა რადა ფასობს, არ დავიბნელოთ
სოფელი ვრცელი,

სხვაფრივ კოლხები არ დაგვინდობენ, სიმართლე
იმათ მხარეს იქნება,
იქნებ მშვიდობით დავშორდეთ მდევერებს და
ავასრულოთ ღმერთების ნება.

ალკინოე – ფაბაკთა მეფე

მე კარგად ვიცი კაცური წესი, წინაპართაგან არი ნათესი –
მტერიც რომ იყოს, თუ სტუმარია, უნდა გაუყო
აბედი-კვესი,
შენი თანმხლები არგონავტები, როგორც მოყვრები
ჩემთან სტუმრობენ,
ჩუმად იარალს აჟღარუნებენ, მახვილს ლესავენ,
არა ხუმრობენ.
მდევერებს, ვიცი არ დანებდებიან, ომში სიკვდილი
გმირებსა შვენიის,
მაგრამ რის გამო, ეს თუ არ იცი, ხდები ამყოლი
ავყია ენის
სტუმრების დაცვა ჩემია ვალი და არც გავხდები
ბედის საწყალი,
ერთიან ძალით მდევერებს ვაოტებთ, შურისძიების
დავუვსოთ თვალი,
მაგრამ ხომ უნდა კარგად განვსაზღვრო ვის შევეჭიდო
ანდა რის გამო,
კოლხები ჩვენი ახლობლებია, მეგობრობა გვაქვს
მათთან საამო,
ჩვენ მათთან გვმართებს მშვიდობით ყოფნა, მშვიდობა
ბრძენთა მონაგებია,
თუნდაც ამიტომ მდევერებთან შებმა ჩემ სამეფოსთან
ნასაგებია.
მას დავუმატოთ დიდი შედეგი, აიეტი რომ
შეიტყობს შედეგს,
შურისძიებით აღიკაზმება, ჩვენ დაგვაშინებს,
მოძებნის შემდეგს,
გავიმეორებ, კოლხეთის მეფეს, ქვეყნად ვერავინ
გაუტოლდება,

ლომი თუ აღსდგა შემართებული, არავინ იცის
აქ რა მოხდება.

არატი – ფაბრის დედოფალი

მეფეს არ აწყობს ძლიერთან ომი, რასაც მოჰყვება
ქვეყნის დაქცევა,
საქმეს არ შეეძლება სტუმრობის წესი და არცა მხიბლავს
სტუმრების ქცევა,
შენ თუ მზადა ხარ დაუდგე გვერდით, ტანჯვა იგემო,
დაიცვა მკერდით,
ამათაც უნდა გაიგონ შენი, მედეას კრძალვით რატომ
ვუცქერდით,
ის არა მხოლოდ მეფისწულია, ჯადოქრობაში
დაუდევს ნილი,
გულთამხილველი და მკურნალია, ნამღებითა აქვს
თახჩა ავსილი.

იანონი

იოლკოსიდან კოლხეთის მხარეს, ზღაპრად ითქმება
როგორ ვიარეთ,
პე-ლაზგ გმირების შევეკრიბე წყება, ერთურთის
აზრი გავიზიარეთ,
განა რა გვსჯიდა, შორი გზა მოვლეთ კერას
ვიყავით ბედსვიანები,
საერთო საქმემ გვაერთიანა, რადგან ქვეყანა იყო ნაწენები.
გაგეგონება და გაგახსენებ, საპელაზგოში ბევრი ტომია,
მათ მრავალ მეფეთ შორის ვერ ნახავ, რომელსაც
სხვასთან არ უომია,
ჰოდა, შეთანხმდნენ, მშვიდობის მიზნით, ომფალოს
ქვასთან, ჰქონდეთ შეხვედრა,
დედფოს მისანი მოახსენებდა ღმერთების ნებას,
ვინ, რას ევედრა,

ამ სამისნოსთვის, მორიგეობით, მეფენი საღმრთო
ვერძს გამოზრდიდნენ
ოქროს სანმისს კი მას გადასცემდნენ, ვისაც მორიგე
მეფედ ჩათვლიდნენ,
და მოხდა ისე, რომ ათამანტმა, ორქომენს დიდხანს
ვინაც მეფობდა,
მორიგე ვერძი ვის ეკუთვნოდა და ოქროს სანმისს
დროებით ფლობდა
დაჰკარგა ვერძი, მასთან სანმისი, ღვთიური ნების უტყუვი
ნიშანი
წასულთა სულებს წაერთვათ გეზი, გმირებს მიეცათ
ბრძოლის მიზანი.

ალკინოე – ფაიატა მეფე

ათამანტს დიდი ჰქონია ცოდვა, საერთო საქმეს
ვერ მოუარა,
ღმერთების წყრომა დაიმსახურა, მოძმე
მეფენი დაამწუხარა,
პელაზგებს შორის ოქროს სანმისი, მე გამიგია,
დიდადა ფასობს,
მისი მფლობელი უძლეველია, მიდის, მიიბრძვის
და მიკისკასობს,
მე მხოლოდ ერთი ვიცი შემთხვევა, ახლახანს იყო,
მიტხრეს და ვიცი,
ოქროს სანმისი ძმას გამოსტაცა, მაგრამ ვერ გახდა
ქვეყნის საფიცი.

იაზონი

სანამ იოლკოსს მივატოვებდი და კოლხეთის გზას
დავადგებოდი,
ამბად გავიგე პელოპსის ვაჟებს, ვისაც ვერც ვცნობდი,
ვერც შევხვდებოდი,
არაკაცობით მოსვლიათ დავა, ჯიშში ჰქონიათ
გაუტანლობა,

მამა მოუკლავთ, მერე დის ქმარი, ასე სცოდნიათ
 მოყვრობა-ძმობა.
 როცა დის შვილიც გზას გაუყენეს, ბოროტი ძალა
 მიკენს უჩვენეს,
 ქალაქის მეფედ დაჯდა ათრეი, მძიმე ცოდვებმა
 ვინც შეაჩვენეს.
 ძმას და მენყვილეს ფიესტს შეშურდა, ისიც იბრძოდა,
 მეფობა სურდა,
 სიძეს რომ კლავდა, განა ფიქრობდა, რომ დარჩებოდა
 ნადავლის ხურდა,
 ჰოდა, ინყინა, აივსო ჯავრით, მამა თუ მოკლა
 ძმას დაინდობდა?
 გაუმაძღარი იმისი გული ტოლად და ცალად
 არავის ცნობდა
 და მოიფიქრა: შეუჩნდა ძმის ცოლს, თავი აძლია
 და დააძალა,
 ქალიც ქალია, ჭკუა მოკლეობს და მოკლედ
 მოკლევც გამოეცალა.
 ერთად გათვალეს. მიკენის მეფეს ვერძი ჰყავს
 ოქროს სანმისიანი,
 თუ მოსტაცებენ, ტახტს წაართმევენ,
 გამეფდებიან ცოდვილიანი.
 ასეც მოიქცნენ, ვერძი მოსტაცეს, მაგრამ ვერ შეძლეს
 მეფედ დაჯდომა.
 ქურდი, ყაჩალი და მოლალატი მეფედ არა ცნეს,
 არვინ ინდომა,
 ფიესტს მოუხდა სხვაგან გაქცევა, ახლა სად სახლობს
 მე აღარ ვიცი,
 სანმისი ისევ ათრეის დარჩა, ქვეშევრდომებმა
 მას მისცეს ფიცი.

ალკინოე – ფაბიოლა მუფი

ოქროს სანმისი პელაზგებს შორის თუ ხელმწიფობის
 არის ნიშანი,

მაშინ ათამანტს ვინლა ამეფებს, საქმე მოსვლია მოხუცს
უგვანი.

იაზონი

ოქროს სანმისი უფრო მეტია, ვიდრე ნიშანი
ძალაუფლების,
ღმერთების ნების გამჟღავნებაა, აქ დახმარების
და იქ თან ხლების,
რაც დაგვეკარგა, ძალა წაგვეერთვა, ვერ ვუპატრონეთ
წასულთა სულებს.
ზვარაკს არ ჰქონდა ღვთიური მადლი, ვერც იამოსი¹
კურნავდა წყლულებს,
ამიტომ იყო საპელაზგოში მის დაბრუნებას
ყველა ცდილობდა,
მაგრამ კოლხეთი საითკენ იყო, არც ვინ იცოდა და ვერც
ვინ გრძნობდა,
სანამ ათამანტს არ მიუვიდნენ დანაბარებით ფრიქსეს²
შვილები,
მამით მეფობის მტკიცედ მსურველნი, თუმცა კოლხეთში
გამოზრდილები.

ალკინოე – ფაიატა მიფე

ათამანტს ჰყავდა ფრიქსე და ჰელე, პირველ ცოლისგან
ასე გვაქვს ცნობა,
რად მოიშორა მეფემ შვილები, რად გაუცივდა
მამური გრძნობა?

იაზონი

ეს ამბავია ცუდად სათქმელი,
ათამანტს ბედმა დარია ხელი,
ცოლს გაეცალა, სხვა მოიყვანა, კაცი ფიქრობდა
შვილების მცველი

1. იამოსი – დაჭრილთა, ავადმყოფთა მკურნალი, ღმერთ აპოლონის ვაჟი.

2. ფრიქსე – ათამანტის ვაჟი, რომელმაც ვერძი და სანმისი კოლხეთში აი-
ეტს მიართვა.

დედინაცვალმა გერებს უგანა, მათი სიკვდილის იყო
მსურველი,
და მიაღწევდა დასახულ მიზანს, გაიხარებდა
ლალატი ძველი,
რომ არა ზრუნვა ერთგულებისა, რომელთაც ბალებს
ასწავლეს გეზი,
ვერძი სანმისით თან გაატანეს, რაც გახდა ჩვენი
ბრძოლის მიზეზი

არმტი

დედინაცვალის მოღალატობა, ათამანტს
როგორ გამოეპარა,
შვილებს უგვანი როგორ არჩია, ავი აყვავა და გაახარა,
არა ყოფილა მეფობის ღირსი, თუ ქალის ჭკუით
ქვეყნად იარა,
შვილები დათმო, სანმისი დათმო, ერს გაუჩინა
ეჭვის იარა,
ვთქვათ ერთხელ შეცდა, მაგრამ როდესაც კარზე
მიადგნენ შვილთა შვილები,
რატომ მეფობა არ დაულოცა თუ გმირად
იყვნენ გამოზრდილები?

იაზონი

მათი შეხვედრის მოწმე არა ვარ, მაგრამ მრავალჯერ
გამიგონია,
თვით ათამანტის ვიცი ნათქვამი, რომ დამავინწყდეს
არა მგონია.
ასე ამბობდა: ბადიშთა მამამ, ფრიქსე კი იყო
ჩემი მემკვიდრე,
მომტაცა ვერძი, მასთან სანმისი, ავასრულებდი ღვთის
ნებას ვიდრე,
მე რალა მექნა, ასე მიამბეს, რაც ჩემ წარგზავნილს
უთხრა მისანმა,
უნდა დახოცო ფრიქსე და ჰელე, რომ გაამართლოს
ქვეყნის მიზანმა.

არა და ყველა დაიღუპებით, ასეთი არის
 ღმერთების ნება,
 ჩვენი სიცოცხლე მათ აბარიათ და არც ვყოფილვარ
 მათთან თავნება.
 და სწორედ მაშინ, როცა შვილები უნდა გამელო
 ღმერთის ზვარაკად,
 მოხდა ისეთი, რაც ჩვენ მომავალს გაახსენდება
 ზღაპარ-არაკად.
 მიღალატეს და გაქრნენ შვილები, თან გაიყოლეს
 ვერძი-სანმისით,
 წასულთა სულებს დაეხშოთ კვალი, შენი თუ დათმე,
 ივარგებ ვისით?
 გავიდა წლები, ოთხი ვაჟკაცი კარზე მომადგა, მეფის
 ტახტს მთხოვენ,
 არა ფიქრობენ, ცოლთან ახალთან სხვა შვილები მყავს
 და სისხლსა მწოვენ.
 ამიტომ, როცა მთხოვეს მეფობა, სხვა მეფეებთან
 შეთანხმებულად,
 წინაპირობად ვითხოვე განძი დაბრუნებოდა
 ორქომენს სრულად.
 იგივე პირობა მე წამიყენეს, ამიტომ არგოს მოვეთათბირე,
 ის, მისი ძმები მელას, ფრონტიისი და კიტისორე ოთხ
 ძმაში მცირე.
 კოლხური წესით გემს ააგებდნენ, რადგან ასეთი ჩვენ არ
 ვიცოდით,
 მხოლოდ კოლხური ან და კრეტული, სხვაფრივ კლდეთ
 შორის ვერ გავიდოდით,
 არგომ დასძლია შეუძლებელი, მიტომ სახელი
 გემსაც ვუწოდეთ,
 შევკრიბეთ გუნდი ვაჟკაცებისა, ბევრი შევიძლეთ
 და ბევრიც ვცოდეთ.

არეტი – ფაბიუს დედოფალი

საპელაზგოდან კოლხეთისაკენ თუ არგოს გემით
 სწრაფად იცურეთ,

ბევრი ხიფათი გზაში შეგემთხვათ და ბევრჯერ
ოფლი ჩამოინურეთ,
თუ აიეტი ღალატით ძლიეთ, ოქროს სანმისი
მოიგდეთ ხელში,
რაშია თქვენი დამსახურება, რა გაამაყებთ
ნუთისოფელში?

ალკინოე – ფააკთა მეფე

ახლა არაა დრო შეფასების, ახლა მთავარი არის ქმედება,
ვინც არ დაკარგავს დროს ლაპარაკში, მას წარმატება
დაეხედება,
კარს მოგვდგომია აიეტის ძე აფსირტი მხნე
და დაუდგომელი,
შურისძიებით არის აღვსილი, ნინ დაუდგება მითხარ
რომელი?
მას მხარს უმაგრებს ხალიბთა მეფე, ჰალიძონებსაც
ჩვენში იტყვიან,
უნდა ვიღონოთ რამ საოცარი, რომ სტუმრებისთვის
არ იყოს გვიან,
მოვეთათბირე ადათთა მცოდნეს, ათენას ვთხოვე,
ზვარაკი ვწირე,
დაგკვალიანდი რა შეიძლება და ბოროტება
ვარჩიე მცირე
თუ იაზონი ხელს სთხოვს მედეას, ქმრის გვერდში დგომა
ქალის ვალია,
აფსირტი ცოლ-ქმარს ვერ დააშორებს, უნდა ჩავხერგოთ
გზა სავალია,
ამიტომ ვითხოვ, თუ სურს იაზონს, რომ დავიფარო
და მივეხმარო ,
უნდა იჩქაროს, კავშირი შეჰკრას, შურისძიების
დავნრიტოთ წყარო.

იაზონი

როგორც მეფეს და როგორც მასპინძელს, პატივს
მოგაგებ და გეთანხმები,

მომეც უფლება ვნახო მედეა და სამომავლოდ
 შევანყოთ ხმები,
 თუ დავითანხმე, ჩვენც გადავრჩებით, სამეფოც
 რბევას გადაურჩება,
 მაგრამ ჩემს სიტყვას თუ არ აქვს ძალა, თუ გამებუტა
 და მეურჩება.
 შენ გადაწყვიტე მედეას ბედი, და-ძმის თანხმობა
 შენ მოაგვარე,
 მე კი ვაცნობებ ჩემთან მყოფ გმირებს, რომ მომავალი
 გვექნება მწარე,
 რადგან არ დავთმობთ სანმისს უომრად, ხელში
 ჩავიგდეთ, ახლა დავკარგოთ?
 დავთმოთ სანმისი ან და სიცოცხლე, რომელი
 როგორ უნდა განვკარგოთ,
 მაშინ არა გთხოვ ჩვენს მფარველობას,
 თუ გმირები ვართ, მკლავი გავსარჯოთ,
 იმიტომ მოგვცა დედამ სიცოცხლე, სამშობლოსათვის
 კიდევ დავხარჯოთ.

(იაზონი წესისამებრ ეთხოვება ალკინოესა და არეტეს და მიდის მედეასთან. შემოდის აიეტის ძე აფსირტი ჰალიძონების მეფე ოდიოსთან ერთად)

აფსირტი

მეფეს ბრძენსა და ჭარმაგს თავს გიკრავ, შენთან
 დედოფალს პატივს მივაგებ,
 თუ მეგობრობის არ მესმის ფასი, მაშინ მეგობრად
 როგორ ვივარგებ,
 მაგრამ მიზანი დღეს ჩემი სხვაა, იცით აქეთკენ
 რატომ ვიცურეთ,
 მენიჩბეებიარ შევასვენე, ოფლის მდინარე ჩამოვიწურეთ.
 ახლა აქა ვარ, უნდა გადმოგცე კოლხეთის მეფის
 შემონათვალი:

მშვიდობა იყო მუდამ ჩვენ შორის, არ გამქცევია
 საომრად თვალი ,
 კვლავაც მშვიდობა რომ იყოს ჩვენში და მეგობრობა
 უფრო განმტკიცდეს,
 რაც სიტყვით გვითქვამს, დაგვიფიცია, იგივე საქმით
 უნდა დამტკიცდეს ,
 ბევრს არ მოვითხოვ, შენი არ მინდა, შენ კარგად უნყი,
 რაც იყო ჩემი,
 ჩემი ასული, ჩემი სანმისი, ჩემი კაცობა თვალში საცემი
 დღეს შენს ხელთაა, შენ გადანყვიტე, თუ უკან მომცემ
 და დამიბრუნებ,
 ჩავთვლი ღალატი არა გდომნია, მცირე შეცდომა
 მოგსვლია უცებ,
 თუ არა, ჩვენში რაც იყო წმინდა, ყველა სიკეთე
 დაკარგულია,
 შედეგიც იცი, არ დაგიფარავ, მარტივად მოხდეს ის რაც
 რთულია.

ალკინოე – ფაბიატა მეფე

ვიცი რთულია სიმართლით ჭედვა, სიმართლის ხედვა
 არა ნაკლები,
 კოლხი გმირები მოგიყვანია, გინდათ შეიქმნათ
 ქვეყნის ამკლები,
 ოდიოსია შენ გვერდით მდგომი, ჰალიძონების
 მეფე დიადი,
 შენი რომ ვიცი, მისიც ვიცოდე, რაა განზრახვა
 და სვაშიადი?

ოდიოსი – ჰალიძონების მეფე

ჩვენ, ხალიბები – ჰალიძონები, უკიდევანო
 სოფლის მფლობელი,
 ბევრის შემკრები, მეტის მსურველი, ბევრის მნახველი,
 მეტის მშობელი,

წამოსულები ხალიბეიდან, ვანის ზღვის კიდე
ხელის მიმწვდენი,
ნათესაობას კოლხებთან ვთესავთ, სიკეთე არის
ჩვენში იმდენი,
კოლხებს ვსტუმრობდი, მეფე აიეტს მამა-შვილობა
კიდეც ვუთხარი.
მეფის ასული საცოლედ მსურდა, ნათესაობა
გვექონოდა მყარი,
აფსირტის გავხდი ძმად შენაფიცი, მისი აზრები
გავიზიარე,
მანაც გამიგო, ჰალისის მხრიდან კოლხეთის მხარეს
რატომ ვიარე,
ყველა კეთილად დამთავრდებოდა, ჩვენში ერთობა
გამყარდებოდა,
რომ არა ხრიკი პელაზგებისა, არაკაცობა არ მოხდებოდა.

ალკინოე – ფაიატა გეფე

ჰალიძონები მძლავრია ტომი, ბევრის მფლობელი და
მეტის მდომი
ოდით მეფე გმირებში გმირი, მაგრამ რად უნდა მას
ჩვენთან ომი?

აფსირტი

ოდით ჩემი ძმად ნაფიცია, მეფე, მედეას
საქმროდ მინდოდა
რომ არა არგოს მხლებელთ ღალატი, ეს ჩანაფიქრი
გამოვიდოდა
შეერთებული ჩვენი ძალები, ნებისმიერ მტერს
დაამარცხებდა
დაცული არის ჩვენი სამეფო, სუსტი ძლიერებს ხელს
ვერ ახლებდა
კაცის აზრებზე ღმერთს ეცინება, როგორ მოხდება,
მისია ნება,

ღმერთი იფარავს გულით მორწმუნეს, მისგან ისჯება
ყველა თავნება.
ჩვენ ყველა ვიცით, რაც უნინ იყო, კორიბიშებში
ჩაგვინერია,
ვერვინ აიცდენს ღმერთების ნებას, აუსრულდება
რაც უნერია.

ალკინოე – ფაბიათა მეფე

როგორც გავიგე ოდიო იყო, მედეას საქმრო,
ხელის მთხოვნელი,
ახლა მოსულა კოლხებთან ერთად, რომ აისრულოს
სურვილი ძნელი?

ოდიოსი – ჰალიძონაზის მეფე

მეფე ხარ ღმერთთა ნებით დასმული, მეფის ღირსება
სიმართლით ჩნდება,
თუ დღეს ერთს ფიცავ, ხვალე მეორეს, ზეგაც იგივე
განმეორდება,
მე თუ ვარ მეფე, მე უნდა დავდო ჩემ ნასროლ სიტყვას
სიმართლით ფასი,
მონა არა ვარ თავს მოვატყუო, სხვასთან ვიცრუო
მრავალათასი.
კაცის კაცობა ქცევითა ჩნდება, თუ გაამრუდე,
კაცობა ტყდება,
შემდეგ რამდენიც გინდა იფიცო, რაც იყო
ალარ განმეორდება.
მე აფსირტს ვუთხარ კაცური ძმობა, სიტყვის მონა ვარ
და მაძევს ყმობა.
როცა დასჭირდა, როცა შემეძლო, რა კაცობაა თხოვნა
და ხმობა,
ვარ მისი შემნე, მან გადაწყიტოს, რა აქვს მამისგან
დანაბარები,
მე მის გვერდით ვარ ჩემი გმირებით, მტერს შევეუნგრიოთ
გულის კარები
და ამას გარდა მე იაზონმა ქალი მომტაცა,
დამივსო თვალი,

პირისპირ მინდა მასთან შეხვედრა, არ დამჭირდება
შორით თვალთვალი.

ალკინოე – ფააჰთა მეფე

თქვენი გავიგე, ისაც ვიაზრე, ადრე თუ გვიან
მომადგებოდით,
თუ ვარ ორგული, სიტყვის გამტეხი, ბალები არ ხართ
და მიხვდებოდით.
ამიტომ გეტყვით რასაცა ვფიქრობ, ხვალინდელი დღე
ვით მესახება,
თუ რომ ვიცრუო ან ვიეშმაკო, მოკვდეს კაცობა,
გაქრეს სახება,
როცა მომადგნენ სტუმრად გმირები, პელაზგთა მხარეს
გამოზრდილები,
მათში ათენის მეფე თეზევსი, სიტყვით ტკბილები,
ქცევით ზრდილები
და მათთან ერთად კოლხი ასული, მასში მედეა უცებ
ვერც ვცანი,
მე რა ვიცოდი, სად რა გადახდათ და ვერც გავიგე მათი
მიზანი,
სტუმრებს მასპინძლად არ დავხვედროდი, რა იქნებოდა
ჩემი იერი,
განა იმიტომ ვმეფობ ფეაკებს, სამეფო ჰყვავის
სვებედნიერი.
მოყვრად მოსულებს პატივი არ ვცე, მტრად მოკიდებულს
დავხვდე მტრულადა,
სხვა გზა არ მქონდა, მასპინძლის ვალი, მე ავასრულე
მათთან სრულადა.
შემდეგ გამიტყდნენ, მითხრეს მედეა იაზონს ეტრფის,
როგორც ქმარს ცოლი,
მე რაღა მექნა, როგორ დამენვა შეეყვარებულ
ცოლ-ქმრის სანოლი?
პატივს მივაგებ მეფე აიეტს, მშვიდობა არის ჩვენი
ნარსული,

როგორ გამეგდო და არ მიმელო კოლხეთის მეფის ტურფა
 ასული?
 სანამ მედეა სტუმრობს ფეაკებს და ქალკიოპეს გმირი
 შვილები
 აიეტისგან დალოცვილები, მისივე ზრუნვით
 გამოზრდილები.
 ვალდებული ვარ მათ პატივი ვცე და დავიფარო, შემძლე
 ვარ რისი,
 მენყინებოდა ჩემ შვილებისთვის თქვენ არ მიგეგოთ
 რამ საკადრისი,
 სხვა რამ არ ვიცი, არც ცოდნა მინდა, ჩემი განზრახვა
 ასეა წმინდა,
 სხვაგვარად რამე თუ მოგეჩვენოთ, სიტყვა ითქვა
 და ჩიტი გაფრინდა.

აფსირტი

თუ როგორც ამბობ, ისეა ყველა, მე შენი ვიცი და
 შენი მჯერა,
 მაგრამ სიმართლე სხვაგვარი არი, შენგან ნათქვამში
 სხვა არი ჟღერა,
 უკვე გითხარი, საპელაზგოდან ვიდრე დისწულნი
 მოგვადგებოდნენ,
 მათთან გმირები სხვადასხვა მხარის სიცრუით ჭედვას
 შეეცდებოდნენ,
 ვიყავით მშვიდად. ოქროს სანმისი არესის ველზე
 მუხას ეკიდა,
 არავინ იყო მასთან მიმსვლელი, ვერც გაბედავდა,
 რაიმეს ცდიდა,
 ოდიო იყო ჩვენთან სტუმარი და საქორწილოდ
 ვემზადებოდით,
 ერთ-ერთის გვქონდა სრული გაგება და არაფერში
 დავზარდებოდით,
 ერთ დღეს მოგვადგნენ კარს დისწულები, მათთან
 პელაზგი ვაჟკაცთა გუნდი,

მუხტლობით სურდათ მიზნის მიღწევა, მივხვდი, ვიპოვე,
 კი არ მოვდუნდი,
 მხოლოდ ეგ იყო, მამამ პირობა იაზონს ისე წამოუყენა
 ვერვინ შეძლებდა მის შესრულებას, შვილი ვარ,
 მაგრამ მეც კი მეძნელა,
 თუ ამ პირობას იოლკოსელი¹ ნირშეუცვლელად
 შეასრულებდა,
 ოქროს სანმისი მიეცემოდა, სხვას აღარაფერს
 დაავალებდა.
 მათ რა შეეძლოთ, მაგრამ მედეა რალაც ხრიკებით
 გადაიბირეს,
 ქალი მოგვტაცეს, ოქროს სანმისიც, ავი გვაკადრეს,
 დედა გვიტირეს,
 ხუთი გემით ვარ დადევნებული და კიდეც სამი ოდიოს
 ახლავს,
 მახვილს მხოლოდ ის გადაურჩება, ვინც დაგვასწრებს
 და თავს დიდ ქვას ახლავს.
 შენთან ჩვენ რა გვაქვს საჩხუბ-სადაო, განზე გადაექი,
 მოგვეცი ნება,
 მტყუანი-სუსტი ძლიერს რას უზამს, ტყუილად რამეს
 დაიქადნება.

ალკინოე – ფაიატა მეფე

აქ ორი არი საკითხი რთული, რომ დავრჩეთ ორნიც
 წელგამართული,
 უნდა გამოვეყოთ ქალი, სანმისი, ჭეშმარიტება
 ავწონოთ სრული,
 ქალი შენია სისხლი და ხორცი, მაგრამ სხვისია,
 ქალი – ქალია,
 გათხოვდება და ქმარს მიუდგება, ქმრის გვერდზე ყოფნა
 მისი ვალია.

1. იოლკოსელი – არგონავტთა წინამძღოლი იაზონი საპელაზგიოს ქალაქ იოლკოსიდან იყო.

თუ კი მედუა იაზონს ეტრფო, თქვეს და მტკიცე აქვთ
 ცოლ-ქმრის პირობა
 და როგორ გინდა ქმარს დააშორო, განა ასეთი
 მოგდგამს გმირობა?
 რაც შეეხება სანმისს. სანმისი განა ათამანტს
 არ ეკუთვნოდა?
 განა დაკარგა, ჩუმად მოპარეს, რა უკან
 აღარ დაბრუნებოდა?
 შენ გამარკვეი და თანახმა ვარ, ორივე საკითხი
 შენთან განვსაჯო,
 თუ დამნაშავედ რომელი ვცანი, გავასამართლო,
 მკაცრად დავსაჯო.

აზსირტი

შენი პირობა მისაღებია, რაც უკვე გითხარ, გავიმეორებ,
 სიმართლეს ვიტყვი, რატომ ვიცრუებ, პირს ავიყროლებ,
 სულს ავიმძორებ,
 ჭეშმარიტია, მედუა დაა, დის გვერდით დგომა ძმებს
 კისრად გვანევს,
 მაგრამ თუ ქალმა რამ ჩაიფიქრა, ასეთ სიმძიმეს ღმერთიც
 ვერ აწევს.
 მედუა სხვაა, ქალობის გარდა, მას ჯადოქრობა
 ენიჭებოდა,
 ყველაფრის ცოდნა ყოველთვის სურდა და კორიბიშებს¹
 ეწაფებოდა.
 ყველა ბალახი იცოდა ზუსტად, ყველა წამალი
 და სანამლავი.
 ყველა შელოცვა, ყველა დალოცვა, მაცოცხლებელი
 ანდა მომკლავი.
 ის რომ იაზონს არ მისდგომოდა, გულს არ ჩაედო
 მამის ლალატი.
 არ გაეწირა სოფლის ამაგი, არ დაემსხვრია
 სალოცი ხატი,

1. კორიბიშები – ტყავზე ნაწერი კოლხური წიგნები.

იაზონი და მისი თანმხლებნი, კოლხეთის მიწას
 მიბარდებოდნენ,
 მისი დის წულნი, ჩემი დის წულნი¹ ვერც ერთი ველარ
 გადარჩებოდნენ.
 მოლალატეა ჩვენთან მედეა, მასთან დის წულნი,
 ლალატის თავნი,
 მე გადმომეცი, მამას მივგვარო და ეს იქნება
 მშვიდობის თავნი,
 რაც შეეხება სანმისის ამბავს. თესალიაში
 ყველამ იცოდა,
 ოქროს სანმისი დელფოსი იყო, მას ეკუთვნოდა, ვინც
 იქ ვიდოდა.
 ათამანტს ჰქონდა მხოლოდ დროებით, ვერ მოუარა
 და დაეკარგა,
 დაკარგული კი მან დაიფარა, ვინაც იპოვა, ვინაც ივარგა.
 ხომ იყო ის დრო, როცა კორინთო, როცა დელფოსი
 და სიმონიდე,
 სალოცავები ამ წმინდა მხარის და თავად მიწა
 კიდიდან-კიდე,
 მეფე აიეტს რომ ეკუთვნოდა, მისი იყო და კიდეც იცავდა,
 ვით სხვა მეფენი პელაზგებისა, პელაზგთა მეფეს რით
 არ მიჰგავდა?
 როცა განდევნეს იონელებმა, კოლხეთს მივიდა
 და დაესახლა,
 მაგრამ სანმისი მისიც ხომ იყო, რა განსხვავება
 გამოდის ახლა?
 ღმერთების ნებით, როდესაც ფრიქსემ, ოქროს სანმისი
 მას ჩააბარა,
 ამით ღმერთების გული მოიგო და აიეტიც მით გაახარა,
 ახლა პელაზგებს და იონელებს, ლალატი
 განძი მოუპარიათ,

1. მედეას უფროს და ქალკიოპეს ათამანტის ვაჟ ფრიქსესაგან ჰყავდა ოთხი შვილი არგო, მელასი, ფრონტსი, კიტი სორე.

ლამით ქურდობის გზას დასდგომიან, არაკაცობით
გაუხარიან,
ამიტომ ვითხოვ, ხარ მართლის მთქმელი, სიტყვასთან
საქმის რომ იყო მქნელი
შენი თანხმობით მშვიდობიანად, რომ დავასრულოთ
ეს საქმე ძნელი.

ალკინოე – ფაპატა მუჟე

შეგაწყვეტინებ, სიტყვაზე გიჭერ, ჩემსავით შენაც
მშვიდობა გინდა,
მაშინ შევთანხმდეთ, ერთურთს შევფიცოთ, ჩვენი
ნათქვამი რომ იყოს წმინდა,
ზვარაკი ვწიროთ და დავადგინოთ, ოდიო მეფე
არ ჩაერიოს,
ვატყობ ფიცხია შემართებული, თავი მოთოკოს
და მოერიოს.
გადასაწყვეტი შენ გადაწყვიტე, მისატყვებელს
შენ მიუტყვევ,
შენ ცალკე შეხვდი დას და დისწულებს, დამნაშევნი
შენ დაატყვევე,
განზე გავდგები თუ ხარ მართალი, ნათესაური
თუ იცი ვალი,
ვინც წინ დაგიდგეს და შეგიშალოს გაუხმეს მკლავი,
დაეცოს თვალი,
სასახლის გვერდით ათენას ტაძარს ერთად ვეახლოთ
და მივცეთ ფიცი,
ნათქვამს დავიცავ, თქვენც არ გადახვალთ, კაცური
სიტყვა ასეთი ვიცი.

/მედეა და იაზონი/

იაზონი

მეფის ასულო, ჩვენი პირობა, დღემდე არაფრით
დამირღვევია,

მოცემულ ფიცის ვიყავ ერთგული, ფუჭად ფიცილიც
არა მჩვევია,
ლმერთების ნებით იცვლება ყველა, თუ რამ ცუდდება,
მათ ძალუდით შველა
საქმე მოითხოვს გითხრა რაც ხდება, სათქმელი თუმცა
ძალზე მეძნელა.

მეფეა

ჩემს სმენას ჩანვდა ამბავი მწარე, ყველა განვსაჯე
და ვალიარებ,
ფეაკთა მეფე და დედოფალი თუ მიხურავენ სტუმრების
კარებს,
არ ჩაეთვლებათ ჩვენთან დიდ ცოდვად და ვერც
საყვედურს მათსას ვიტყოდი,
რადგან ჩემ ლალატს რა მოჰყვებოდა, პატარა არ ვარ,
კარგად ვიცოდი.
განა ვერ ვგრძნობდი ოქროს სანმისი აიეტს როგორ
ძალას მატებდა,
რა არი მისთვის დელფოს სამისნო ან სიმონიდეს
რატომ აქებდა,
რა ძნელი არი დაჰკარგო განძი, მეფობა მასზე
ბევრად მეტია,
მეც ამ განცდებით ვიყავ აღზრდილი და გრძნობა გულში
არ ჩაეტია.
მუდამ ვფიქრობდი, რა უნდა მოხდეს, რომ ავასრულო
მამის მიზანი,
შეეძლოს მშობელს არ შეეხიდოს, ჩვენში ვერ ნახო
ასე უგვანი.

იაზონი

შენ გულის გრძნობამ კი არ გაცთუნა, მამის კვალს
მისდევ, კიდეც ეცდები,
სიტყვა მოგეცე, უკან არ ვიხევ, ყოველ ჟამს მენდე,
შეგეხიდე,

მაგრამ მანამდე შორი გზა არი, არავინ ვიცით
 როგორ ვიაროთ,
 ერთ-ერთს შევფიცეთ და ერთმანეთის ჭირი-ვარამი
 გავიზიაროთ.
 ნუთუ ვერა გრძნობ ამ მიზნის გარდა, რომ ჩემი გრძნობა
 შენთვის ირევა,
 მნარე და ტკბილი ფიქრები მტანჯავს, კაცი განცდებით
 გადაირევა,
 პირობა გვექონდა, შევუღლებოდით, როცა კორინთოს
 გამეფდებოდი,
 იმავ წუთიდან გზას გავყურებდი და აღსრულებას
 ველოდებოდი.
 მე რა ვიცოდი რა მოგველოდა, ფეაკთა მეფეს
 ვესტუმრებოდით,
 უკან მდევარი მოგვადგებოდა, ახალ ხიფათში
 ჩავცვივდებოდით,
 ახლა ასეა, შმაგი აფსირტი, კოლხ მეომრებით სავსე
 გემებით.
 კარს მოგვდგომია, გზა მოუჭრია, დაგვხოცს თუ ნებით
 არ დავნებდებით,
 შენ თავს მოითხოვს, განუზრახია, მამასთან უკან
 რომ დაგაბრუნოს,
 ჰალიძონების მეფეცა ცდილობს ბრძოლის ყიჟინა
 არ გაუხუნოს,
 ერთად ცდილობენ ფეაკთა მეფე გადაიბირონ, დატოვონ
 განზე,
 გამზადებული მეომრებიც ჰყავთ ჩვენ დასახოცად ყველა
 გემბანზე
 ახლა ვიფიქროთ და გადავწყვიტოთ, შევებრძოლებით
 თუ დავნებდებით
 შევებმებით თუ გავერიდებით, რასაც გადაწყვეტ
 ღმერთების ნებით.

მედეა

სიბრძნე კაცისა მრავალგვარია, ღმერთების ნებამ
 ისე არია,

ზოგს ერთი მოსწონს და ზოგს მეორე, მიდის, მიიბრძვის,
 მიუხარია,
 ჩემი მიზანი არი კორინთო, სხვა დანარჩენი მისკენ
 გზა არი,
 სიბრძნე მიზანის აღსრულებაა, სხვა, მოფიქრება
 სხვადასხვა გვარი.
 გზაზე აფსირტიმ თუ კი მიყელა, მისი ხერხები ვიცი
 სულ ყველა,
 დაკრავ და ისე გავაჭრევენებ, ვერავინ შეძლოს
 მღევრების შველა,
 მაგრამ მანამდე უნდა ვიცოდე, ის რას მოითხოვს
 ან მემუქრება,
 ბრძენმა თუ შლეგის იცის ბუნება, მიხვდება, როგორ
 ჩაუცხროს ნება.

იაზონი

აფსირტის აზრი არი ასეთი, მამის ბრძანებით
 გამონაკვეთი
 შენ დაგაბრუნოს მშობლიურ კერას, არ დაგიტოვოს
 გზის მონაკვეთი,
 კარგად უწყიან, შენ თუ დაბრუნდი, მოგყვები,
 აღარ დავაგვიანებ.
 ვის რას დავაკლებ საკითხავია, ჩემ მომავალს
 კი დავაზიანებ
 აფსირტის აზრი მართებულია, ვისაც ჩემსავით
 ძნელად უვლია,
 ან ზღაპრულია მისი სახელი, ან უსახელოდ დაკარგულია
 შენ თუ დაბრუნდი, ეს იმას ნიშნავს, საწმისი უნდა
 უკან წაიღონ,
 თუმც ჩემთან მყოფნი, მისი გულისთვის, ყველა მზადაა
 სისხლი გაიღონ,
 ოქროს საწმისი შენით მოგვეცა, საით წაიღებ, შენია ნება
 წინ გადაგიდგეს, უარი გითხრას, არავინაა
 ჩვენში თავნება.

მედეა

დიდი დარდანის შთამომავალი, ილი, როდესაც კოლხეთს
ვიდოდა,
უშვილო კაცი, მიუსაფარი, რას ეწეოდა, განა იცოდა,
კოლხეთში მეფეს უთხრა სიძობა, არ დაუნყია
სიტყვაძვირობა,
გრძნეული ქალი დაუსვეს ცოლად, ასეთი იყო
მათი პირობა.
და პერიმედემ ქმარს მოუარა, უშვილოს ენდო, არ იუარა,
უმკურნალა და შვილი აჩუქა, გვერდით დაუდგა
და მიეხმარა,
როცა მერმერო, იმათი ვაჟი, ტანს იკაჟებდა,
ფეხზე დგებოდა,
პაპის სამეფოს ეახლა ილი, თუმც არ იცოდა
რა მოხდებოდა.
გრძნეულმა ქალმა იქაც უშველა და დაიბრუნა
ილიმ კორინთო,
თუ არ ეცადე, თუ არ იბრძოლე, ბედის სანთელი
როგორ აინთო?
კორინთო იყო დარდანის ბუდე, როცა ილტვოდა,
გახდა ოცნება,
ილიმ ოცნება საქმედ აქცია, ასეთი იყო ღმერთების ნება.
შემდეგ მერმერო მეფობდა იქვე, კოლხეთი ისეც
მას ეკუთვნოდა,
ორი სამეფოს ბატონი იყო და გრძნეულის შვილს
უნდა სცოდნოდა,
არ შეიძლება, რომ ერთდროულად ორ
მდინარეში იჭყუმპალავო,
თუ იქითაც ხარ და აქეთაც ხარ, თავს ჭირს გაუჩენ,
ვერ დამალავო.
თუმც ბრძენი იყო მეფე მერმერო და ასტიეროპე
ცოლად ჰყავდა,

ვერა ხვდებოდა, ქალს აყოლილი, სამომავლო ხეს
 უკუღმა რგავდა,
 ჰელიოს ღმერთი მანათობელი, ცის კამარას,
 რომ ეფარებოდა,
 ცოლ-ქმარს შორიდან უთვალთვალებდა,
 ქალს შეუმჩნევლად ეპარებოდა.¹
 მისი თანხმობით და მფარველობით მერმერომ ზარდა
 შვილი მრავალი,
 აიეტს, უფროსს დარჩა მეფობა, ასეთი იყო გზა გასავალი,
 პერსი, მისი ძმა ტავრიდის მეფედ დაადგინეს
 და გზა დაულოცეს,
 ვინც წინ დაუდგა, მტრობა ინდომა, მიჯრით მისულმა
 ძმებმა დახოცეს.
 დებში უფროსი ცირცვა არი, ბრძენი, გრძნეული
 და ჯადოქარი,
 ბევრი აღზარდა, ბევრს გზა უჩვენა, ღმერთებმა ბედი
 მისცეს ამგვარი,
 და პასიფაე არის უმცროსი, იზარდა, გახდა
 მინოსის ცოლი,
 კრეტას დედოფლად არი მამიდა, სხვაგან ვერ ნახო
 იმისი ტოლი.
 მერმეროს შემდეგ გამეფდა მამა და ორ სამეფოს
 დიდხანს უვლიდა,
 ხან ერთგან იყო, ხან მეორეგან, იცავდა,
 გარე შემოუვლიდა,
 მაგრამ როდესაც იონელებმა უყელეს, სურდათ
 კორინთოს ფლობა,
 იძულებულნი ვილტვოდით კოლხეთს, სად დარდანიდებს
 ჰქონდათ მძახლობა.
 კორინთო დავთმეთ, ჩვენ კი არ დავთმეთ,
 ძლიერმა მტრებმა დაგვათმობინეს,

1. ტრადიციით ყველა მეფის, გმირის ღვთიურ მამად რომელიმე ღმერთი ითვლებოდა, დედა შეიძლება ქალღმერთი ყოფილიყო. აიეტის მიწიერი მამა რომ მერმერო იყო, ღვთიურ მამად მზის ღმერთი ჰელიოსი ითვლებოდა.

მამა-პაპათა მშობლიურ მხარეს, არ გაგვაჩერეს
და გვაბოგინეს,
იმას ვერ ვიტყვი, შენ არ მომწონხარ, მაგრამ კორინთო
არი მიზანი,
შენს ჩამოსვლაში სიტყვა-პასუხში, მისი მიღწევის
ნიშანი ვცანი.

იაზონი

მე ვიზრდებოდი კენტავრ ხირონთან,¹ სანამ ვიყავი
სუსტი, პატარა,
ხირონის დედა თილირა იყო მხრებზე შესმული
ვინაც მატარა,
შემდეგ ხარიკლო, ხირონის ცოლი, არა მტუქსავდა,
მანებივრებდა,
თავად კენტავრი არას დასდევდა, დამსჯიდა, ნებას
არ მიმიშვებდა,
ასე ვიზარდე, ტკბილი და მწარე, ღმერთების ნებით
არ დამკლებია,
ბრძენთა ნათქვამი დავიმახსოვრე: აიკლე ის,
რაც ასაკლებია.
როცა ვიზარდე, მისანმა მითხრა, რომ შორეულში,
კოლხი ასული.
სილამაზით და ცოდნით ქებული, ჩემ ბედადაა
ქვეყნად დასმული,
ზღაპრად ნათქვამი იყო მეგონა, არც მიფიქრია
რამე მეღონა,
ბედმა დამცინა თუ მათამამა და მაგრძნობინა
მისანის წონა.
ახლა აქა ვარ, კოლხი ასული, ჩემ წინ არის
და აზრებს მილაგებს,
მის პასუხს ველი, რას გადამიწყევტს, უარს მეტყვის
თუ პატივს მიმაგებს,

1. კენტავრი – ცხენკაცი, საპელაზგოში ცხენის ეტლში შებმა იცოდნენ, მაგრამ ცხენზე ამხედრება არა. ისინი, ვინც ამხედრება ისწავლა ცხენკაცად, ერთ არსებად წარმოედგინათ.

ფეაკთა მეფეც და დედოფალიც შენგან ასევე
პასუხს ელიან
თუ შევეულდებით, დაგვიფარავენ, სხვა მხრივ
თავდახსნა იქნება გვიან.

მედა

ვთქვათ და მოგეცი კიდეც თანხმობა, ეს რისა
არის გამოსავალი,
განა ამისთვის გავეჩეც მამას, არ დავიტოვე
უკან სავალი?
მე ბავშვობიდან მქონდა ოცნება, უკან
კორინთოს დავბრუნებოდი,
ქმარის შეძენა რა ბედენაა, მასთან
მამულში გავმეფდებოდი,
ახლა შენ ამბობ, აფსირტის გამო ძირითად მიზანს
უნდა ვუყელო.
მიზანი დავთმო, ყელზე შევიბა შენი ცოლობის
სუსტი საყელო,
როგორ ვიანდო, გითხრა თანხმობა, ხვალ გზა არჩიო
ღალატიანი.
მე სხვა ჯიშის ვარ, კარგად იანდე, არ დარჩე
მერე ცოდვილიანი.

იაზონი

სოფელი ძალზე ქრელი ყოფილა, მართალ-მტყუანი
ვის გაუყვია,
ავი იმარჯვებს, კეთილი იბრძვის, გაუგებარი არი ავეცია,
თუმც ვარ ჯეელი, მე ჩემდა წილად, ცხოვრების ბევრი
სიმწარე ვცადე,
ღმერთების ნებით რა მომელოდა, თუმცა ვიცოდი,
არ განვაცხადე.
მიზანი თითქმის მიღწეულია, თან ვინც ვიახლე,
ის დაცულია,
აფსირტი რჩება ბოლო სიმაგრე, მძლავრი, ამაყი,
თავგასულია,

თუ ახლა შევძელ მისი დალაზვა, თუ ახლა ხიფათს
 თავი ვარიდე,
 ჩვენი იქნება ხვალ მომავალი, ერთიან ძალით
 დავლაზოთ რიდე,
 ჩვენ თუ შევუღლდით, ცოლ-ქმრობის წესი, კაცთაგან
 ძველად დადგენილია,
 კაცი ქალს ელტვის, არა ნაკლებად, ქალი კაცისთვის
 გაჩენილია.
 მე გეფიცები, რაც ვთქვი კოლხეთში, შესრულებაზე
 არ ვიუარო,
 კიდეც დამჭირდეს, ზღვას უკარებელს, არგოს
 ხომალდით შემოვუარო,
 ოღონდ ერთია, დღეს ჩვენი ბედი, შენ ხელთაა
 და უნდა დაგვფარო,
 ფეაკთა მეფე არ ვაზარალოთ, იოლკოსისკენ
 რომ გაგვაპარო,
 ცეტი არა ვარ, ვერა ვხვდებოდე, რატომ და როდის
 ვისთან ვდგებოდე,
 ღმერთებმა მომცენ იმდენი ძალა, შენი მიზნისთვის
 გამოვდგებოდე.

მედეა

შენ მაღალ ღმერთებს მიეცი ფიცი, მცირე არა ხარ,
 რას ნიშნავს იცი,
 ბალღი არა ვარ ვერ მივხვდე საქნელს, ან დავიჯერო
 ფუჭად ლაციცი,
 ამიტომ გეტყვი, თუმცა ვარ ქალი, არ გამექცევა
 უგვანოდ თვალი,
 სიმართლეს ისე გავაჭრეწინო, მტყუანი დარჩეს
 ჩვენში სანყალი.
 ძმა თუ მოსულა, სურს საუბარი, სიცრუით რატომ
 ვიცვალო მხარი,
 აფსირტს შევხვდები, რომ გავარკვიო, რა არი ტკბილი,
 რა არი მწარი,

ძმები რომ მიყვარს, ვართ შეზრდილები, დიდი სოფელის
 მეფის შვილები,
 ჩვენია ვალი, ახალს რომ შევქმნით, არ ამოვთხაროთ
 ნასულთა ძვლები,
 ჩემი და-ძმები ვიზარდეთ ისე, ჩვენი წარსული გავითავისე,
 რასაც ახლა ვფლობ, ხომ არი ჩემი და დაკარგულიც
 ვერ გავასხვისე.
 სამშობლო განა არი ქონება, მოგებ-ნაგებით გაგეგონება,
 ფიქრზე მეტია, გრძნობაზე მეტი, სიცოცხლის
 ძალით აგეწონება.
 ჩემთვის კორინთო ყველაფერია, მომავლის გზები
 თუ ამერია,
 მიზანი მაინც არი უცვლელი, სიცოცხლით სხვა რამ
 არ მიმღერია,
 მე მამა დავთმე განა იმიტომ, რა რასა სჯობნის
 ამას ვერა ვგრძნობ,
 სამშობლო არის უპირველესი, სამშობლოს დარად
 ვერავისა ვცნობ,
 აფსირტს შევხვდები, ვფიქრობ გამიგებს, საფიცარს
 ვეტყვი, როგორც შემხვდება,
 მეუღლეობის თანხმობას გაძლევ, რასაც ვესწრაფვით,
 ერთად ახდება.

იაზონი

კაცობას ვფიცავ, ჩემთვის კაცობა, ჩემ სიცოცხლეზე
 უფრო მეტია,
 რისთვის ვიზარდე, რისთვის ვიდიდე, ერთად სათქმელში
 არ ჩაეტია,
 მამა ეზონი, მეფე სვიანი, ქალაქ იოლკოსს
 როცა სტოვებდა,
 განა იცოდა, მისი მემკვიდრე, მის მოსისხლე ძმას
 არ დატოვებდა.
 შარშანწინ იყო, იოლკოსს მიველ პელის, მამის ძმას
 და მოღალატეს

მოვთხოვე ტახტის უკან მოცემა, მათ კი სურათი
ეს დამიხატეს:
ოქროს სანმისი თუ დაბრუნდება, თუ აღსრულდება
ლმერთების ნება,
ჩვენთან ჭიდილი არ დაგჭირდება, მტრობა მოყვრობად
გარდაიქმნება.
ახლა აქა ვარ, მიზანთან ახლო, მინდისარ ცოლად,
რომ ხელი გახლო,
ერთად გავჭედოთ საკეთებელი, ერთად ვაშენოთ
ჩვენ სამოსახლო.

მეღაა

მამა აიეტს ლმერთი ჰყავს მამა, მამა-შვილობა
ვინ გააზავა,
ჰეკატე დედა მყავდა ქალღმერთი, მშობა, გამზარდა,
კარგად თუ ავად,
ახლა იფიქრე, ლმერთთა ნაშობი, როგორ ვიქნები
უგვანის მშობი,
ლალატის საქმეს მე მირჩევნია გამისკდეს გული,
მომედოს ობი.
მე ყველა ვიცი, რაც იყო ადრე, ვგრძნობ რაც მომავალს
მოენონება,
კარს მიეფარე, ძმას რომ შევხვდები, შემდეგს ილონებს
შენი გონება,
ახლა დამტოვე, მონას უთხარი, ძმას შემოუძღვეს,
მაქვს სიტყვა მწარი,
ღმერთებო, თავად გააჭრევინეთ, ვინ მართალია,
ვინაა მცდარი.

იაზონი

გტოვებ და მივალ, მაგრამ იცოდე, ამ ქვეყანაზე თუ
რამე ვცოდე,
ჩემი შენდამი სიყვარულია, ახლავ მომკალი ან შემიცოდე,
სანაცვლოდ, ვფიცავ არ დავისვენო, სიტყვის სიმტკიცე
საქმით გირჩენო,

იოლკოსიდან ჩავალთ კორინთოს, ორივე სამეფო
გახდეს საჩვენო.
(იაზონი გადის, ცოტა ხნის შემდეგ შემოდის აფსირტი)

აფსირტი

მამის ბრძანებას ვინც გადაუვა, იმას ცხოვრება
მწარედ წაუვა,
რამდენიც უნდა თესო სიკეთე, ჩადენილ ცოდვას
ის ვერ აუვა.
ღმერთების შვილი, მეფის ასული, მშობლის აღერსით
თავზე გასული,
ამაგს ივინყებ, ღალატსა თესავ, საქციელი გაქვს
წრეგადასული.

მედეა

ქვეყნად იმდენი არი სულელი, რამდენსაც თავი ბრძენი
ჰგონია,
დაუკვირდები, გაგეცინება, შენთან იმათი მონაგონია,
მეც ჩემი გზა მაქვს და იმას მივდეგ, კი არ მივდივარ,
მივერეკები,
არა მჭირდება სხვის დარიგება, გვერდით მიმყოლი
და მარეკები,
შენ შენი გზა გაქვს და მე მაქვს ჩემი, თუმც ხარ ვაჟკაცი
თვალში საცემი,
ნუ შეეცდები წინ გადამიდგე, არ დარჩე ბოლოს
ბედით ნაცემი.

აფსირტი

თუმცა არა ვარ შენსავით ბრძენი და არც იამოსს
მივედარები.
არ მისწავლია ბალახთა ენა, ლოცვა, შელოცვა
და ამგვარები,
მაგრამ არ ნიშნავს ის ვერ გავიგო, რაა ღალატი
და ერთგულება,

ქვეყნის, მშობლების, ძმების ორგული სხვა შენნაირი
 არ მეგულება
 ნება რომ მქონდეს ისე მოვიქცე, როგორცა ვფიქრობ
 და გეკადრება,
 შენ და იაზონს ცოცხლად დაგწავადით, მაგრამ მეფური
 მაკავებს ნება,
 მამამ მიბრძანა ხელი არ გახლო, სიტყვაც არ გითხრა
 უკადრებელი,
 მიტომ ვინდომე შენთან შეხვედრა, სალაპარაკო
 მექნება ძნელი.
 პირველ ის უნდა შენგან გავიგო, რად ჩაიღინე
 საქმე უგვანო,
 რა ჯადო მოგცხეს თავად ჯადოქარს, რამ გაიძულა
 მამას უგანო?

მედა

შენ რას გაიგებ ვის რა ცეცხლი წვავს,
 გულში ვის რა აქვს მყარად ნადები,
 რა იყო უნინ, რა ხდება ახლა, ამის ცოდნას ნუ დაეძადები,
 შენი საქმეა ბრძოლის ყიჟინით, სატევრის ქნევით
 ჩაიკლა ჟინი,
 როგორ უყელო, სად ჩაუსაფრდე, ღრმა ფიქრით რატომ
 იჭყლიტო ტვინი,
 მაგრამ ის მაინც თუ გაგიგია, ოცნების კოშკი თუ აგიგია,
 მამამ კორინთო რად მიატოვა, სად მდებარეობს ან
 რა რიგია,
 აია¹ რაა კავკონებისთვის² სად ქალაქია
 და სად ღმერთია
 ჰელიოსის ძე აიეტიისთვის როგორი ძალით შენაერთია.
 თუ გიფიქრია რა იქნებოდა, მამას
 კორინთო დაბრუნებოდა,
 რამხელა იყო შენი სამკვიდრო და თუ ისევ
 გამთელდებოდა,

1. აია – ქალაქი თესალიაში, ასევე ხალდების ღმერთი და აიეტის ქვეყანა.
 2. კავკონები – ტომი უძველესი, მათი ნაწილი სახლობდა ოლიმპოს მთის
 კალთებზე, ნაწილი ხალდების ქვეყანაში, ნაწილმა კავკასიას მისცა სახელი.

მამა ისედაც ღმერთის ძე არი, ხომ გახდებოდი
 ღმერთთა სადარი,
 შენ ვერ მიხვდები რა ცუცხლი მტანჯავს, ჩემი გონების
 ძაფი სად არი.

பொருள்

შენ თუ გგონია გონება გიჭრის, მტანჯავს გონების
 მე ნაკლებობა,
 მაშინ გაიგე ჭეშმარიტება: არა გქონია
 შვილური გრძნობა,
 მამის წინ მხტომი, უსაზღვროს მდომი, ისეა, როგორც
 უკუღმა მჯდომი,
 ვის გაუგია, წარმატებული, ქალმა ატეხოს
 კაცებთან ომი?
 შენ თუ კორინთოს ფლობა გინდოდა, მამის აზრებშიც
 ეს შედიოდა,
 რატომ არ ანდე მამას ნაფიქრი, ხომ უკეთესად
 გამოვიდოდა?
 მე სხვანაირად ამ საქმეს ვხედავ, ღალატთან ერთად
 სიცრუეს ბედავ,
 ნაღეს სატევარს, მტრისაკენ მიწვდილს, გრდემლზე
 აბრუნებ, უკუღმა ჭედავ,
 შენ თუ არ გგენდე, მე როგორ გენდო, მამის აზრებით
 რომ გული გენთო,
 სანთელს თუ მაღავ, როგორ გავიგო, სადაა
 მისი ჩამონალვენთო.

მეღება

მამის საქმეში მიმიძღვის წილი, რად უნდა ამას
ბევრი ფიცელი,
იაზონს, გითხრა წლობით ვიცნობდი, ხომ აგიტყდება
გულით სიცილი,
არგონავტები, როცა მოგვადგნენ, ვინ და ვინ იყვნენ
განა ვიცოდი,

მხოლოდ დისწულებს ვიცნობდი მათში და მათი ბედით
 შენაც იწოდის,
 ჰო და გამოდის, როგორც შევხედე და იაზონმაც
 როგორც შემხედა,
 უსიტყვოდ ითქვა ყველა სათქმელი და ურთიერთი
 დავსახეთ ბედად?
 შენ ამგვარ ზღაპრებს თუ დაუჯერებ, ზღაპრის ნაწილად
 გადაიქცევი,
 ხომ კარგად იცი, ვარ მამის შვილი, მისი ჯიშის ვარ,
 მივგავარ ქცევით,
 როცა მოგვადგნენ კარს დისწულები და სათხოვნელად
 გაშალეს ხელი,
 ვერ მიმხვდარიყავ რა რაღა ღირდა, იცი არა ვარ
 ისე სულელი.
 ასე ვიანდე, არგოს თანმხლებნი, თუ ოქროს
 სანმისს დავადებდნენ,
 ჩემ დახმარებას დააფასებდნენ, მეფობის გვირგვინს
 ჩემთვის ასწევდნენ,
 და ამას გარდა ჩვენი დისწულნი, ხომ იქნებოდნენ
 ჩვენგან დაცულნი,
 ორქომენაში გამეფდებოდნენ, ჩემი შეწევნით
 ზე აწეულნი,
 ამაში რაა მამის ლალატი, არც ქვეყნის ბედი გამინირია,
 რამდენიც უნდა მელაპარაკო, შენი აზრები
 მაინც მწირია.

აწსირტი

პატარას დიდი, უძლიერესი, მოქადული კი გმირი ჰგონია,
 პატარა არ ხარ ვერ დაინახო, ამათი ძალა მონაგონია,
 თუ იაზონი მართლა გმირია, მამის სამეფო რად მიატოვა,
 მომხდურს დაუთმო მეფის გვირგვინი, დაემორჩილა
 და ჩაექსოვა.
 კენტავრ ხირონის ვარ გამოწვრთნილი, ამბობდა,
 ზღაპრებს ატრიალებდა,

ზურს და მუზარადს აჟღარუნებდა, იქადდა,
 თვალებს აბრიალებდა,
 თავის სამეფო ვინაც დაკარგა, ის სხვას პოვნაში
 მიეხმარება?
 კორინთოს მეფეს წინ დაუდგება და უდიერად მიეკარება?
 მე შენი მიკვირს, ბრძენებშიც ბრძენი, ქურდს და უგვანოს
 თავს თუ უყადრებს,
 რატომ არ ფიქრობ, შენც მოგატყუებს და მოგაყენებს
 შენთვის უკადრებს,
 მაგრამ მანამდე სინ უპე¹ შევკარ, იქიდან თევზიც
 ვერ გამიძვრება,
 ვინც მოინდომებს ზღვაში გაპარვას, მისი დღე
 შავით დაიფარება.
 არგოს გემი აქვთ ჩემებს ალყაში და ოდიოსიც
 იმათთან არი,
 რომელი ერთი წინ დაგვიდგება, არ შეეყაროს
 თვალში ნაცარი.

მედეა

ჰალიძონები² მოგიყვანია, ოდიოს მეფის მოთავეობით,
 მისი იმედით იაზონს ჰკნინობ, რა შევაფასო,
 როგორ, რაობით.
 დღეს იაზონი ჩემი ქმარია, მის გვერდით დგომა
 ჩემი ვალია,
 რასაც მოვიგებთ, რასაც წავაგებთ, ორივე
 ჩვენი მომავალია.

აფსირტი

ახლა ამბობდი, რომ იაზონი გულზე სულაც
 არ გეხატებოდა,
 მხოლოდ კორინთო, მხოლოდ დისწულნი გენატრებოდა,
 გედარდებოდა,

1. სინ ლაზურად წყალი ე. ი. წყლის უპე (უბე), გემთა სადგომი.

2. ჰალიძონები – ჰომეროსი ასე უწოდებს ხალიბებს.

ადრე იაზონს არ შეხვედრიხარ, მხოლოდ როდესაც
 მოგვადგა თხოვნით,
 ოქროს სანძისის მიღება სურდა, ამაყი იყო ჩვენსკენ
 გზის პოვნით.
 შენც მაშინ ნახე, შენც მაშინ განახა, იყო უმწეო,
 სურვილით გლახა,
 ამიტომ იყო არ დავუჯერე და სიტყვიერად შემომელახა,
 შენ ოდიოსის იყავ საცოლე, როგორც შეშვენის
 ტოლებში სწორებს,
 უცებ კი ყველას ზურგი გვაქციე, მრუდესთან კეთილს
 რა გაასწორებს?
 ახლა შენ გიკვირს, რომ ოდიოსი შურისძიებით
 აღჭურვილია,
 რომ ჩემთან ერთად, ქურდების დასჯა, მისი ნებაა
 და სურვილია,
 მხოლოდ ჩემს გამო ის თავს იკავებს და არც ეცდება
 რამ განწყენინოს,
 ლაზია, განა პელაზგი არის, მთხლეს ჩამონადენს
 ეძახდეს ღვინოს.

მედეა

გარკვევით გითხარ, დღეს იაზონი, ჩემია ქმარი,
 ულლის გამწევი,
 არაა თქვენგან შეშინებული, არც მოლაღატე და არც
 გამქცევი,
 შენ კარგად იცი, რაკი ვიგუე, ჩემი გრძნობების
 გავუხსენ კარი,
 გავიზიარებ მის ბედისწერას, გინდ იყოს ტკბილი
 და გნებავეს მწარი.

აფსირტი

შენ უკვე შენით გაგიხედნია, რაც მამისაა გადასაწყვეტი,
 მეგონე ბრძენი, ყოფილხარ ცეტი, თავგასულობით
 დაგსხივია რეტი,
 სადღაც ვფიქრობდი, ქალი ქალია, ძალით ატყვევენეს
 და გაიტაცეს,

არა მხოლოდ ვირს, ვირულ საქმესაც, ჯოხს მოუქნევენ,
 ეტყვიან აცეს,
 შენ თუ იაზონს უთხარ თანხმობა, უკან ბოგირი ჩაგიტეხია
 ნინ მე გიდგევარ შეუვალ ზღუდედ, გამწარებული
 და უტეხია,
 სულაც არ ვნანობ, გზას აცდენილი, შენივე
 ცოდვებს შეენირები,
 შენ მოგყვებიან ღამის ქურდები, იმათ რომ ჰკითხო
 დიდი გმირები.
 მე მხოლოდ არგო, ფრონტის, მელასი და კიტი სორე¹
 მეცოდებიან
 დას რალა ვუთხრა, გადავეყარე, მოვინდომე
 და გამოხდა გვიან?

მეღაბ

სულ ადვილია შორიდან მზერა, ოცნების გამო
 არ დაისჯები,
 საფიქრალს საქმედ მაშინ გარდაქმნი, როცა მცდელობით
 დაიხარჯები,
 რაც თავი მახსოვს ვნატრობთ კორინთოს, ნატვრა
 საქმესთან შესადარია?
 ოხვრა მამისა, შენი ქადილი, თუ ნაბიჯს არ დგამ,
 ორივე მცდარია.
 მე თუ გადავდგი ამ მხრივ ნაბიჯი, ნაბიჯ-ნაბიჯი
 სიარულია,
 მე წინ მივიწე, უკან მენწევი, უკუსვლით წინსვლა
 არასრულია,
 მე რომ წავიდე, შენ რას წააგებ, მაგრამ თუ შევძელ
 მიზნის მიღწევა,
 შენიც იქნება ის გამარჯვება, არ დაგეჭირდება
 მონევ-მინევა.
 რადგან კორინთო მამისა იყო, მამის შენა ხარ
 უფალ-მემკვიდრე,

1. ფრიქსესა და აიეტის ქალიშვილ ქალკიოპეს ვაჟები, არგონავტების
 ლაშქრობის მონაწილენი იყვნენ.

ის რაც შენია, შენი არ არის და არც იქნება
ყოყმანობ ვიდრე,
ამას დაურთე დისწულთა ბედი, მათი რა არის
ხვალ მომავალი,
გაჩერებული მიზანზე ფიქრობს, მიზანს მიაღწევს
მისკენ მავალი.

აფსირტი

ძალზე ბევრი გაქვს მონდომებული, ნახე, სიმძიმემ
არ დაგიტანოს,
ვის იმედით ხარ აცეცებული, ეცდები საქმეს უკიდევანოს,
აქ რომ უყურებ არგოს მგზავრები, შეკრულებია
ერთიან გუნდად,
ეს იმიტომ, რომ რაც მოუპარავთ, წილის დადება
იმაში უნდათ.
როცა მორჩება განაწილება, ერთ-ურთსაც
მყისვე დაერევიან,
წილს მიითვლიან ყოფილ მოყვრისა, რომელსაც
იქვე მოერევიან,
მათში ზოგი რომ იონიელობს, ბევრი პელაზგი
არის ძირობით,
მტრები შეკრულად, ჩვენსკენ დაძრულან, აიეტმა თქვა
როგორ პირობით.
შენ ვის ენდობი, იგი დაგინდობს? საბოლოოდ გთხოვ
ჭკუაზე მოდი,
ძმა ვარ და ძმურად ხელს გამოგიწვდი, დაგელოდები,
ადექ, წამოდი,
თუ დამიჯერებ, შენ გადარჩები, თუ არა ბედი
შენი კრულია,
სანმისს მე მაინც არვის გავატან, ჩათვალე,
თქვენთვის დაკარგულია.

მედეა

ერთი პირობა ჭკუას გადაველ, ყოყმანი ვინყე
და დაგიჯერე.

გულწრფელი იყავ, ასე მეგონა, გულში ნადები
 ამოგხდა მერე,
 შენ ჩემი დარდი კი არ გქონია, სანმისი არი შენი მიზანი,
 უსისხლოდ გინდა განძის მიღება, გნახე,
 გისმინე, ამოვიცანი,
 მეც კარგად ვიცი სანმისის ფასი, შენ თუ რაიმე
 გაგეგონება,
 მიგიხვდი ნაფიქრს, თან მეცოდები, ცუდად დაძაბე
 ჩემთან გონება,
 სანმისი მე მაქვს, ჩემთან დარჩება, მან გამიკვლიოს
 გზა გასავალი.
 ჩემ ქმარს, დის წულებს, იმათ მეგობრებს, მოვახდევინო
 სამშობლოს ვალი,
 ახლა კი გირჩევ, ვხედავ მოსულხარ უიარალო,
 რომ უფრო გენდო,
 ნასვლამდე კიდეც ერთხელ ასწონო, რას მიაღწიე,
 გულში რა გედო,
 ჩემი გზა უკვე არჩეულია,
 აქამდე ამ გზით სხვას არ უვლია,
 ვინც შეეცდება მის გამრუდებას, მისი დღეებიც
 დალეულია.
 გემშვიდობები, თუმცა ძმა იყავ, შენ შენი
 გქონდა გადასახედი,
 ალბად ვერასდროს ველარ შევხვდებით, ღმერთებმა
 მოგვცეს ასეთი ბედი.

აფსირტი

შერიგებაზე უარი მითხარ, დამემშვიდობე, ნებაა შენი,
 მეც მეხსომები გზას აცდენილი, თუ ვერ გიშველე
 და მოგაგენი,
 შენ თუ გადადგი ასე ნაბიჯი, ჩემი მცდელობა
 სულ სხვა იქნება,
 ცოცხალს თუ ვერა, მკვდარს დაგაბრუნებ, მამისა არი
 ასეთი ნება.
 არგონავტები, ასე ეძახით, ვერც ერთი მახვილს
 ვერ გადურჩება,

ოქროს სანმისიც არესის ველზე, დიდებულ
მუხას დაეკიდება.
იქ, სადაც არესს, მუხთალ ომის ღმერთს,
ერიდას¹ რჩევით ტაძარს ავუგებ,
მაგრამ შენ ამას ველარ იხილავ, ვერას მოისმენ,
ვერას გაუგებ,
ფეაკთა მეფე პასუხს მოელის, უნდა ვაუნყო რაა შედეგი,
რომ განზე გადგეს და გზა გვიტიოს, არ გახდეს ომის
მსხვერპლი შემდეგი.
ღმერთების ნებას ვინ გადაუვა, ეტყობა
ასე გადუნყვეტიათ,
შეთანხმებულან თუ იკამათეს,
არგონავტები გაუნყვეტიათ.

/ავსირტი სტოვებს მედეას და მიდის. ალკინოეს
სასახლისაკენ მიმავალ გზაზე, ჩასაფრებული იაზონი
მიპარვით ესხმის თავს და კლავს/.

/იოლკოსი. მეფე პელიასის სასახლე/

მეფე პელიასი

მაშ იაზონი დაბრუნებულა. აკასტე შვილო, ხომ
არ მომესმა?
ერიდას რჩევა ვერ შევასრულე, სიცოცხლის თასის
ვერ შევძელ შესმა?
ნიშნავს რომ ბედი მქონია მწარე? ვევედრე ღმერთებს
და ვერ ვიხარე?
ათასჯერ მძიმე ამინევია, მაინც არ მოვტყდი
და მოვიხარე,
ახლა თუ ასე შებრუნდა ბედი, უნდა ვაგინო მე შემოქმედი,
ან ძველებურად, ეშმაკურად ვთქვა ყვავია მტრედი
და ბატი – გედი.

აკასტი

მსახურმა მონამ შემატყობინა, ქალაქს მოადგა
ვაჟკაცთა გუნდი,

1 ერიდა – არესის თანმხლები, შუღლის, მტრობის ქალღმერთი.

მათი მოთავე გაიძახოდა, იაზონი ვარ,
 მნახეთ, დავბრუნდი,
 ოქროს სანმისი მომიტანია, რასაც ნატრობდით
 დიდი ხანია,
 გმირებთან ყოფნა არ მინანია, მათთან წვალეზა ამიტანია.
 გალავნის დაცვამ კარიბჭე გახსნა, ეს იყო
 მათი გარჯილობა-ხსნა,
 არგონავტები შიგ შემოუშვეს, არ სჭირდებოდათ
 მიზეზის ახსნა,
 გემი, რომლითაც აქეთ იცურეს, პოსეიდონის
 ზვარაკად დათქვეს,
 შენთან შეხვედრა უნდათ ჯიუტად,
 მაგრამ მიზეზი მისი არ გათქვეს.

მეფე პელიასი

ცუდად მენიშნა, რაც სმენას ჩასწვდა, ვერ მოვიშორე
 მე იაზონი,
 ეცდება, ყველას წვრილად გაიგებს, რისი არ იყო
 დღემდე გამგონი,
 როგორც ალოას¹ კალოს მფარველი, მსტოვართა
 ენებს დაატრიალებს,
 ჩვენ მტრებს შეკრებავეს, წინაპართ ამაგს ფეხქვეშ
 გათელავს, გაატილებს.
 ძალას ვიზმარდი, მაგრამ ძალითაც, უფრო ძლიერებს
 როგორა ვძიო,
 თუ რამ მიშველის, ისევ ერიდა, გამოცდილებით
 მკარნახობს კლიო.²

აპსსტი

ათენას, ზევსის მეომარ ასულს თუ ჩვენთვის
 ზურგი შეუქცევია,
 იაზონისთვის გზა გაუხსნია, ჭაბუკი გმირად გადაუქცევია,

1. ალოასი (ალოადე) – კალოს მფარველი, მიწის ნაყოფიერების მფარველი ღმერთ დემეტრას ზედწოდება. აქედან – ალოობა.

2. კლიო – ცოდნის ცხრა მუზას შორის, ისტორიის მფარველი.

ნიშნავს ჩვენც უნდა მივიღოთ ტკბილად, ვუთხრათ
შვილივით დაგიდგეს გვერდით,
მოხუცი, როგორც მამა მიგიღოს, ხიფათისაგან
დაგიცვას მკერდით.
ამასობაში არგონავტები,
თავ-თავის კერას დაბრუნდებიან,
მოხდეს მერე რაც მოსახდენია, წინასწარ მაინც
ვერ მიხვდებიან.

მეფე პელიასი

ჭკვიანურია, ჩემი ხერხები ვატყობე ჯიჟითად შეგისწავლია,
პატარა ნაკადს დიდ მდინარეში გაუქარწყდება
თავის ჭავლია,
მეც შევეცდები როგორც რა იყო, ლამაზ
ფერებში წარმოვაჩინო,
ზოგჯერ საღ აზრებს ვნება აკნინებს და უფრო ხშირად
აკნინებს ღვინო.
ეს ადრეც ვცადე, გამომივიდა, იაზონი რომ
პირველად ვნახე,
ზოგი მაშინ ვთქვი რაც მითხრა ატამ¹, ზოგი დღეისთვის
შემოვინახე.
ოცი წლის იყო მაშინ იაზონ, სასახლეს მოსდგა,
ტახტი მომთხოვა,
წესით მამაჩემს ეკუთვნოდაო, თან მოიყოლა
ბიძების ხროვა,
მე რალა მექნა, მჭარბობდნენ ძალით, სიმართლეს იყო
იმათ მხარეზე,
სამეფოს როგორ მივატოვებდი, ვერც ავიტანდი
სადმე მთვარეზე.

1. ატა – სიცრუის ქალღმერთი. მან თვით ზევსიც მოატყუა. განრისხებული ღმერთების მეფემ ატას ყურში ჩაავლო და ოლიმპოდან (ღმერთების საბრძანებლიდან) ძირს ისროლა. აქედანაა ქართული მატყუარა – ატა ყურით გადაგდებული.

ჰო, და დავინყე, ვთქვი ჰეროფილემ¹ ერთრეიდან
 შემომითვალა,
 თუ ვინმეს უნდა ძმამ მოისარმა², პელაზგ მეფეებს
 უჩვენოს ძალა,
 მან დაივინყოს ოქროს სანმისი, კოლხეთში
 არის გატაცებული,
 უკან ვიდრე არ დაგიბრუნდებათ, ყველა იქნებით
 მისგან ვნებული.
 მერე ათამანტს შევუთანახმდი, მასაც ხომ ჰყავდნენ
 ტახტის მოცილე,
 ვუთხარი ერთი აზრით ვიაროთ და გაჭირვების
 გავხდეთ მოწილე,
 მოხუცს არ სურდა ჩემთან თანხმობა, ძმის შვილის
 ღალატს ვერ მპატიობდა,
 ინომ მიშველა, ქმარს ჩააგონა ჩემთვის და მისთვის იმ
 დროს რა სჯობდა.
 ეზონი – ვისაც წავართვი ტახტი, მისი ძმისწული
 კანონიერი,
 მე ნაბუშარი, შეკედლებული, ოხრობით მეფე
 და კადნიერი,
 ათამანტს ტოლად რომ არ ვუღირდი, კარგად ვიცოდი
 და მაინც ვცადე,
 ათასი ხრიკი გამოვიგონე, ჩემ თავთან ომი გადავიხადე,
 ინო ქალია ეშმაკეული, ქმარს დაუყვავა და ჩააგონა,
 ოქროს სანმისზე თუ რამ იცოდა, თუ რამ ენახა
 ან გაეგონა.
 ბოლოს პირობად დავთქვი ასეთი, ოქროს სანმისი
 თუ დაბრუნდება,
 ჩემი და მისი მოცილეების ყველა სურვილი ერთად ახდება.
 ახლა ყველანი კარს მოგვდგომიან, დიდ ქირში ყოფნა
 ამასა ჰქვია,

1. ჰეროფილე – სიბილა, ცხოვრობდა ერთრეაში, თავს აპოლონის დად მი-
 იჩნევდა.

2. ძმა მოისარი – ღმერთი აპოლონი (პელაზგიური მითოლოგიის წამყვანი
 ფიგურა).

უნდა ისეთი რამ მოვიგონო, ხვალე არ იყოს
მცდელობა გვიან.

აპასტი

უკან დახევის დრო არ დამდგარა, ახლა რომ დათმო
და დაიხიო,
ნიშნავს შვილების ხორცი დაგლიჯო, საკუთარიც ჭრა
და დაიხიო,
იაზონი რომ გაიგებს ამბავს, ეჭვი არაა გაიგებს მისხლით,
ეზონი როგორ მოაკვლევინე, ძალით გაჭყიპე
შავ ხარის სისხლით.
ქმარს პოლიფემე ზედ წააკალი და იაზონი
დატოვე ობლად,
სხვა რა გვიშველის თუ დაობლებულს არ მოეველინე
მოყვარულ მშობლად?

მეფე პელიასი

შენ მართალი ხარ, სიტყვა, მიდგომა, მშვიდს გაახელებს,
ხელს დაამშვიდებს,
ზოგჯერ პატარას რაც ვერ ატყუებს, ჭეშმარიტებად
ჩაესმით დიდებს,
ასე შევთანხმდეთ, შენ, შენი დები, პელოპეია
და ალკესტიდა,
იაზონს უყვარს ორივე მათგანი, იმისი დედა
ორივეს ზრდიდა,
თან გაიყოლე, სტუმრებს ეახლე, დაუყვავე
და სიტყვა უთხარი,
ჩემზე გკითხავენ, ვარ ავად მყოფი, ჩანს რომ დროება
დამიდგა მწარი.
წვეთი და წვეთი შენ მოამზადე, ჩვენი მიზნები
ერთგულად ზარდე,
მოსულთა ნათქვამს არ გაერიყო, არც შეუერთდე
და არც დაზავდე,
მერე მეც მოვალ, ვით დავრდომილი, მიუსაფარი,
ობლად შთენილი,

არგონავტები ერთ-ერთს წავკიდოთ, იმათ დავაში
გზა გვექონდეს ხსნილი,
თუ არ ეცადე, თუ არ ვეცადე, იოლკოსში
თუ ის გამეფდება,
არავინ იცის რას ჩაიფიქრებს, ჩემი შვილების
თავს რა მოხდება.

/სასახლის წინ მოედანზე შეკრებილან მედეა, არგონავტები,
იოლკოსის მოქალაქეები/

არბო

ჩვენი მიზანი სულ სხვა რამ იყო, დღეს შენ რატომ გსურს
ყველა გაგვრიყო,
რაც სუსტი არის, ძლიერმა რიყო, რაც ძლიერია
ჩვენა ვთქვათ იყო,
იყო, ეს სიტყვა სხვას თუ აოკებს,
დააძაბუნებს, მოუმატებს ხმებს,
ვერ გადაფარავს საქმის შინაარსს, ვერც დაგვაშორებს
თანაშეზრდილ ძმებს,
ჩემთვის მთავარი არის კაცობა, არა შეხედვა,
ისე გაცნობა,
უნდა შევიძლოთ და განვასხვავოთ არაკაცობა
– კაცობის ცნობა.

იაზონი

რაც ფხიზელისთვის არის ნათელი, გადამთვრალისთვის
ის არის ბნელი,
ჭეშმარიტება რომ დაადგინო,
ზოგჯერ დღისითაც გინდა სანთელი,
ცოლის დის შვილო, შენ მსაყვედურობ,
თითქოს რაც გვექონდა თავში პირობა,
ბოლოს შევცვალე, არად ჩავაგდე,
გამოჩენილი შენგან გმირობა.
როდი ვუარყოფ, მხარგრძელი გემი,
შენგან ბეჯითად აგებულია,

ჩვენ არ ვიცოდით, კოლხეთისკენ გზა,
 შენგან ნასწავლით გაგებულა,
 მე არც ისა მაქვს დავიწყებული,
 წარსულის ძალით დამინებული,
 ოქროს სანმისი მამაშენისგან აიეტს ჰქონდა დავადებული,
 ამ მხრივ ძმები ხართ ყველგნით მართალი,
 აუგად მხედველს დაეცოს თვალი,
 მაგრამ უჩვენოდ თქვენ რას იზავდით,
 ხომ დარჩებოდით მიწყევ საწყალი?
 ახლა ასე ვთქვათ, თუ გქონდა განძი, სხვას დააკელი,
 თავად დაკარგე,
 ორქომენელებს შენ რა შემატე, საკუთარ საქმეს
 ამით რა არგე?
 აიეტმა თქვა სიტყვა მართალი, სანმისს უჩინეს
 ახალი კვალი,
 ეს მამა თქვენის იყო სურვილი, ასე წარმართა
 გონების ძალი,
 თუ აიეტი კორინთოს ფლობდა, დელფოს,
 ომფალოს მამულში ცნობდა,
 ოქროს სანმისი მისიც ხომ იყო, ამიტომ წესით
 საკუთრად გრძნობდა.
 არგო, დღესა ხარ ცოლის დის შვილი,
 აიეტისგან კეთილად ზრდილი,
 მინდა კეთილად რომ გაიაზრო, ნათესაობას
 არ დაჰყვეს ჩრდილი.

არბო

შენ საით ფიქრობ, სულ ყველა ვიცი,
 არცა მჭირდება სიტყვით ლაცეცი,
 ოქროს სანმისი დაბრუნდებოდა, ეს იყო ყველას
 საერთო ფიცი,
 სანმისი ახლა უკვე აქ არის. დავაგუგუნოთ
 დიდების ზარი,
 მაგრამ საიდან გატაცებული, ვის სამეფოდან,
 საქმე ეს არი.

ამიტომ ვითხოვ, სამეფო განძი, დამკარგავს მივცეთ,
რომ დაივადოს,
ახალი ვერძი თუ გამოზარდა, სანმისიანი – ეს დაიქადოს,
როცა ზვარაკად ვერძს შესწირავენ, დაე შენ გერგოს,
იყოს შედეგი,
სანმისი ისეც ყველასი არის, ასე მიიღებს მეფე შემდეგი,
მაგრამ ახლა კი იგი ჩვენია, მამა ჩვენისგან გასხვისებული,
ათამანტს თუ კი დაუბრუნდება, ჩვენც
არ დავრჩებით განზილებული.

იანონი

სულელი ხარო, ვერავინ გკადრებს,
მაგრამ არც მე ვარ ისეთი ცეტი,
ვერ გავიაზრო, როგორი საქმე, ჩვენს შორის არის
გადასაწყვეტი,
ვიცი ათამანტს ჰქონდა პირობა,
თუ კი სანმისი დაბრუნდებოდა,
მიმტანს, სანაცვლოდ სამეფო ტახტი,
როგორც მემკვიდრეს რომ დარჩებოდა.
იგივე პირობა მე წამიყენეს და სახიფათო გზას გამიყენეს,
მიტომ შეეკრიბე გმირების გუნდი,
მიტომ მივგავდი ტკბილად მოენეს.
ახლა სანმისი უკვე აქ არის, იოლკოსში ვართ
და ასე მჯერა,
თუ აქ დავტოვებთ პირველ ხანობით, ჩანს
ასეთია ეს ბედისწერა,
მაშინ მეფობა მე მომეცემა და იოლკოსში თუ გავმეფდები,
ორქომენაში შემდეგ წავილეთ, ერთიან ძალით
მეფე გახდები.

მედეა

თქვენ რომ აქ დაობთ ვის რა ერგება, რა მოერგება
და შეერგება,
ვისი წყალობით ჩაიგდეთ ხელში, იმასაც ჰკითხოთ
ცოტა ეგება?

მე კარგად მესმის არგოს ნათქვამი, ორქომენიდან
 აქვს დასაბამი,
 სანმისის საქმეს, და თუმცა დიდი გავიდა ხანი,
 მოვიდა ჟამი,
 ყველას თავისი წილი მიეცეს.
 არ დავემსგავსოთ აწყვეტილ მხეცებს,
 არც ავტოლიკეს¹, სადაც გაჩნდება,
 მოსაპარავად თვალს რომ აცეცებს,
 ჩვენ დავა ისე უნდა წარვმართოთ,
 მსმენელისათვის იყოს ნათელი,
 არ სჭირდებოდეს მისანის რჩევა
 და არ ეჭიროს დღისით სანთელი,
 როგორც ეოსი² წინ უძღვის ნათელს
 და არ სჭირდება სხვისი მოხმობა.
 ჩავთვალთ ასე გვიკამათია, არ დარღვეულა
 თქვენს შორის ძმობა,
 სანმისი ჩემით დაისაკუთრეთ და ვერც შეძლებდით
 ძნელ საქმეს უკეთ,
 არ ვყოფილიყავ, რას მიაღწევდით, თუმცა ერთმანეთს
 გმირობა უქეთ,
 დისწულებს ვეტყვი, ჩემ ქმარსაც ვეტყვი,
 არგონავტები მოწმედა მყვანან.
 მეთანხმებოდით, დამეთანხმებით და სხვა მოცილედ
 არავინ ჩანან,
 მე იმ პირობით ვიყავ თანახმა, კორინთოს
 როცა დავიბრუნებდი,
 რადგან სამეფო მამისეული ჩემად მიმაჩნდა,
 სხვას არას ვსდევდი,
 მოგცემდით სანმისს, ჩემი დის ქმარის ფრიქსეს სულიც
 თუ დაისვენებდა,
 ახლა ვუყურებ, მეფიცებოდით და თურმე ყველა თავის
 აზრს სდევდა.

1. ავტოლიკე – ძველი დროის ცნობილი ქურდი.

2. ეოსი – მზის ღმერთი ჰელიოსის და, რომელიც ძმის მობრძანებას აუწყებს სამყაროს. ქართულად ეოსი აისს ნიშნავს.

ჩემი მოთხოვნა არის ასეთი, ფიქრთა მორევში
გამონაკვეთი,
საწმისი მუდამ ჩემთან იქნება, არ დააკლდება
პირობას წვეთი.

იაზონი

მე თანახმა ვარ, ხარ ჩემი ცოლი, ერთად გვიდგია
ღამის საწოლი,
ნიშნავს საწმისი აქვე დარჩება,
ძნელად სათქმელი ხდება იოლი.

არბო

თუ ასე არის, მაშინ გამოდის, ძმებს იოლკოსში
არ გვედგომება,
წავალთ ორქომენს, მცირე იმედით, ეგებ
მოგგვაროთ ათამანტს შვება,
ეგებ მოხუცმა კიდეც იკმაროს,
პირობის ასე დაგვირგვინება,
არავინ იცის წინ რა მოგველის, როგორი არის
ღმერთების ნება,
მხოლოდ ერთია, ჩემ მომდევნო ძმას,¹ საწმისის
მძევლად აქვე დავტოვებ,
რაც გულში მქონდა გადანახული, მას დავუბარებ
და ჩავაქსოვებ,
ძმავ კიტი სორე, გულს ჩაიჭედე, კოლხურად გეტყვი,
ძმავ სორე კიტი.
უნდა შეიძლო, ყველას გაუძლო, კირკიტ კაკლებშიც
გახდე კირკიტი,
ჩვენ თუ შევძელით მიზნის მიღწევა, აქაც შეიტყობ
ადრე თუ გვიან,
თუ ვერ შევძელით, ანდერძად გქონდეს,
არ დავინწყებას ერთობა ჰქვია,
დეიდას ვეტყვი, შენით ვამაყობ,
დეიდას დედის სუნი ჰქონია,

1, არგოს მომდევნო ძმა იყო კიტისორე, შემდეგ მელასი და ფრონტისი.

შენ სიბრძნეს ვანდობ ძმასა და სანმისს,
რომ გვიღალატო არა მგონია,
ოლიმპოს მსხდომებს¹ – შევთხოვდი შველას,
მფარველ-ბატონებს ყველა მხარესი,
ეროსის² ისარს თუ აგვარიდებთ, მშველელად
მინყივ გვყავდეს არესი,³
ჩვენ სამნი წავალთ, ეგებ შევიძლოთ
და ავასრულოთ დანაპირები,
კაცი ბრძოლისთვის დაბადებულა, სანამ ძალა მაქვს,
მეც არ დავშვრები.

თეზი – ათენის მეფე

არგო, შეჩერდი, მეც მათქმევინე, ჩვენ რა,
არა ვართ საქმის მოწილე?
რატომ არავინ არ გვეკითხება, ვართ
თუ არა ვართ თქვენი მოცილე,
იაზონს ვეტყვი, ათენის მეფე, ვინც ჩავიდინე
ბევრჯერ გმირობა,⁴
გზაშიც, კოლხეთშიც ბევრჯერ განახეთ შესაძლებლობა
და გარჯილობა.
ნუთუ არა ვართ იმისი ღირსი, მე და ყველანი არგონავტები,⁵

1. ოლიმპოს მსხდომები – მითოლოგიის თანახმად, პელაზგიური (შემდეგ ძველბერძნული) ღმერთების საბრძანებელი მთა.

2. ეროსი – სიყვარულის ღმერთი. ისარს ესროდა და ვისაც მოარტყამდა ის სიყვარულით აღივსებოდა.

3. არესი – დაუნდობელი ომის ღმერთი, რომლის სადიდებელი ტაძარი კოლხებმა ბალკანეთის ნახევარკუნძულიდან კოლხეთში გადაიტანეს.

4. თეზის პელაზ-გიურ – ძველბერძნული გადმოცემა მრავალ გმირობას მიაწერს, მათ შორის სინიდის, კერკიონი, პეროფეტა, სკირონის, პროკრუსტეს (ნამდვილი სახელი დამასტი) ცნობილი ყაჩაღების მკვლელობას. მასვე მიეწერება კრეტის ცნობილი მეფის მინოსისა და მისი მეუღლე პასიფაეს შვილის მინოტავრის მოკვლა არიადნეს დახმარებით. არიადნა თეზიმ გაიტაცა და მძინარე კუნძულზე მიატოვა (ღმერთის კარნახით).

5. არგონავტებს შორის იყვნენ ორფეი (სიმღერის და კითხარზე დაკვრის ოსტატი, პოლიდეკი, კასტორი (სპარტის მეფის შვილები), მათი ბიძაშვილები ლინკე და იდასი, სანყის ეტაპზე ჰერაკლე და სხვა. სულ 50.

რჩევა გვკითხოთ და გაიზიაროთ
 ჩვენი ოცნების ჩანახატები,
 არვინ იფიქროს, ამდენი ტანჯვა მხოლოდ
 იმისთვის გადავიტანეთ,
 ბევრი ლალატის გავხდით მონმენი, ბევრი ვითმინეთ
 და ავიტანეთ,
 რომ იოლკოსში დაედო კერა, იმას,
 რაც ყველამ ერთად ვიშოვეთ,
 საერთო უნდა დარჩეს საერთო, რადგან სიამე
 ერთობით ვპოვეთ,
 სანმისი ეგებ დელფოს სამისნოს მივუძღვნათ
 როგორც ძვირფასი ძღვენი,
 ომფალოს ქვაზე გადავაფინოთ, ყველასთვის
 გახდეს თვალში საჩენი,
 თუ არა, მაშინ ჩავთვლით იაზონს, ჩვენთვისაც
 ისე უღალატია,
 როგორაც აფსირტს მიპარვით უყო,
 როგორც მისგანვე დანახატია.
 მაშინ აქ აღარ დაგვედგომება, თვითეულს გვიხმობს
 ჩვენი მშობელი,
 ჩვენი სამეფო, ჩვენი მამული და არც გავხდები
 მათი მგმობელი,
 მეფის ასულო, ქალო გრძნეულო, მოძმეთა შორის
 მაინც ეულო,
 შენი მიზანი ჩვენზე შორს არის, თუ არ ჩაუთქვი
 რამ უჩვეულო.

(არგო თავის ძმებით, თეზეი დანარჩენი არგონავტებით
 სტოვებენ იოლკოსს. რჩებიან იაზონი, მედეა და კიტისორე
 მოქალაქეებთან ერთად, შემოდიან აკასტე, პელოპეა და ალ-
 კესიტიდა, მეფე პელიასის შვილები)

აპუსტი

თუ არ მატყუებს მზერა და სმენა, თუ ატას ძალით
 არ ბრუნავს ენა,

იაზონს ვხედავ, უძვირფასეს ძმას, მართალი უთქვამთ,
 არ მომეჩვენა,
 ჩვენ სიხარულს ხომ არა აქვს ზღვარი, ამიტომ მიჩანს,
 როგორც ზღაპარი,
 პრომეთეს¹ კვალზე მავალი ვნახე, რა უნდა მოხდეს
 უფრო მაგარი.
 იაზონ ძმაო, შენ სანახავად, ჩემი ორი და მომიყვანია,
 შენი ბედ-ილბლით დამწუხრებულნი, გზას
 გაჰყურებდნენ დიდი ხანია.
 ახლა ჩვენთან ხარ, ჩვენ გულს ახარებ, ვიცი,
 შენც ამავე გრძნობას ატარებ,
 სად და რა ნახე, გაგვიზიარებ, ერთობას ჩრდილს კი
 არ მიაკარებ.

იაზონი

თქვენი დანახვის ვარ მოხარული, თბილმა სიტყვებმა
 გამითბეს გული.
 ბიძის შვილები ძმად მიმიჩნევენ, მიძღვნეს ალერსი
 და სიყვარული,
 იოლკოსში ვარ, ჩემ ტომელებთან ჭირგამოვლილი,
 ბევრის მნახველი,
 მოგნატრებიან ჩემი დანახვა, არ დაგვიწყნიათ
 ჩემი სახელი.
 ერთობას რა სჯობს, თვალს ცრემლი მადგას,
 გული სიამით ავსებულია,
 დავსხდებით, გეტყვით თავს რა გადამხდა,
 ნანახი როგორ გაგებულა,
 მაგრამ მანამდე უნდა ვიკითხო,
 თქვენში ვერ ვხედავ ბიძას და მეფეს,

1. პრომეთე – პელაზგიურ-ძველბერძნული მითოლოგიის მეორე თაობის ღმერთების წარმომადგენელი, ტიტანი, რომელმაც ზევსზე განაწყენებულმა, კუნძულ ლემნოსზე, მოსხოს მთის წვერზე მდგარი ჰეფესტოს სამჭედლოდან ცეცხლი მოიტაცა და ადამიანებს მისი მოხმარება ასწავლა. სისხლის სამართლის ასეთი დანაშაულისათვის იგი კავკასიის მთებს მიაჯაჭვეს, ისევე, როგორც ამირანი.

გმირთა სულეზმა ხომ არ მიიხმეს,

ავმა სულეზმა ხომ არა ჰყეფეს,

მე მასთან მექონდა მტკიცე პირობა და დათქმულს

თუკი შევასრულებდი,

ნიშნავდა ვიყავ მეფობის ღირსი, ღმერთთა წყალობით

კიდევც შევძლებდი.

პელოპეა

შენ რომ გადარდებს ჩვენი ამბავი, ჩვენ იქით

შენი გვანტერესებს,

ვხედავ გვერდით გყავს უცხო ასული, თვალებით გეჭამს

და ელვას აკვესებს,

ეგება გვითხრა ვისია შვილი, ასე ლამაზი,

ვარდივით შლილი,

აქეთ საიდან მოგიყვანია, პელაზგი არ ჩანს,

უცხოა ხილი.

010000

მეფე ვიკიტხე, პასუხი არ ჩანს, ასე ვიკადო

კიდეგ რამდენ ხანს,

არვინ იფიქროს, რომ ჩემი სახით გადაეკიდა უვიცსა

და ხამს,

ვერც მამას ვხედავ შეკრებილებში, მოხუცს ვერ ვხედავ

და მელარდებზე,

გული საგულეს როგორ ჩავჭიო, ვიკადრო ის რაც

არ მეკადრება,

მე ვინ ამიხსნას ყველა მიზეზი, ვინ გამიფანტოს

შავი ეჭვები,

ვინ დამაოკოს თუ ავიტყობი და სატივარით

კარს მივეჭრები.

გვერდი

ჩვენ რომ დავშორდით სხვა წელი იყო,

მერე რამდენი იმოგზაურე,

სად რა გადაგხდა ჯერაც არ ვიცი, რა გააკეთე,

რა იხმაურე,

შენც შეიცვალე, სხვა გაქვს იერი, ხარ მედიდური
 და ბედნიერი,
 აქაც ბევრი რამ სხვაგვარად არის, შენ რომ დატოვე
 სხვა გახდა ერი.
 შენი ძვირფასი მამა ეზონი და პოლიფემე მშობელი დედა.
 თუმცა ცოცხლობდნენ, დარდით არ იყვნენ
 და შენზე ფიქრსაც გადაჰყვნენ ზედა,
 ბიძას კითხულობ, მეფე პელიას, ჩავარდნილია,
 თუმცა ცოცხალი,
 ვისაც შეშურდეს იმისი ყოფნა, მოუკვდეს გული,
 დაევისოს თვალი,
 სამეფოს მაინც ეიმედება, რადგან ღმერთების ნებით
 არ კვდება.
 სანამდე სუნთქავს, უნდა ვაცალოთ,
 მკვდარი ცოცხლდება, ასედაც ხდება,
 შენი ჩამოსვლა როცა გაიგო, გაიხარა და ჯანზე მოვიდა,
 ვიდრე აქეთკენ წამოვიდოდი,
 მოხუცი მამა ადგომას ცდიდა.
 თუ ვერ შეიძლო მონებს უბრძანებს
 და ტახტრევანით გამოიყვანენ,
 ცოტა ვაცალოთ, მეფე მეფეა, ხელ-პირს დაბანენ,
 კიდევ მორთავენ,
 ვხედავ, ნათქვამის დასამტკიცებლად,
 სასახლის კარი უკვე იღება,
 მეფე გამოჰყავთ, რომ ძვირფას ძმის შვილს
 აქ გაგიმართოს თბილი მიღება.

(ტახტრევანით გამოჰყავთ ნახევრად მისვენებული მოხუ-
 ცი. დამხვედრები ქედმოდრეკით ხვდებიან).

მეფე პელიასი

თუმცა სიბერემ დამრია ხელი,
 მოვჭამე გრძელი წუთისოფელი,
 მოხარული ვარ, რომ მოვესწარი
 და მემატება თვალში ნათელი,

ოქროს საწმისი დაბრუნებულა, წასულთა სულებს
 ექნებათ შვება,
 აიდი¹ გახსნის სამოთხის კარებს,
 და დასრულდება ტანჯვა-ვაება.
 რამდენი წელი ველოდით ამ დღეს, გზას ვერ ვაძლევდით
 გმირების სულებს,
 არ გვასვენებდნენ მწარე სიზმრები,
 ვერ ვეყრებოდით წლობით წასულებს,
 ახლა ცხოვრება სხვა აზრს შეიძენს,
 მეფეს მეფობა გაუმყარდება,
 მისი სიკეთე და სიძლიერე, მსახურს
 და მონას გაუხარდება.
 იაზონ შესძელ შეუძლებელი, ჩემი ხარ და მე მემამაყები,
 გმირი ხარ, გმართებს გმირული ქცევა,
 მსახურთა ჭორებს ხომ არ აჰყვები,
 მინდა გვიამბო თავს რა გადაგხდა და ჩვენიც იქით
 წვრილად იცოდე,
 გულს გამიხარებს შენი სიკეთე, შენც გულს მიგიკლავს
 თუ რამე ვცოდე.

იაზონი

კოლხეთისაკენ გზა არის გრძელი, კუნძულები
 და ქვეყნები ვრცელი,
 არგონავტებმა ბევრი ვინჯალეთ,
 სანამ მოვიგდეთ ხელთ სანადელი.
 კუნძულ ლემნოსზე, მოსხოს მთის ირგვლივ არის
 სამეფო ამორძალების,
 ქალებმა სტუმრად დაგვტოვეს ერთ ხანს,
 ვიყავით მსხვერპლნი მათთა წვალების,
 აღარ გვიშვებდნენ, მაგრამ ჰერაკლემ გვისხნა
 და იქით გზა გავაგრძელეთ,
 დოლიონების სამეფოს მოვხვდით, ვინც წინ დაგვიხვდა,
 ვცემეთ და ვთელეთ.

1. აიდი – ზევსის და პოსეიდონის ძმა, მიწისქვეშეთის ღმერთი – მფლობელი.

ბოლოს დავზავდით, მშვიდობის ნიშნად,
 დავთქვით სიკეთე და მეგობრობა,
 იქიდან მოვხვდით მიზიელებთან,
 ვისიც არ გვექონდა მანამდე ცნობა,
 ღმერთთა ბრძანებით იქ ჩამოგვშორდნენ
 დიდი ჰერაკლე და პოლიფემი,
 თუმცა ვენწაღეთ, მცურავ კლდეთ შორის
 მშვიდობიანად ვაცურეთ გემი.
 დიდი სავალი ერთად დავლახეთ,
 საოცრებანი მრავალი ვნახეთ.
 ვისაც ჩვენების სურდა ზიანი, დავიჭირეთ
 და იქით გავლახეთ.
 კოლხეთს მივედით, არსად არსებობს უფრო მძლავრი
 და ვრცელი სამეფო,
 რამდენი უნდა გყავდეს მებრძოლი, რამე შებედო,
 აგინ-შაჰყეფო,
 აიეტი იმათი მეფე, სხვაგან ვერ ნახო უფრო მრისხანე,
 დაიფურცლება უმაღ სიცოცხლე თუ ვერ ივარგე
 და დაახანე,
 ჩვენ მისგან გვიხსნა მისმა ასულმა, მან გვიპატრონა
 და დაგვიფარა.
 ოქროს სანმისიც მან მოიტაცა
 და ათას ხიფათს გამოგვატარა.
 ვით ჩემი ტოლი და ჩემი ცოლი, ჩემ გვერდითა დგას
 და მხარს მიმშვენებს,
 მკურნალია და მომავლის მაცნე, თუ რამ დამენგრა,
 ის ამიშენებს.

მეფე პელიასი

კოლხები განა უცხო ერია, კორინთოს მხარის ნაშიერები,
 აქედან იქით წასულელებია, გაუწვდენიათ შორეთს ხელები,
 აიეტი კი, იმათი მეფე, კორინთოს ფლობდა
 კოლხეთთან ერთად,
 ამაყი იყო, მიუკარები, თავი მიაჩნდა ოლიმპოს ღმერთად.

და ასე დიდხანს გააგრძელებდა,
 მაგრამ დელიას¹ დღესასწაულზე,
 ვერცხლის მოისარს² ჯიბრი დაუნყო, ნაწყენმა ღმერთმა
 ჯავრიან გულზე,
 სასჯელად მტრები შემოუსია,
 დამარცხებულმა დათმო კორინთო.
 კოლხეთს ილტვოდა ჰელიოსის ძე, ტახტი დაიდგა,
 ცეცხლი აინთო,
 ოქროს საწმისიც მოიგდო ხელში, რჩეული მეფის
 ბედის ნიშანი,
 ის, რაც აქ დათმო, იქ აისრულა, ალბათ,
 ასეთი ჰქონდა მიზანი,
 შენ როგორ შესძელ იმისი ძლევა,
 ამაყს არ ჰქონდა დათმობის ჩვევა,
 არცა მგონია გახარებოდა, მონდომებოდა კერას მიწვევა.

იანუნი

მართალი ბრძანე, ჩვენი სტუმრობა კოლხეთში
 არვის გახარებია,
 რაც მოვიპოვეთ ბევრ ცოდვად ღირდა,
 ბევრის ოცნებად ნატარებია,
 ოქროს საწმისის აქ დაბრუნება
 მეფის ასულის არის წყალობა,
 ღმერთების ნების აღსრულება
 და აღმსრულებელთა ბედის ცვალობა,
 ამიტომ დავთქვით, ვინც მოიპოვა,
 იმას ეკუთვნის მოპოვებული,
 მცველიც ის იყოს და დამფარავიც,
 ვინც არის მისი ასე ერთგული.

მეფე პელიასი

როგორ, საწმისი იოლკოსშია,
 მაგრამ ჩემთვის არ ჩამოიტანე?

1. დელია – აპოლონის პატივსაცემად გამართული დღესასწაული. იმართებოდა კუნძულ დელოსზე,⁴ წ. ერთხელ.

2. ვერცხლის მოისარი – აპოლონის ზედწოდება.

ხარჯი გავიღე, გემი აგიგე და ჩემი ნება ქარს გაატანე?
სანმისი თუ კი მე არ მეკუთვნის, მაშინ მქონია
მხოლოდ წაგება,
დამინყვეტია გონების ძაფი, არა მქონია მოყვრის გაგება.

იანონი

ოქროს სანმისი საერთო იყო და მომავალშიც
ასე დარჩება,
წელს იოლკოსში, შემდეგ კი ვნახოთ,
რომელი მეფის განძი გახდება,
ორქომენაშიც ელიან სანმისს, ათამანტი ხომ ბიძაა შენი,
ყველას უფროსი, პატივსაცემი,
სხვა მეფეებში გამოსაჩენი,
ათენის მეფეც, გმირი თეზეი,
დროებით ფლობას ეპირებოდა,
დანარჩენებიც, ვინც ჩვენთან იყო
და გზაში ძმობას მეფიცებოდა,
ამიტომ დავთქვით, მორიგეობით სანმისი
ყველას კარს დაამშვენებს.
ამით ერთობაც გაგვიმტკიცდება,
ალარ დავარქმევთ სხვისას და ჩვენებს,
ამავ დროს განძსაც უნდა მომვლელი,
რომ იფარავდეს ერთგულის ხელი,
მედუა ვცანით ერთხმად ასეთად, მან მოიპოვა,
ისაა მცველი.

მეფე პელიასი

ათამანტს ამბობ, ბიძაა ჩემი, როგორი ბიძა,
ეს კარგად იცი,
მე ხომ გერი ვარ იმისი ძმისა,
რატომ დავინყო ლიქნა-ლაციცი,
როცა კრეთევსმა, ათამანტის ძმამ, ტირო,
ძმისშვილი შეირთო ცოლად,
მე და ნელევსი გერებადა გვცნო
და არც მივაჩნდით შვილების ტოლად.

კრეთევსს ტიროსგან ეყოლა ეზონ, შემდეგ ფერეტა
 და ამფაონი,
 გერებს შვილებთან რომ გაგვარჩევდა, ამას მტკიცება
 არ უნდა მგონი.
 ამიტომ იყო, კრეთევსის შემდეგ ეზონს, არა მე,
 ერგო მეფობა,
 ასაკით უფროსს უმცროსად მთვლიდა,
 ასეთი გვექონდა ურთიერთობა.
 მე არ ვუარყოფ მეფობა ეზონს ძალით ნავგლიჯე
 და მოტყუებით
 და ამის შემდეგ დაწყნარდა გული,
 ამოვისუნთქე ჩაგრულმა შვებით,
 ამიტომ მოხდა, როცა მომადექ
 და მეფის ტახტი უკან მომთხოვე,
 ამფაონი და ფერეტა გედგნენ გვერდით,
 იმედად მათ ჩაექსოვე,
 მაშინ გითხარი, მეფობას დავთმობ, კიდევ გეკუთვნის
 და გამეფდები.
 როცა სანმისი იქნება ჩემი, როცა ტანატის¹
 მსხვერპლი გავხდები,
 ახლა რას ვხედავ, აიდი მიხმობს, მოგიტანია
 ოქროს სანმისი,
 ჩავალ ქვესკნელში, სულებს რა ვუთხრა, რაც ჩემი არის,
 ისაა სხვისი?
 ძმის სულს რა ვუთხრა, ძმაო ეზონი,
 რძლის სულს რა ვუთხრა, დავ პოლიფემე,
 გზა ვერ ვუჩვენე თქვენ ტანჯულ სულებს,
 სანმისის ფლობა ვერ დავიჩემე,
 არა და გითხრეს, შენი მშობლები, ნასული იყავ,
 შენ ჯავრს გადაყვენენ,
 ზეციურ კიბეს ზევით ვერ აჰყვენენ,
 მიუსაფარნი ქვესკნელს ჩავარდნენ.

1. ტანატა – სიკვდილის ღმერთი.

იაზონი

ის, რაც ღმერთებმა მოგვცეს სიკეთე,
საერთო საქმე გამოვაკეთეთ,
ათასი ტანჯვა გადავიტანეთ, მიჯრით მივედით,
ბოლომდე ვკვეთეთ,
არის მედეას დამსახურება, არ მოუხდება შურით ყურება,
ფიცსაც ვერ შეცვლის მოკატუნება,
არც მიზეზების გახმაურება,
მე კარგად ვატყობ, როგორ რა არის,
ვინ სიტყვას შეცვლის, ეცვლება მხარი,
სხვისგან სხვაობით ვრჩები ერთგული,
როგორც ბრინჯაო სიტყვა მაქვს მყარი.

მეფე პელიასი

სულ არ მეგონა, ჩემი ძმისწული,
ჩემთან პირობას გადახვიდოდი,
სანმისს არ მითმობ, მაგის გარეშე, არ მჭირდებოდი,
რას მოდიოდი,
შემეძლო კიდეც ძალით წაღება, მაგრამ ღმერთების
არ ვიცი ნება,
ამიტომ მიჯობს მქონდეს თანხმობა, ასე ივარგებს,
არ მეჩვენება.
დაე სანმისი მის მცველთან დარჩეს,
იოლკოსში ხომ ექნება კერა.
შენც აქ იქნები, ვიქნებით ერთად, ჩვენი თანხმობის
მე ისევ მჯერა,
მაგრამ რადგანაც სანმისს არ მაძლევ,
არც მე მეთმობა მაშინ მეფობა,
ტახტთან იქნები და არ იმეფებ, არც მე მექნება
სანმისის ფლობა.

იაზონი

შენა ხარ მეფე, ბევრის მნახველი
და უფრო მეტის მოსურნე სოფლად,

მიტომ ვერ ხედავ სხვის გარჯილობას, არც დაიღვრები
სისხლად და ოფლად,
ჩვენი ცდების გზა სხვადასხვაგვარი, არც შედეგებით
არის ერთგვარი,
შენ როგორც მეფე შენსას მოითხოვ,
მაგრამ მტკიცება არა გაქვს მყარი,
მიზეზი ნახე, მეფობას არ თმობ,
სხვების მონაგარს იწუნებ და გმობ.
სიტყვასა ტეხავ, აზრებსა გრეხავ,
სხვის გამირობაზე არაფერს ამბობ,
ვხედავ კარგი დრო შეგირჩევია, სიცრუით ჭედვა
კიდევ გჩვევია,
მოხუცებული და ავადმყოფი, საღთან იოლი გასარჩევია,
რომ არ გამეშვა არგონავტები,
ვნახავდი მიზეზს რას მოიდებდი,
ჩემი ბრალია, ძმები გავუშვი, თორემ ნახავდი
რას მოიგებდი,
დე ასე იყოს, დაველოდები, ტანატა
როდის გაგიღებს კარებს,
შემდეგ მეფობა ჩემი იქნება, სანმისიც იქვე გაიელვარებს.

/ორქომენი. მეფე ათამანტის სასახლე, თათბირობენ ათამანტი, მისი მეუღლე ინო, შვილები ლეარქე და მელიკერტე/
ათამანტი

თუ მართალია, ოქროს სანმისი,
ორქომენიდან გატაცებული,
უკან დაბრუნდა, ნიშნავს ღმერთებსაც მოუბრუნდებათ
მონყალედ გული,
რისხვა დამთავრდა, არგონავტების დამხმარე იყვნენ
ჰერა, ათენა,
ორმა ქალღმერთმა, გმირებთან ერთად,
რამდენი ღამე თეთრად ათენა,
ხარისთვალემა ჰერა გვწყალობდა,
მისი ბრძანებით ჰაერით ვსუნთქავთ,

ამიტომ არის მის სადიდებლად ზვარაკს რომ ვწირავთ,
სურვილს ჩავუთქვავთ.

ონო

ჰერა პელაზგთა სათაყვანები,
რად დამიფარავს კადმოსის ასულს,
ფინიკიური ვისაც გვაქვს ძირი, ის და ათენა
გვახსენებს წარსულს,
მათ მომივლინეს სადარდებელი,
შენგან გაქცეულ შვილების სახით,
ჩემ შვილებს მათგან ხიფათი ელის
და შესძახებენ რისხვით და ზახით.
დაზღვეული ხომ აღარც შენა ხარ, მოვლენ,
სამეფო ტახტს მოითხოვენ,
გაქცეულ მამის მტრობას და ღალატს,
საკუთარ ღალატს შიგ ჩააქსოვენ,
ჩემი ლეარქე, ჩვენი უფროსი და მელიკერტე
უმცროსი ჩვენი,
შენი ერთგულნი, შენგან ნაწრთობნი,
მოყვარულები გამოსაჩენი,
არგოსგან ხიფათს გადაეყრებიან,
წესით მეფობა არგოსი არი,
განა ამისთვის ვზარდე შვილები,
დღე დასდგომოდათ ასე საზარი?

ათამანტი

რაც ქვეყნად ხდება, ღმერთების ნებით,
ზეცაში არის გადანყვეტილი,
კაცი ვერ შეცვლის ოლიმპზე ნაფიქრს,
სიზიფიც¹ იყო თავანყვეტილი,

1. სიზიფი – ათამანტის, კრეთეესის, სამონეესის ძმა, ერთი პერიოდი კორინთოს მართავდა. ღმერთების მოტყუებისათვის მიესაჯა დიდი ქვის ლოდი გორაზე უნდა აეგორებინა, რომელიც მუდმივად ქვევით უგორდებოდა ე.ი. ფუჭად შრომობდა, აქედან სიზიფის შრომა-ფუჭად შრომას ნიშნავს.

გინდა ტანტალი¹ მიონიელი, ერთიც, მეორეც
 ღმერთებს ეჯიბრნენ,
 როცა შედეგად შეხვდათ ვაება, საკუთარ ცოდვებს
 მაშინლა მიხვდნენ,
 შენ ხომ არ გინდა მეც ასე ვიყო, ღმერთებს ვეურჩო,
 ვუთხრა ვინ ხარო,
 ეს იმას ნიშნავს დავცე სამეფო და ერის ცოდვით
 ვერ გავიხარო,
 ღმერთების სურვილს ვემორჩილები,
 მოხდეს რაც ჩემთვის მოსახდენია,
 არაქნეს² ხვედრს არ გავიზიარებ,
 მსგავსი ცოდვა არ ჩამიდენია.

ლეარქე

ცოდვა არც შვილებს ჩაგვიდენია,
 ცოდვის შვილობა ცოდვაა განა?
 მიტომ არ გვინდა მეტოქეთ ხილვა, ვის სურთ
 გაგვიყონ ჩვენი ქვეყანა,
 დედა ბრძენია, სიმართლეს ამბობს,
 თუ კარს მოგვადგნენ არგონავტები,
 ტახტს მოითხოვენ, შენ რას გიზავენ,
 გულზე არც ერთი არ ვეხატებით.
 რისთვის გვაკეთე, რისთვის დაგვზარდე,
 რომ უცხოთ დარჩეს ჩვენი ქონება?
 კაცს განძი ჰქონდეს, სხვას აძალებდეს,
 მსგავსი ბრძენი არ გამეგონება.

მელიქირტი

მეფობა მაინც მე არ მეკუთვნის, რა ბედენაა
 ვის კარს ვიქნები,

1. ტანტალი – მინიის მეფე, მდიდარი, მოუსვენარი, მისი ვაჟი იყო პელოპი, პელოპონესს მისი სახელი ეწოდა. მამა – ტმოლოსი, დედა – ომფალე.

2. არაქნე – მინიელი ფეიქარი ქალიშვილი. ქსოვის ხელოვნებაში ქალღმერთ ათენას გაეჯიბრა და ღმერთების სასიყვარულო სცენები დახატა. ღმერთების გაკილვისათვის ათენამ ის ობობად აქცია, ეკიდე კუთხეში და ქსოვეო.

მაგრამ შენ უნდა კარგად განსაზღვრო,
მიუსაფარნი არ დავრჩეთ ძმები,
ფრიქსეს შვილები, ძმისშვილებია, მამით ერთი გვაქვს
სისხლი და ძირი,
არც ახლოს ვიცნობ, პირზე ვაკოცო და არც მეთქმება
უცნობზე ძვირი.
შეუჩვეველ ლხინს, სევდა სჯობს ძველი,
გაცნობილი ვარ, ვიცი სახელი,
ლეარქეს მიტომ გვერდს ვეყოლები,
გულს გადვიყაროთ სადარდებელი.

ათამანტი

კაცის სიხარბეს არა აქვს ზღვარი,
ლანდივით დასდევს ეჭვი საზარი,
დაუნდობლობა, გაუტანლობა,
მოსკდება როგორც წვიმისას ღვარი,
რამდენი უნდა გქონდეთ ქონება, რომ არ ალესოთ
შურით გონება,
სხვათ სიყვარული არის სიკეთე,
მანათობელი და მოგონება.
ფრიქსე და ჰელე, თქვენზე უფროსნი,
ნეფელე¹—საგან მყავდა შვილები,
განა რა სცოდეს უმანკოებმა,
კეთილად იყვნენ გამოზრდილები,
ეს მე შევცოდე, ცოლს ვუღალატე
და დედათქვენი შევირთე ცოლად,
კადმოსის² ასულს მე არ ვუყვარდი და არც ქალღმერთი
მიაჩნდა ტოლად.
მე ჩემი ცოდვა ჩრდილივით მახლავს, შვებას არ მაძლევს,
ჭიასავით მხრავს.

1. ნეფელე — ათამანტის პირველი ღვთიური ცოლი, ღრუბელთა ქალღმერთი.

2. კადმოსი — ფინიკიელთა მეფე აგენორის ვაჟი, გადმოცემით პელაზგებში ფინიკიური დამწერლობის გამავრცელებელი.

გინდათ ამ ცოდვას ცოდვა დავუროთ,
 გადავეკიდო ბოროტსა და ავს,
 სანამ გეტყოდეთ, რა მაქვს პასუხი,
 ჰეროფილე მყავს კარს მონვეული.
 უნდა შევკადრო და რჩევა ვკითხო,
 გადავუშალო გულს ჩახვეული,
 თქვენ დამელოდეთ, ყველას გავარკვევ
 და მერე ერთად დავთქვათ პირობა.
 გამოვიჩინოთ გულის სიკეთე, ჩავკლათ შური
 და პირაშლილობა
 სიბილა¹ ბრძენი გზას მიმანიშნებს, მეცოდინება,
 მე რა ვიღონო
 თუ ცნობილია ღმერთების ნება, ახალი რაზე გამოვიგონო.

(ათამანტი გადის)

ონო

თუ ჰეროფილე ათამანტის სტუმრობს, ყველა რაც იყო,
 გამომჟღავნდება,
 სულ წვრილად მახსოვს რაც ჩავიდინე, ისიც მის გამო
 აქ რა მოხდება.
 მიმიძღვის ცოდვა უმანკოების, ეს მე გავწირე
 ჩემი გერები,
 მაგრამ რა მექნა, გზა რით გამეხსნა,
 ჩემები მყავდით მოსაფერები,
 ახლაც ასეა. ერთ მხარეს თქვენ ხართ,
 ძუძუ ნანოვი ჩემგან შვილები.
 მეორე მხარეს თქვენი ძმის წულნი, უცხოოდ,
 უცხოთგან გამოზრდილები.
 თუ არას ვიზამთ, ბოლოს მეფობა მათი იქნება, ასეა წესი,
 რაც თქვენთვის მინდა, მათი გახდება მთელი ქონება,
 სახნავ-სათესი

1. სიბილა – კორინთოს პირველი მეფის დარდანისა და ნესოს ასული, პირველი წინასწარმეტყველი. მისი სახელის მიხედვით წინასწარმეტყველებს სიბილას უწოდებდნენ.

და შეაწუხა, გამომიგზავნა,
 ალსანიშნავად ნიშნაც ავაგებ,
 ზვარაკს შევწირავ და შენი პირით დელფოს
 სამისნოს შევევედრები,
 ღმერთთა წყალობა ნუ მომაკლდება,
 არა მაქვს ცოდვა დასაყვედრები.
 თუ ჩემმა ფრიქსემ, გზაარეულმა,
 ოქროს სანმისი გამომაცალა,
 დელფოს, ღმერთების ნაკარნახევი, ვერ შევასრულე,
 არ დამაცალა,
 განა მე ვცოდე? მე ხომ მზად ვიყავ,

იმათი ნების აღსრულებასა,
 თუ მამა სცოდავს, შვილს არა სჯიან, შვილისა
 რატომ ვკითხვით მამასა?
 შვილი ჩემია, მაგრამ ჭკუა ხომ თავისი აქვს
 და თავადა საჯოს,
 და-ძმა არის თუ მამა-შვილია, მაინც სხვა არი,
 რად დამისაჯოს?

ჰეროფილე

შენს გამო ღმერთებს ჰქონდათ მსჯელობა,
 რა გქონდა კარგი და გარჯილობა,
 რაში შესცოდე ან შეგაცდინეს,
 რაში როგორი გქონდა მცდელობა,
 ძმამ მომივლინა ნათლად ხილვები,
 მიბრძანა შენთან მოვსულიყავი,
 ბრმისთვის თვალები რომ ამეხილა
 და ამეცდინა საქვეყნო ავი.

ათამანტი

მოხუცი კი ვარ, არ დამკლებია ღმერთის წყალობით
 სმენა და მზერა,
 მესმის რას ამბობს ჩურჩულით ენა, ვხედავ მწერს
 ყვავილს თუ მიეფერა,

ამ მხრივ არა მაქვს ნაკლი და ხინჯი,
მომადღებული უხვად მაქვს ნიჭი,
არც მუხლს ვემდური, არც მკლავის ძალას,
თუმც შენცა ხედავ არა ვარ ბიჭი.

ჰეროზილე

გულით ისმენს და გონებითა მზერს,
ბრძენი ამითი გამოირჩევა,
თვალთ დანახვა, ყურით მოსმენა,
მოკვდავისაა უკვდავი ჩვევა,
თუმცა მეფე ხარ, მაინც მოკვდავი, ქვეყნად ბრმა
და ყრუ დაიარები,
ვერ დაგინახავს ეოსის სხივი და ვერ გიგრძენია
გულს იარები.
როცა ნეფელეს, ღრუბელთა ქალღმერთს უღალატე
და შეირთე ინო,
უცხო ტომელი, უცხო თესლისა,
სიმართლეს გეტყვი თუნდ განყენინო,
შვილებს, ახლობლებს მტერი უჩინე,
ამით სიბრმავე გამოაჩინე,
მზერა დაიხშე, სმენაც დაიხშე,
სიკვდილს ვერავინ გადაარჩინე.

ათამანტი

ქალღმერთი, ვინაც ღრუბლებს წარმოშობს,
წვიმას მოგვივლენს, ნიქსის¹ ნაყოფს შობს.
ფრიქსეს და ჰელეს ღვთიური დედა,
არ აკარებდა სინესტეს და ობს,
მაგრამ როდესაც მიწიერ დედამ ობლად
დატოვა ნორჩი შვილები,
ღვთიურმა დედამ ზურგი აქცია,
დარჩნენ ობლები გზააშლილები,

1. ნიქსი – პელაზგიურ-ძველებერძული მითოლოგიის ნისლის მომყვანი ღმერთი.

მე რაღა მექნა, შენ ხარ სიბილა,
 რაც იყო შენში ყველა ნათლდება
 შენ შემახსენე, დედინაცვალი მოჰყავთ ყოველთვის,
 ასე არ ხდება?
 ჰო და რა მექნა, მეც მოვიყვანე, სიკეთით სავსე,
 სათნო არსება,
 ობლებს მიჰხედა და უპატრონა,
 ყველა გაიგო რა და რას ება
 და ალბად ასე გაგრძელდებოდა,
 რომ არა გვალვა, ნეფელას შური,
 არ მოგვცა წვიმა, გაახმო მიწა,
 მონა-მსახურმა ვერ ჭამა პური.
 დამშეულები იხოცებოდნენ,
 ვერ მოვიგონე მე სხვა საშველი,
 დელფოს გავგზავნე ინოს მსახური,
 კაცი ჭკვიანი, შემძლე და ქველი,
 მიზეზი რისხვის ჰკითხა პითიას¹,
 შემდეგ პასუხი ეს მომიტანა,
 თუ გსურს დააცხრო ღმერთების წყრომა,
 დალუპვისაგან იხსნა ქვეყანა,
 ყელები უნდა დასჭრა შენ შვილებს,
 ოლიმპოს მკვიდრებს მსხვერპლად შესწირო.
 ან არა იჯდე ხელ დაკრეფილი,
 ქვეშევრდომების ცოდვას უცქირო,
 მითხარ რა მექნა, ერი კვდებოდა,
 ცალ მხარეს იდგნენ ჩემი შვილები,
 ზვინად ეყარნენ დახოცილები,
 შველას შემთხოვდნენ დავრდომილები.
 ქვეყნის სატანჯველს ვერ გავუძელი, როგორც ვიფიქრე,
 ისე შევძელი
 შვილები მსხვერპლად ძნელად დავსახე
 და სასიკვდილოდ აღვმართე ხელი
 და საოცრება, აი, აქ მოხდა, დღესაც არ ვიცი,
 როგორ გამოხდა,

1. პითია – დელფოში, აპოლონის ტაძრის მკითხავ-მსახური.

შვილები გაქრნენ, ვერძით, სანმისით
და შვების ოხვრა ტანჯულს ამომხდა.

ჰეროზილა

გიოხარი ბრმა ხარ, გონების მზერით,
 ღრმა სიბნელეში დაიარები.
 ვერ გაგიგია სულის ყვილი, არ მოგრჩენია გულს იარები,
 შე დალოცვილო, თუ გიფიქრია,
 როგორ გაგექცნენ განწირულები,
 ვერძი სანშისით ვინ გაატანა,
 ვინ დაიფარა ცოდვილთ სულები?
 თუ გიფიქრია შვილების ბედი, სამეფოს ბედი,
 მსახურს მიანდე
 გიერთგულებდა ინოს მსახური, თუ შეგაცდენდა,
 ეს თუ იანდე?

பாடகர்

ინო ყოველთვის მყავდა ერთგული, ქალი გულწვილი
და მოყვარული,
ფრიქსეს და ჰელეს ის იფარავდა,
იმათი ცოდვით გაუწინდა წყლული,
და მხოლოდ შემდეგ, როცა ლეარქე
და მელიკერტე ბოლოს გვეყოლა,
სულის სიმშვიდე ეღირსა ინოს,
ჯავრი პატარებს გადააყოლა.

ჰეროფილა

მე აქ მოვედი, რომ შევასრულო,
გადამოგცე მისი დანაბარები,
თვალით რომ ხედავ და ყურით ისმენ,
დახურული გაქვს გულის კარები,
ხომ უყურებდი, რად ვერ ხედავდი,
ხორბალს სათესლეს მუდმივ ხარშავდნენ,
ინოს ბრძანებით, ინოს მსახურნი მიწყევ შრომობდნენ,
ცოდვით გაშავდნენ.

როცა ეს თესლი მიწას მიანდეს, რა მოხდებოდა,
 იქვე იანდეს,
 ხვნაშისჯობია პატიოსნება, მკაში შედეგი არ დაზიანდეს,
 მოხარშულ მარცვალს აღმოცენება არ უწერია,
 აი, შედეგი,
 პითიას ვკითხოთ გვალვის მიზეზი,
 ინოს ნაბიჯი იყო შემდეგი,
 როცა დელფოში ინოს მსახური, მისი მზითევი,
 მისი ერთგული,
 გაუშვი ძღვენით სიმართლისათვის,
 რად დაიყენე უკუნი სრული?
 შენ რა არ გყავდა სხვა უფრო სანდო,
 ვის ჩააბარე სამეფოს ბედი,
 ქმარის სიბრიყვე და მიმდობლობა,
 ცოლისთვის გახდა კვესი-აბედი,
 პითიამ მხოლოდ ის უთხრა მსახურს,
 შიმშილის მიზეზს სხვაგან ნუ ეძებ,
 დაუკვირდები გარშემო მყოფებს,
 გვალვის გამომწვევს მიხვდები უცებ.
 ინომ რა გითხრა მსახურის პირით,
 როგორ ასტეხა ფუჭი ხმაური,
 ფრიქსეს და ჰელეს დასჭერ ყელები,
 ღმერთებს არ უნდათ სხვა საზღაური.
 ერთგულ მსახურებს და ნათესავებს რა უნდა ექნათ,
 ბრმა დადიოდი,
 ინოს ნაფიქრი გულს აგებეჭდა,
 სიმართლეს მხოლოდ მისი იცოდი,
 ჰოდა, გადანყდა, ცოდვა გაშორეს,
 კოლხეთს გახიზნეს შენი შვილები,
 დედინაცვალის შერისხულები,
 მამისგან მწარედ განწირულები,
 თან გაატანეს სამეფო ვერძი,
 ოქროს სანმისი ზურგს რომ ეფარა,
 რომ ვერძი კრავად არ დაკლულიყო,
 სანმისიც მსახურს არ მოეპარა,

ეს იყო ფასი შენი ღალატის,
ქალღმერთ ნეფელას ეს იყო შური,
შენ კი მისდევდი ღალატიან გზას,
შვილთა სიკვდილი გქონდა საშური.

ათამანტი

შენ გინდა ის თქვა, დედინაცვალი ჩემ ობოლ შვილებს
ფრიქსეს და ჰელეს –
მტრად მოეკიდა და ოცნებობდა, როგორ დავჭრიდი
ორივეს ყელებს?
გაფიქრებაც კი მთრგუნავს და მზარავს,
როგორ ბრიყვულად ვუმზერდი ამას,
ერთგულად ვთვლიდი, ვინაც ცდილობდა
ჩემი შვილების დაცვას და ჭმას.
მაშ ბრმაც ვყოფილვარ, ყრუცა და მუნჯიც ჩემი ობლების
ვერ შევძელ დაცვა,
მას მივეფერე და დავუჯერე, ვინც მოინდომა
ჩემი გაძარცვა,
ჩემი სიბრმავით დავკარგე ჰელე, ვინც სულს მერჩია,
ვინაც მიყვარდა,
შეშინებული ილტვოდა თურმე, ფრენა ვერ შეძლო,
ზღვაში ჩავარდა.
და ჩემი ფრიქსე, ტახტის მემკვიდრე, ჩემგან ნანართობი,
ჩემგან ნაზარდი,
კოლხებთან ჩემგან იმალებოდა,
და არც ეღირსა აქეთ ნავარდი,
ღირსად მომსვლია, რაც მომივიდა,
ღმერთების წყრომა დამატყდა ციდან,
გველი ვიგუე, უბეს ჩავისვი, უბით ნაზარდნი
მოვნწყვიტე გზიდან,
სიკეთე მოვსპე, ბოროტი ვთესე, მასთან ვამრავლე
სხვა ბოროტება,
თუ მცდარ გზას მისდევ, ყოველ ნაბიჯზე ცოდვას
ცოდვები მიემატება,

კარს რომ მომადგნენ ფრიქსეს შვილები,
 აიეტისგან გამოზრდილები,
 სად წინაპართა საძვალეებია, სურდათ ჰქონოდათ
 ის ადგილები.
 მაშინაც ინომ პელისთან ერთად ოქროს სანმისი
 ნახა მიზეზი
 ამით ბადიშნი ჩამომაშორა და სასიკვდილო
 უჩვენა გეზი,
 ახლა რალა ვენა? მსახურმა მითხრა,
 მობრუნებულან უკან გმირები,
 ოქროს სანმისი მოუტანიათ, აღსრულებულა დანაპირები,
 ახალ მიზეზად რას იტყვის ინო. ინოს ვერ ვხედავ,
 ველარც მის შვილებს,
 მემალეებიან თუ თათბირობენ და სიბოროტის
 წონიან წილებს?
 სიბილა შენ ხარ, შენი ვალია, მასწავლო გზა
 და მომცე იმედი,
 მე მშვიდ სიბერეს ვერ მოვესწარი,
 როგორი დამრჩა გადასახედი?

ჰეროფილე

სანყალო კაცო, გზა არეულო, მეფე კი გქვია,
 ხარ მათხოვარი,
 თუ არ იჩქარე, გზა ეკლიანი და მომავალი გიჩანს საზარი,
 შვილების ცოდვა არ მოგასვენებს,
 ბადიშთა ცოდვა უფრო მეტია,
 ნათლადა ვხედავ შენი ცოდვები,
 ერთ კაცის ბედში არ ჩაეტია.
 შენ დაგიკარგავს ვერძი სანმისით,
 ღმერთებს დააკელ შესანიშნავი,
 რაც ადრე იყო, ისაა ცოდვა,
 რასაც ჩაიდენ, ისაა ავი.
 გასწიე სწრაფად, ეგებ იხილო, როგორ კვდებიან არგო,
 მელასი,

მათთან ფრონტისი, ფრიქსეს შვილები,
ხდებიან მსხვერპლნი სატეველასი.

(ათამანტი დარბაზიდან გარბის)

ღმერთების ნებას ვინც ეურჩება,
შურისძიებას ვერ გადურჩება,
შენმა ცოდვებმა იბარტყ-იმრავლა, დღეს რას მოიმკი,
ხვალ რა დაგრჩება,
ნათლადა ვხედავ ინოს კარნახით,
ცოდვილიანმა მისმა შვილებმა
მიპარვით მოკლეს ფრიქსეს ვაჟები,
ვერ გაუბედეს პირისპირ შებმა.
მამის და პაპის ცოდვამ უნიათ,
ვერ მოიპოვეს ზეცის ნყალობა,
ვერ მოიტანეს ოქროს სანმისი,
ვერ გაუწიეს ერთურთს ცალობა.
ათამანტს ვხედავ მშვილდ-ისრით ხელში,
გაოგნებული შეჰყურებს შვილებს,
ძმის შვილთა ხოცვით თვალანთებულებს
და სიბოროტით გალალეზულებს.
ინოს, რომელმაც გერის ნაშიერთ გზა მოუჭრა
და დაუვსო თვალი,
სიბოროტისთვის დაბადებული,
მსხვერპლის შეხედვით იქნება მთვრალი,
მაგრამ ეს რაა, ძმაო, რას ვხედავ,
ათამანტს ჭკუა დაუკარგია,
ლხენაში როგორ ივარგოს იმან,
ვისაც ბრძოლაში არ უვარგია.
მშვილდ-ისრით მისდევს ცოლსა და შვილებს,
ირმებიან თან ასე ყვირის,
ესმის ნადირთა მდევერების ყეფა,
ყურში ჩაესმის ხმები საყვირის,
მოჭიმა ლარი და ისრის წვერმა ლეარქე
დასცა მუხლმოკვეთილი.

ღმერთთა ნებართვით მკვლელის მკვლელობა
 ოდითგან იყო საქმე კეთილი,
 ლეარქემოკვდა, მოკლულის ბედი აიდისაა განსახილველი,
 მამისგან მოკვდა მიუსაფარი,
 ვინც ძმისწულეებზე აღმართა ხელი.
 ინო შეშლილი და მელიკერტე ზღვაში ცვივიან,
 შველას ეძებენ,
 რაც სიბოროტით მიწაზე დარჩათ,
 იმას ზღვის ფსკერზე ვით მიაგნებენ?
 ასე აღსრულდა დანაბარები, სიკეთემ გასჭრა, შური იძია,
 დიდება შენდა ღმერთო მაღალო,
 ვინაც სიმართლე გამოიძია.

/7 წლის შემდეგ. იოლკოსი. ბჭობაა. არიან იაზონი, აკასტე,
 ფერეტი, ამითაონი დამსწრენი/

ფერიტი

მეფე აღარ გყავთ, მოხუცი მოკლეს,
 ჩვენი ვალია მკვლევლების დასჯა,
 ამას მოვრჩებით, შემდეგ დავინყოთ
 ახალ მეფეზე ფიქრი და განსჯა,
 მე გეტყვით იმას, რაც ყველამ იცის,
 აქ დასამალი არაფერია,
 დავინყებ, შემდეგ სხვამ დაამატოს თუ შემეშალა
 ან ამერია.
 მეფე შვილებმა მოკლეს და დაჭრეს, შემდეგ მოხარშეს,
 კრავი ეგონათ,
 სხვა უარესი რა უნდა ექნათ, სხვა საზარელი
 რა მოეგონათ.
 პელოპეა და ალკესტიდაა ამის ჩამდენი, დამნაშავენი,
 ამითაონი და მე ვართ ძმები, სისხლის აღება ვალია ჩვენი,
 მაგრამ აკასტე ხომ მემკვიდრეა, შურისძიება მისი ვალია,
 მოჰკითხოვ მკვლევებს, ის აღასრულოს, რაც წესია
 და სამართალია.

აპსტი

თუმცა ბიძა ხარ, მაინც ხარ უცხო, შენ
და შენი ძმა ამითაონი,
დედით სხვები ხართ, სხვას ემხრობოდით,
ასეთად დარჩით ორივე მგონი,¹
მიტომ თქვენ რჩევას გულთან ვერ ვიღებ,
დებს ვერ გავწირავ თქვენი რჩევითა,
მათ სისხლში ხელებს მე ვერ აურევ,
ვერ გაგახარებთ ასეთ ძღვენითა.
ჩემ დებზე მეტად დამნაშავეა მედეა, ვინაც ეს შთააგონა
უჭკუო ქალებს რა უნდა ექნათ, ის შეასრულებს,
რაც გაეგონათ.

ამითაონი

მედეას ამბავს ჩვენ ცალკე განვსჯით, დამნაშავეა?
სასტიკად დავსჯით,
ტყუილად ცდილობ შენ დების დაცვას,
ვერ დაგვარწმუნებ სიტყვიერ გარჯით,
თვითონ ამბობენ, აღიარებენ,
როგორ ადუღეს დიდ ქვაბში წყალი,
მამა აკუნეს და შიგ ჩაყარეს,
როგორც პერანგი გამონაცვალი,
მედეა იმ დროს იქ არ ყოფილა, ასე ამბობენ ეგ შენი დები
თუ იქ არ იყო, როგორ მოჰკლავდა, თუ გაიაზრებ,
კიდევ მიხვდები.

იაზონი

დებს თუ დაიცავს, თავს გადაირჩენს,
ასეთი არის მაგის მიზანი
მანაც იცოდა, რას აპირებდნენ, თუმცა გვიმაღავს,
ამოვიცანი

1. ეზონი, ფერეტი და ამითაონი პელიასის ნახევარძმები იყვნენ. შვიდი წლით ადრე, როდესაც ოცი წლის იაზონი იოლკოსში მივიდა და მეფე პელიასს ტახტის დათმობა მოსთხოვა მამის (ეზონის) ლვიძლი ძმები ფერეტი და ამითაონი მას მიემხრნენ.

მხოლოდ ეგ არის, შარს გაერიდა,
რადგანაც იყო ცოდვილიანი,
როცა დაბრუნდა, მამა იკითხა,
მაგრამ მოკითხვა იყო გვიანი.

ფერიტი

შენ მართალს ამბობ, ჩვენც ასე გვითხრეს,
ვინაც იქ იყო მონა-მსახური,
მათ ამოიღეს ქვაბიდან გვამი, ძვალ-ხორც დაშლილი,
რამ უსახური.

აპასტი

მონამ რა იცის, რას გძნობდა გული,
როგორი განცდით იყო დაგული,
მამა გვიყვარდა, ვეფერებოდით,
ჩვენი მცდელობით იყო დაცული,
სხვაფრივ ხიფათს ვერ გადურჩებოდა,
დიდხანს ცოცხალი ვერ დარჩებოდა,
იაზონს სურდა მისი სიკვდილი
და სასურველ დროს ელოდებოდა.
ოქროს სანმისი როგორც დაბრუნდა,
მედეა გახდა იმისი მცველი,
ქმარს მეფედ თვლიდა და იაზონმაც ბევრჯერ წაიღო
კვერთხისკენ ხელი.
რომ არა ჩვენი დიდი მცდელობა,
მიზანსაც მალე აისრულებდნენ,
მეფის ასაკს და ნათესაობას ცოლი თუ ქმარი
არაფრად სდევდნენ.
წლობით გაგრძელდა მათი ლოდინი,
წლობით არ გვექონდა ჩვენ ტკბილი ძილი,
და-ძმანი ვგრძნობდით უტყუარ ხიფათს,
სიკვდილის სუფრა იყო გაშლილი,
ბევრჯერ გაცუდდა მათი მცდელობა,
ბოლოს ცოლ-ქმარმა ეს მოიგონეს,

ჩემ დებს შეუჩნდნენ, ჭკუა წაუღეს,
რაც ამათ სურდათ, იმათ იღონეს,
ამიტომ ვამბობ მეფის სიკვდილში მედია არის
ცოდვის ჩამდენი,
არავინ იცის ჯადოქარის სულს ცოდვა ამძიმებს
კიდევ რამდენი.

იაზონი

უცნაურია შენი მსჯელობა, არეული გაქვს გზა
და მცდელობა,
არ გშვენის თავის მოკატუნება, ფუჭი ფუსფუსი
და გარჯილობა,
აბა იფიქრე, მამა მოხუცი, მუდმივ მკვნესარი
და დავრდომილი,
აღარ იცოდა ჯანსაღი ძილი, მის გამო წუხდა მონა
და შვილი.
რომ მომენდომა მისი სიკვდილი
ანდა მედეას ჰქონოდა წვლილი,
შვიდი წელია რად მოვითმენდიო,
რატომ გავჭიმეთ მისი მანძილი?
უმჯობესია ჭკვას ჩაუღრმავდე, თუ არ გსურს გარეთ
სულელი ჩანდე,
რა გქონდა გულში ჩაფიქრებული
და აღსრულება დებს რატომ ანდე.

აპსტე

დებს კი არ ვიცავ, სიმართლეს ვიცავ და რასაც ვამბობ,
არის სიმართლე,
თუ მოვიტყუო, აქვე დამსაჯეთ,
გამომეცალოს თვალში სინათლე,
ეს ასე იყო, დებმა მედეას შესჩივლეს,
წუხდნენ მოხუცის გამო,
თუ შეიძლება კაცი დაბერდეს
და დაიბრუნოს წლები საამო?

მედემ უთხრა, წლების სირბილში
 არ იკარგება ახალგაზრდობა,
 მთავარი არის იცოდე რა ქნა და არა სცადო
 ვითომ დანდობა,
 ხომ დაარიგა, გზები ასწავლა,
 შემდეგ უჩვენა მაგალითები,
 ცხვარი ბებერი, მდულარეს ჩასვა, არ დასწვომია, ისე,
 თითები,
 ცხვარი იხარშა და იმის ნაცვლად ქვაბში აღმოჩნდა
 თეთრი ბატკანი,
 მედემ ფრთხილად ამოიყვანა,
 გაოცებული დავრჩით და-ძმანი.
 მერე აგვიხსნა, თუ მართლა გინდათ
 მოხუცი მამა გაახალგაზრდაოთ,
 თქვენში უცოდველს მიანდეთ დანა, არც დაინანოთ
 და არც იდაოთ.
 როგორც მე ცხვარი ვაქციე ბატკნად,
 თქვენც შეგიძლიათ მოექცეთ მამას,
 მხოლოდ უცოდველს ეს შეუძლია,
 ცოდვილიანი ვერ შეძლებს ამას,
 ცოდვის მეტი რა ჩამიდენია, მიტომ ვერ შევძელ
 და გავერიდე,
 დანა ლესილი დებს დავულოცე, ასეთი ცოდვა
 ჩემ თავს ვერ ვიდე.
 ნავედი ვითომ სანადიროდა,
 ფუჭად მხარჯველი უღონო დროთა,
 აქეთ და იქით ვეხეტებოდი არა სალხენად და საგმიროთა,
 როცა დავბრუნდი, შედეგი ვნახე, დარდი მომედო
 და გავილახე,
 ფუჭი ფიქრების გზები დავლახე,
 მივხვდი, მედემ დაგვიგო მახე,
 კარგად განსაზღვრა, არა ცდებოდა, იცოდა ჩვენში
 რაც მოხდებოდა,
 როდის ყოფილა კაცი კვდებოდა
 და მერე ახლად იზადებოდა.

აბითაონი

თუ ისე იყო, როგორც შენ ყვები,
დამნაშავენი ყოფილან დები,
ცოდვილს-უცოდველს როგორ გაარჩევ, თუ არა სცადე,
როგორ მიხვდები,
მედეამ რაც ქნა, რაც შენც იხილე,
ცხვარი ბატკანად გადააქცია,
მამაშენს ახლოს არ გაეკარა, არც წააქცია, არც გააქცია,
რატომ ჩავთვალთ ის დამნაშავედ,
რაც არ უქნია იმ საქმის გამო,
მხოლოდ იმიტომ, რომ ასე გინდა შენი ნათქვამი
უნდა ვინამო?

იაზონი

აქ დასამალი არაფერია, აკასტე ცრუობს, არ აერია,
მან კარგად იცის ქალი თხოვდება, ვისაც მიჰყვება,
იმის ფერია,
მედეა მე მყავს, ნიშნავს რომ მე მგავს, როგორიცაა,
მეც ისეთი ვარ,
ის თუ მკვლეელია, მეც ხომ მკვლეელი ვარ,
მის თვალში ეს ვარ, ასეთსა ვგავარ.
ეს თუ ასეა, მაშინ როგორც მკვლელს სამეფო ტახტი
ფეხქვეშ მეცლება,
მაშინ აკასტე უნდა გამეფდეს, სიცრუის აზრი აქ იმალება,
ამიტომ ვითხოვ სიცრუის მოქმელი, იმავ სიმართლით,
როგორაც მკვლეელი,
დასჯილი იქნეს და განდევნილი,
დევნილი იყოს სიცოცხლე მთელი,
მაშინ მამის სისხლს აღარ მოვითხოვ
და არც დედისას შევედავები,
თუმც კარგად ვიცი, ბრალი მიუძღვის,
მან ასვა სისხლი განაზავები¹.

1. გადმოცემის თანახმად იაზონის მამას ძალით ასვეს ხარის სისხლი და ასე მოკლეს. დედა მეუღლის სიკვდილს გადაჰყვა.

ფერატი

ჩვენ ცალკე განვსჯით, რასაც დავადგენთ,
გარშემო ყველას შევატყობინებთ,
თქვენში მართალი გახდება მეფე, იმედნამხდარსაც
არ ვანყენინებთ,
რადგან გახდება მომდევნო მეფე თუ პირველს
რამე დაემართება.
მაინც ძმები ხართ ბიძაშვილები, ერთ-მეორეს
რას ემართლება,
განა არ იყო ეზონი მეფე, დედით ძმამ
როცა ტახტი ნაჰგვარა
და მაინც ძმებად დარჩნენ ბოლომდე,
ჩვენში არავის უთქვამს სხვაგვარად.
ასე მოქცევა კარგია წესი, წინაპართაგან არის ნათესი,
თქვენც ასე უნდა გაიმეოროთ, ის თუ აბედობს,
ესაა კვესი.¹

/ბეოტია. ორქომენი. ღრმად მოხუცი ათამანტი მზეს
ეფიცება/

ათამანტი

ვინაც ამქვეყნად ბევრი ინდომა,
დაიმსახურა ღმერთების წყრომა,
ვინაც შეიძლო დაეცვა ზომა, მას დაუფასდა გარჯა
და შრომა,
ყველაზე მეტი შემხვდა სასჯელი,
რადგან დღისითაც გარს მერტყა ბნელი,
ვის ვულალათე, ვის ვუერთგულე,
ვის არ მივეცი საშველად ხელი.
როცა ქალღმერთი შემრთეს ნეფელა,
ასე მეგონა წვალება ყველა,

1. აბელი და კვესი – ცეცხლის ანთების ძველი ტრადიციული საშუალება.

ეოლას¹ ქროლას თან გავატანე, დავძლიე
 რაც კი ადრე მეძნელა,
 ჩემია ბრალი, დამევსო თვალი, ქალღმერთს ვარჩიე,
 მოკვდავი ქალი.
 მასთან გავწირე ჩემი შვილები, დავრჩი ეული
 და შესაბრალი,
 ინომ წამიღო მახვილ-გონება, დავკარგე განსჯა
 და მოგონება.
 ქალის ხმას ავყევე, მას ჩავაბარე შვილები, ერი,
 მთელი ქონება,
 ინომ დაღუპა ფრიქსე და ჰელე,
 წმინდანებს ხვევდა ჭუჭყიან ხელებს,
 მეც ბრმად მივდევედი და არ ვფიქრობდი,
 ამყოლი სიმწრით რომ დაახველებს,
 შვილებთან ერთად ოქროს სანმისი, სხვა მეფეთაგან
 მე რომ მებარა,
 ინოს მზაკვრობას გადავაყოლე,
 თითქოს მსგავსები ირგვლივ ეყარა.
 მაშინაც, როცა ფრიქსეს წულები, დაკაცებულნი,
 აღკაზმულები,
 სამეფოს მოსდგნენ, სურდათ გაცნობა,
 გადამიშალეს ალალ-გულები.
 კვლავ ინოს რჩევით გავუშვი უკან,
 შეუძლებელის შეძლება ვთხოვე,
 ვიცოდი კოლხეთს ვერ მიაღწევდნენ,
 მაგრამ გულცივად გამოვეთხოვე
 ჩანს იყვნენ მართლაც ბევრის შემძლენი,
 რაც მე მიწოდდა და ვერა ვქენი,
 მათ შეასრულეს, სხვას ვის უნახავს
 მსგავსი გმირობის ასე ჩამდენი.

1. ეოლა – ქარების ღმერთი (პელაზგიური მითოლოგია). ათამანტი მის შვილად ითვლებოდა. მეფეს, გმირს, გამორჩეულ პიროვნებას მიწიერი მშობლების გარდა ღვთიური მშობლებიც „სჭირდებოდა“.

და როცა უკან დაბრუნდნენ ღზენით, ინოს კარნახით,
 ავბედით ენით,
 გაავებული მათი ბიძები, თავზე დაესხნენ
 სატევრის ქნევით,
 ფრიქსეს წულეები,
 ბიძებისაგან მუხანათურად განწირულები,
 ქალაქის კართან დაეცნენ მიჯრით,
 მოუშუშები დარჩათ წყლულები.
 და მხოლოდ შემდეგ თვალთ ამეხილა,
 ღმერთების ნებით დამიდგა დილა,
 ყველაფრისათვის ვიძიე შური,
 გზა გამკვალავი მყავდა სიბილა,
 სიმართლის ზომა გავიგე გვიან,
 ასეთ მიხვედრას სიბრიყვე ჰქვიათ,
 ჩემებრ ქალების ამყოლთა წლები
 უშინაარსოდ მიიმსხვრევიან,
 სამართლიანად მარქვეს სულელი,
 მე ჩემს მომავალს დავრიე ხელი,
 უმემკვიდრეოდ გადავეგები,
 სანამ მომწვდება სიკვდილის ცელი.

/შემოდის ათამანტის მსახური. შემოჰყავს კიტისორე,
 მედეა შვილებით მერმერო და ფერეტა/

მსახური

აქეთ მობრძანდით, ბატონს მოვძებნი
 და თქვენს ჩამოსვლას შევატყობინებ,
 სათუთი არის მოხუცის გული, არ ავალღელებ
 და ვაგრძნობინებ,
 ისედაც ბევრი ტანჯვა გადახდა, სულით დაეცა
 და ხორციით გახდა,
 როცა სიმართლე ბოლოს გაიგო,
 როცა ღმერთების სურვილი ახდა.

კიტისორე

ის, რაც აქ მოხდა ორქომენაში, ჩვენ იოლკოსში
გვიან გავიგეთ,
ძმები მომიკლეს, პაპა გაგიჟდა, ტყუილ-მართალის
ყორე ავიგეთ,
შურისძიების მკლავდა წყურვილი,
ბიძებმა დაკლეს ძმა და ძმის შვილი,
ქალის მზაკვრობას გადაჰყვა ყველა,
ქალისა იყო მთავარი წვლილი.

მსახური

ჩემო ბატონო, ის, რაც აქ მოხდა,
ცუდ სიზმარივით მოგვაგონდება,
წლები რომ წავლენ და თაობები,
მსგავსი ამბავი აღარ მოხდება.

მედეა

კაცთა სურვილი არის უსაზღვრო,
მისწრაფებების არე უღრანი,
რამდენიც უნდა მოიგდონ ხელში, ვერ დადგებიან,
უნდებათ სხვანი ,
ერთი მხრივ კარგი არის ეს სწრაფვა,
ადგილზე მდგარი უკვეა მკვდარი,
მეორე მხრივ კი ბოროტებაა,
თუ ვერ მიხვდება ზღვარი სად არის,
მე კარგად ვიცი ყველა, რაც მოხდა, რითი დაიწყო
და რა გამოხდა,
ვის რა უნდოდა და რა მიიღო,
პატივის ნაცვლად კვნესა აღმოხდა.
ახლა მთავარი არის სხვა რამე,
უნდა დასრულდეს გონების ღამე,
ათამანტს იმის წამალს მივართმევ, რაც მოვიპოვე
და შევახამე,
აგერ თავადაც, აქვე ყოფილა, მეფევე მოხუცო,
კაცო სვიანო,

მინდა ბალახთა ძალა შეგძინო,
სიცოცხლის სიმი აგისმიანო.
შენ ისეც ბევრი გადაიტანე, გეყო,
რაც ცოდვა შვილების ზიდე,
მომიყვანია ბოლო ბადიში,
გზა გაგინათოს კიდიდან-კიდე.

ათამანტი

შენ მე ვერა გცნობ, მაგრამ რადგანაც
ჩემთან შეხვედრა მოგდომებია,
წინასწარ გეტყვი, ის, რაც შენ გინდა,
შენი აზრების თანამხლებია,
მე ვის ვჭირდები, ნავიდა ის დრო, როცა ვიყავ
და როცა ვმეფობდი,
ჯანი მომდევდა, ჭკუა მიჭრიდა,
გარშემო ტოლად ვერავის ვგრძნობდი.
გავიდა ხანი, დღეს ჩემი ჯანი,
სიცოცხლის დენით გალახულია,
რაც თავს გადამხდა, ბედის დაცინვა არც მოსმენილი,
არ ნახულია,
თითქოს მეფე ვარ, მაგრამ ვერ ვმეფობ,
წინ სავალი გზა თავად მოვჭერი,
აღარ მყავს წული და იმის წული,
დარჩენილი ვარ ვილაც ოხერი,
მე რომ მოვკვდები, ორქომენაში დასადგურდება
ზიზლი და შიში.
აქ არ იქნება ათამანტის ძე, დასამარდება
ძირძველი ჯიში,
შენ მე რა უნდა მითხრა ახალი, ძალა შემმატო,
მომცე იმედი,
ღალატი იყო ჩემი ცხოვრება, უაზრო დამრჩა გადასახედი.

მედეა

ეს მართალია, ბევრი გადაგხდა, ტანჯვა-ვაება გადაიტანე,
საკვირველია, რა ცოდვა ზიდე, რას გაუძელი და აიტანე,

თუ რამე გქონდა ცხოვრების ვალი, გაიღე,
დარჩი გულით სანყალი,
მაგრამ ადრეა ხელის ჩაქნევა, ჩეროში ჯდომა,
შორით თვალთვალი.

ათამანტი

რისი გულისთვის დავრჩე ცოცხალი,
ან ვისი კიდეც მქონდეს იმედი,
ვაჟები არ მყავს, მათი წულები, ოქროს სანმისის
არ ვიცი ბედი,
წლების წინ იყო, რომ მომახარეს,
დაბრუნებულან შენი გმირები,
კოლხიდის მხარე დაუღაბიათ,
მოაქვთ სანმისი შესანიშნავი.
წლები გავიდა შედეგი არ ჩანს,
ვერ მოვიშორე ცოდვა უღევი,
არ დამიფასდა ნამსახურევი, არ დამიამდა
გულს ნაწყლულევი.

მედეა

აქ უკვე ცდები, აბა, დაფიქრდი სამეფოს ბედი
ხომ გაბარია,
უნდა დალაგდეს, უნდა დაწყნარდეს,
ინოს მზაკვრობამ რაიც არია.
და ამას გარდა დაგრჩა ბადიში, ჭკვას მოეგები,
ის გიპატრონებს,
ხელმძღვანელობა უნდა სამეფოს, შინა
და გარეთ, გლეხებს თუ მონებს.

ათამანტი

მე ასე ვიცი, ფრიქსეს ვაჟები, ყველა ჩემ ვაჟებს დაუხოცია,
თუკი გადარჩა ერთი მათგანიც,
მისთვის მეფობა დამილოცია.

კიტიხორე

ვისმენ საუბარს, ფიქრით სხვაგან ვარ, სულით შეძრული
გულშილა ვტირი,

არგო, ფრონტისი, მათთან მელასი,
 ერთად დავკარგე სამივე გმირი,
 ნუთუ იმისთვის ილტვოდა მამა,
 მიტომ გვანოვა ძუძუ დედამა,
 არ მოუტანოს მშობელს სიამე,
 ქვეყნად პატარას დაბადებამა.
 მამა აღარ მყავს, დედა სად არის,
 მშობელმა ერთიც ვერ დაიტირა,
 სად დაიბადნენ, საით ვიდოდნენ, რას ნატრულობდნენ,
 ვინ შეიწირა,
 რა მუხთალია ნუთისოფელი, ახალი ტანჯვა,
 გახდება ძველი,
 ძველს ახალი ცვლის, მხოლოდ ცვლილება ქვეყნად
 დარჩება მარად უცვლელი.

ათამანტი

შენ ამბობ ჩემზე, ღმერთებისაგან, ყველა ცოდვისთვის
 მე ვარ დასჯილი,
 ჰერა, ათენა შემომწყრომიან, რაც მოხდა
 მათგან მაქვს მე მისჯილი,
 გრძელი გზა განვლე, თუმც იტქმის მოკლედ,
 თანამომძეგებს ვეხმარებოდი,
 მეფე აიეტ ჩვენ ვაიძულეთ სიმონიდე
 და ომფალოს ლოდი,¹
 სხვისთვის დაეთმო, კოლხიდისაკენ
 მოდგმასთან ერთად გზა გაეკვალა.
 უმადურობა გამოვიჩინე, მონანიება თავს მანვეს ვალიდ,
 ჩანს სამართალი არ დაკარგულა,
 რადგან ღმერთებმა ასე განსაჯეს,
 ოქროს სანმისი აიეტს დარჩა, ის გაამართლეს
 და მე დამსაჯეს

1. ომფალოს ქვა (ლოდი) – დელფოს სამისნოში იყო ეს ლოდი. იგი ითვლებოდა მსოფლიოს ცენტრად, რადგან ზევსის ბრძანებით, ქვეყნიერების კიდისაკენ გაფრენილი არწივები აქ შეხვდნენ. დელფოს სამისნო კორინთოს სამეფოში იყო.

და ამას გარდა ჩემი მემკვიდრე,
ფრიქსე მის კარზე გამოიზარდა,
მტერის ასული შეირთო ცოლად, მას მიეკედლა,
ვინც არ მიყვარდა,
ფრიქსეს ვაჟები, ჩემთვის ბადიშნი,
აიეტისთვის არის იგივე.
მან გამოზარდა, დაავაჟცა,
მე კი ნაყოფიც ვერ მოვიწიე,
თუ დარჩა მათგან თუნდაც ერთ-ერთი,
მისთვის მეფობა დამილოცია,
მის წილად იყოს ყველა სიკეთე, რაც მინატრია
და მილოცია,
მაგრამ პირობას ხომ ვერ გადავალ, ზვარაკი ვწირე,
ლმერთებს შევფიცე,
ვინც ოქროს საწმისს მე დამიბრუნებს,
მისი მეფობა იქნება მტკიცე.

მეღეა

ჩვენ ყველამ ვიცით შენ გადევს ცოდვა, საუნჯე ვიცით,
რომ შენ დაკარგე,
ინოს ხრიკებმა სამეფო დასცა,
მამა-მფარველად ველარ ივარგე,
დღემდე ტრიალებს ღმერთების რისხვა,
გზას ვერ იგნებენ მკვდართა სულები,
მამა-პაპანი გასყვედურობენ, თანატომელნი იქნასულები,
შენი ვალია განძი იპოვო, შესანიშნავ ვერძს გადააფინო,
ზვარაკი სწირო, გული მოუღბო,
ოლიმპოს მკვიდრებს არ აწყენინო,
ის, რაც გებარა, ის, რაც დაკარგე,
ფრიქსემ შეიძლო გადაარჩინა,
ვერძი შესწირა, ოქროს სანძისი არესის ველზე გამოაჩინა,
კოლხეთის მეფე აიეტს უძღვნა,
აიეტი ხომ ერთ დროს მას ფლობდა,

როცა კორინთო მას ეკუთვნოდა,
 დელფოს სამისნოს მამულად ცნობდა.
 მას ისეთივე ჰქონდა უფლება სანმისის ფლობის,
 როგორიც სხვასა,
 ჰოდა, კოლხეთში განძი დიადი,
 აიეტის მტრებს სცემდა რისხვასა,
 მაგრამ როდესაც ფრიქსეს ნულები,
 მამაჩემისგან გამოზრდილები,
 უკან მობრუნდნენ, სანმისი სთხოვეს,
 არგონავტები მათთან ფრთხილები,
 განწირულები იყვნენ მამისგან,
 მე რომ ღალატი არ ჩამედინა,
 ოქროს სანმისი არ მომეტაცა, თავი მის მცველად
 არ დამედგინა,
 ახლა სანმისი აქ არის ჩვენთან,
 ასე აღსრულდა შენი პირობა,
 კიტისორეა დღეს მისი მცველი
 და დაბრუნება მისი გმირობა,
 თუ არ გადახვალ შენს მეფურ სიტყვას,
 დისწულს დაუთმოვ ქვეყნად მეფობას,
 სანმისს ვუტოვებ, მცველად ვაყენებ
 და ვაძულებ დროებით ფლობას.

პოპულარიზაცია

ოქროს სანმისი ჩემ ბადიშს რჩება,
 ღმერთების ნება ამაში ჩნდება,
 რაც იყო ჩვენში გაუტანლობა, შური
 და მტრობა ამით მთავრდება,
 მე მოხუცი ვარ და დავრდომილი,
 სხვა მე არა მყავს მემკვიდრე, ნული,
 თუ კიტისორე აქ გამეფდება,
 მეც ხომ ვიქნები მისგან დაცული.
 ქალო, გრძნეულო და ჯადოქარო,
 არ მიკითხია შენ ვინა ხარო,

ვგრძნობ აიეტის ასულსა ვხედავ,
მტრობის დაძლევათ მინდა ვიხარო,
შენ მომირჩინე ტანჯული სული,
თუ ჯადოქრობით ტანს მიმიხედავ,
მტრობას მოყვრობით შევცვლი უმაღვე,
რასაც შევიძლებ, რასაც შევბედავ.

პიტისორე

ტკბილო დეიდა, პატარებს, მახსოვს,
გვინევდი დედის მაგივრობასა,
რომ არა შენი სიბრძნე და გარჯა,
ვეღირსებოდი მე მეფობასა?
ყველა ხიფათი შენ ამარიდე,
ჩემი დარჩენა არგოს მოსთხოვე,
სიკვდილს მარიდე, გზა გამიხსენი იოლკოსს
როცა შენთან დამტოვე,
დღესაც, რაც მოხდა, რაც მე ვისმინე,
გადმოსულია ჩემზე წყალობა,
ქალღმერთის ნიჭი მოგმადლა დედამ¹,
უნდა ვილოცო შენი ქალობა.
ორქომენაში თუ მე ვიმეფებ,
ხომ აღსრულდება მამის ანდერძი,
ფუჭად მამაჩემს არ უწვალაია,
არ შეუწირავს სამეფო ვერძი,
ოქროს სანმისი შენა გაქვს ახლა
და თუ მე გავხდი მისი მფლობელი,
უნდა ვილოცო დეიდას მაღლი,
ტკბილად ვუხსენო ორივე მშობელი.
მე ჯერ ხანობით რა შემიძლია, გთხოვ
ჩემთან დარჩე შენი შვილებით,
დეიდაშვილებს რომ ძმად დავუდგე,
დავიცვა თავგზა აბნეულები,
მე კი ვიმეფებ, მაგრამ უფრორე,
შენი იქნება ქვეყნად მეფობა,

1. მედეას დედად მითოლოგია ქალღმერთ ჰეკატეს მიიჩნევს.

ცოდნით და აზრით ვინც არის მეტი,
მას დამშვენდება ხელმძღვანელობა.

ათამანტი

მეც კიტისორეს აზრს ვუერთდები, ჩვენთან დარჩი
და გადაგვარჩინე,
რაც ზღაპარივით ვიცოდი შენზე, გვიმკურნალე
და გამოაჩინე,
თორემ ამბობენ მედეას ცოდნა,
მედეას ხერხი მკვდარსაც აცოცხლებს,
მკვდრებს აღარ ვჩივი, აქ გვაქვს სანმისი,
გაჭირვებულებს მოგვხედე ცოცხლებს.

მედეა

დისწულო, მოდი წინ წავიწიოთ
და საქმე ასე დავაგვირგვინოთ,
წყლისგან წაღებულს ნუ ვემსგავსებით
და წყალგარეულს ნუ ვიტყვით ღვინოდ.
შენ კარგად მიცნობ, არა მჩვევია ფუჭი მოთქმა
და უკან დახევა,
სუსტს ნუ შეებმი, იქით დაუთმე,
ვაჟკაცობაა ძლიერის ძლევა,
შენ ძლიერს სძლიე ძლიერის ხელით, არა ჩივილით,
მოჩლიქურ ენით,
დღეს ოქრომენში გვირგვინს დაიდგავ,
მომავალს უნდა უყურო ლხენით.
ჩემი საქმე კი სხვა რამ გვარია, მან დააწყნაროს,
ვინაც არია,
მე ვარ დამწყები, ჩემი ვალია, დავაგვირგვინო,
რაც მთავარია,
ჩემთვის მთავარი არის კორინთო, გზაზე დამდგარმა
რატომ ჩავეყვინთო,
უნდა მოვნახო მისკენ სავალი,
მიზნის მიღწევის ცეცხლი ავინთო.

შენ ყველა იცი, დღეს იაზონი
 იოლკოსელთა მეფედ ითვლება,
 მაგრამ ვერ მეფობს, რადგან საქმეში,
 ნაფოტებივით წვრილად ითლება.
 სამეფოს უნდა მამა-პატრონი, არა მოლხინე და მონადირე,
 სხვის თვალში ვარდნილ წამწამს ხედავდე
 და საკუთარში ვერ ნახო დირე?
 ახლა კორინთოს არის წასული,
 მეფე კრეონტის არის სტუმარი,
 დროსტარებისთვის დაბადებული, არის მოლხინე
 და მოხუმარი.
 თან მეფიცება იყავ იოლკოსს, ხარ ჩემი ცოლი
 და დედოფალი,
 მოფიცარ კაცის არ დაიჯერო,
 ამ დროს სხვისაკენ უჭირავს თვალი,
 ცუდი ამბავი რამ მოხვდა სმენას,
 თუმცა არ ავდეგ ავყია ენას,
 კრეონტის ასულ კრეუსას ჰყვარობს
 და ჩემ სანოლში ცდილობს ჩანვენას.
 მე ბევრი რამე გადავიტანე, ბევრი ვითმინე და ავიტანე,
 მიზნის გულისთვის არვინ დავინდე,
 მამის ღალატიც არ დავახანე,
 იაზონს ორი ვაჟი ვაჩუქე, ვუზარდე, ხედავთ როგორებია.
 ვნურთნე, ვასწავლე, კვალი ვუჩინე,
 ნებიერანი არ მგონებია.
 თვითონ იაზონს ტახტს ვინ უთმობდა,
 მეფობის ღირსად ბევრი არ სცნობდა,
 როგორ ჩავუგდე ხელში მეფობა, ხომ ჭკვიანია,
 მაინც ვერ გრძნობდა,
 ჩვენი პირობა იყო ასეთი: როცა იოლკოსს გამეფდებოდა,
 ფესვს გაიდგამდა, ხელებს გაშლიდა,
 მყარად ფეხებზე რომ დადგებოდა,
 შემოიკრებდა ვაჟკაცთა წყებას,
 როგორც შეკრიბა არგონავტები,

კორინთოს კრეონტს მივუხტებოდით,
 ვინაც არა მცნობს და ვეხატები.
 ამან კი რა ქნა, კრეონტს ესტუმრა, დაუახლოვდა,
 გაუთბო კერა,
 მისი ასული უნდა შეირთოს, ამბავი მომდის
 და ასე მჯერა,
 უნდა გავიგო დანამდვილებით,
 მიტომ მოვდივარ ჩემი შვილებით,
 როცა გავარკვევ და გადავწყვეტავ,
 ამოვისუნთქებ ეული შვეებით.
 თქვენთან დავრჩები ცოტა რამ ხანი,
 გამოვუსწორო ათამანტს ტანი,
 შემდეგ მოვძებნო კორინთოს გზები,
 შევძლო აღმასვლა და მიმოტანი,
 თქვენთან დავტოვებ უმცროსს ფერეტას,
 თქვენგან იქნება აქ დაფარული,
 მერმერო მიმყავს, ჩემთვის თუ არა,
 მისთვის აღსრულდეს აზრი ფარული.

/კორინთო. მეფე კრეონტის სასახლეში საქორწილო
 ზეიშია/

პრეონტი

მიბრძანებია, სრულად აღსრულდეს,
 რაც საქორწინო გვექონდა პირობა,
 ისე, მომავალს არ დაეზაროს, დამახსოვრება
 და სხვისთვის თხრობა,
 ხუთი დღე არის უკვე ვნადიმობთ
 და დიონისეს ვეთაყვანებით,
 ქალი თუ კაცი, მოხუცი,
 ბაღლი მას ემონება საკუთარ ნებით.
 კიდევ ამდენ ხანს იყოს ზეიმი, ასე მინდა და მიბრძანებია,
 ისე დიადი, სხვას არ ენახოს
 და მხოლოდ ზღაპრად ნახსენებია,

ჩემი ასული, კოცნით ნაზარდი,
ვისიც არ ვიცი მსგავსი და ტოლი,
ქორწილს გადიხდის უმაგალითოს
და იაზონის გახდება ცოლი.
მე სხვა მემკვიდრე არ მაბადია, ჩემი სიბერის არის იმედი,
ქმარიც იპოვა გამორჩეული, ჩანს რომ საერთო ჰქონიათ ბედი,
აქ, დარბაზშია ყველა არხონტი,¹
ვის სიტყვას ქვეყნად დაეჯერება,
ვის ეწიფება სიბრძნით მსჯელობა,
სიცრუეს არვინ მიეფერება.
მე მათ მივმართავ, პირუთვნელ პასუხს
მოუთმენელად დაველოდები,
კენჭები ჰყარონ, ჰო-ა თუ არა, როგორც წესია,
დავთვალოთ ხმები,
გადასაწყვეტი ერთი მაქვს საქმე
და გადადება აღარ იქნება,
განსაჯეთ, თანაც დაიმახსოვრეთ,
დღეს ასეთია მეფურთა ნება.

კრეუსა – კრეონტის ასული

ძვირფასო მამა, შენი მეფობით,
კორინთო არის გაბრწყინებული,
ბედნიერია ვინაც შეგყურებს,
მადლიერებით უთბებათ გული,
ჩემთვის ყოველთვის იყო საამო
დიდებულ მეფის ქალიშვილობა,
არა მჩვევია პირში ლაქუცი, ზურგის შექცევა
და გულგრილობა.

1. არხოტების – უზუცესთა და ბრძენთა საბჭოს ინსტიტუტი ფართედ იყო გამოყენებული ყველა სახელმწიფოში. კენჭისყრა ჭურჭელში თეთრი ან შავი კენჭების ჩაყრით მიმდინარეობდა და რომელი ფერისაც დააჭარბებდა, გადანაცვტილებაც შესაბამისი იყო. საქართველოში არხოტის სახელწოდებაც ამ ტერმინთან უნდა იყოს დაკავშირებული. ისევე, როგორც ათენასთან ათენა-გენობა (ათენგენობა).

ჩაგეჭრები და ამიტომ ვიტყვი,
თუმც აჩქარება სულ არ გჩვევია,
დღეს ხარ შეცვლილი, სხვაგვარად მსჯელობ,
მართლა სიბერე ხომ არ გწვევია?
სხვა დროისათვის გადადე საქმე,
ვიცი რაც გინდა რომ არ გადადო,
არ მინდა ჩემი სიყვარულისთვის,
მომავლის ბედი სასწორზე დადო.

კრეონტი

ჩემო ძვირფასო, მე მიფრთხილდები, მესმის, მიყვარხარ,
ვარ მადლობელი,
წინა კაცია უკანას ხიდი და შვილისათვის არის მშობელი,
მე გამივლია ცხოვრების კვალი,
წინ არაფერზე დამრჩება თვალი,
მინდა ჩემ ტახტზე გნახო დამჯდარი,
შორიდან ვინყო შენი თვალთვალი.
მეფობის ტვირთი თუ მოვიშორე,
შმაგი მორევი გავხდები მდორე,
ვიტყვი მშობელთან თუ დავაკელი,
შვილთან შეცდომა გამოვასწორე.

არხონტი

აქა ვართ ყველა, ვისაც ეკუთვნის
მეფეს სამეფო რამ მისცეს რჩევა.
შენ გვითხარ რაზე უნდა ვიმსჯელოთ,
არ გადავაგდოთ ძირძველი ჩვევა,
დღეს შვილს ათხოვებ და ქორწილს იხდი,
საზეიმოა განწყობილება,
განა, რა საქმე არის ისეთი,
ქეიფის მოშლად რომ ეღირება?

კრეონტი

თქვენში ზოგია ჩემზე უხნესი
და რაც მომხდარა, ემახსოვრება,

ჩვენ ერთი აზრით ვართ შეკრულები
და ერთად გავლეთ მთელი ცხოვრება,
ერთად ვიბრძოლეთ და აიეტი
ერთიან ძალით აქედან ვდევნეთ.
გავიდა ხანი, დაბერდა ჯანი, დაგვამახსოვრდა სად
და ვის ვევენეთ?
ვფიქრობ, არ იყოს რაღაც ნიშანი, რაც არ ვიცე
და ამოვიცანი,
გამიკვირდება, ფიქრი წამიღებს, რასაც ველოდი,
ამაში ვცანი.

არსონტი

თუმცა ხარ მეფე, მეფე ხნიერი, ქვეყნად მყოფელი,
სვებედნიერი,
კმაყოფილი გაქვს ქვეყნად იერი, დრო მოგაკითხავს,
რჩები მშიერი,
შენისთანები უნახავს აწყმოს, ბევრიც იკვლიოს,
ვერვინ დააწყოს,
რამდენიც უნდა ეცადო ქვეყნით,
გაახსენდები უკუღმა აწყმოს.
მე ამას ვამბობ არა იმიტომ,
რომ შევადაროთ აწყმოს წარსული,
ჩვენ ყველამ ვუნწყით სად სიკეთეა,
სად გვპატრონობდა ქვეყნად ავსული,
დღეს შენ ხარ მეფე, შენით იწყება, შენით მთავრდება,
ჩვენში სიკეთე,
შესძელი ისე, ჭირ-ვარამს სძლიე
და სიდუხჭირე გამოაკეთე,
დღეს სულ სხვა დღეა, ჩვენში ვინც მხნეა,
შენგან მოითხოვს კაცურ-კაცობას.
ჩვენ არ გვჭირდება შიგნით ღალატი,
არც სხვის ღალატის ვაპირებთ ცნობას,
შენ მეფე ჩვენი, სიკეთის მჩენი,
ჩვენგან მოითხოვ აზრის თანხმობას,

თუ სიმართლეს, სიმართლეს იყოს,
 მდიდარი ღარიბს რად უწყებს ძმობას?
 არ ხარ უჭკუო, არც ჩვენ გვაკლია ქვეყნად ცოდნა
 და გამოცდილება,
 შენ რომ შენს ითვლი, ჩვენიც იკითხე,
 შენ რამდენ ნაბიჯს ახლდა მხილება,
 და ამის შემდეგ, ეძებდე შედეგს,
 ვინ არის აზრის მეფე თუ მონა,
 ვინ მართალია და ვინ მტყუანი, ვინ რამე იცის,
 ან მოიგონა.
 შენა ხარ მეფე დიდების მშეხვე,

მაგრამ მაინც ხარ ქვეყნის სტუმარი,
 შენ შენი იცი, ჩვენც ვიცით შენი
 და შეგვიძლია ჩამოვკრათ ზარი,
 ამიტომ ვიდრე კენჭებს ჩავყრიდეთ,
 რომ სიმართლის გზას არ გადავიდეთ,
 გვითხარ რა არის აქ კენჭსაყრელი, არხონტთა რიდე,
 ჩვენ რატომ ვზიდეთ.

კრედიტი

ჩემი საფიქრი, ჭმუნვა და დარდი,
 არ არის ყმაწვილ კაცის ნაწარდი,
 დავბერებულვარ და აღარ მინდა სად ეკალია,
 მეგონოს ვარდი.
 აქ ყველამ იცის, რომ იაზონი,
 რომლის არ იცის სოფელმა წონი,
 არის ნაბრძოლი ისეთ მხარეში,
 რომ გეგონებათ გამონაგონი,
 პრომეთეს კვალი თუ სადმე არის,
 თუ გზა იქითკენ გაკვალულია,
 დევკალიონმა რაც დაგვიბარა
 და ის რაც დღემდე დამალულია.
 იაზონისგან არის ნანახი, იაზონია მათი მხილველი

ოქროს სანმისიცი მან დააბრუნა, მოავლო მზერა,
შეახო ხელი,
ასეთი გმირის ჩემთან სტუმრობა, ამბის მოყოლა,
სიმართლის თხრობა,
კორინთელების მოძმეთა ხმობა, ღმერთთა ფიცილი,
მათი მოხმობა,
არის რაღაცა არგაგონილი,
დიდ საქმეებშიც დიდად ჩენილი,
ვინც ეს არ იცის და არ აფასებს ჩვენ შორის
არის ჩამორჩენილი.
გმირი, რომელმაც ეს აასრულა,
ოქროს სანმისი ჩვენ დაგვიბრუნა,
სანაქებოა, მე მეფედ მიიღოს
და არც მინახავს ვინც დაიუნა,
დღეს, როცა იგი სიძეა ჩემი, გმირი, გმირებში გამოსაჩენი
მინდა, რომ მეფედ მიიღოს ყველამ,
ყველამ მიაგოს მეფური ძღვენი.
მე გადავდექი, დღეიდან იქით, მას ეთქმის სიტყვა,
ყოფა შვენოდეს,
მინდა, რაც მსურდა კრეუსასათვის,
კრეუსას ხაზით მას ახდენოდეს.

მაგრამ ერთია, თუ კი დღეიდან მისია დელფო
 და სიმონიდე,
 მანაც აგვისნას, რატომ გვეძმობა ან მისი ძმობა
 თავს რატომ იდე,
 ქალს თუ ათხოვებ, იაზონს მიჰყავს,
 იოლკოსშია მისი მამული,
 ჩვენ რას მოვიგებთ ცოლი ქმრისაა,
 ასეა წესი ოდითგან თქმული.

იაზონი

თუ ვინმე ფიქრობს, მინდა მეფობა,
 კრეუსას მიტომ ვთხოვე ცოლობა,
 ცდება, რადგანაც არა მჩვევია,
 ტყუილ-მართალის მონაცვლეობა,
 ჯერ კიდევ როდის, არგონავტებით,
 ვიდრე კოლხიდის გზას გავკვალავდი,
 კრეუსა იყო ჩემი რჩეული,
 მასზე ოცნებით დავდნი, გავთავდი.
 და როგორც იქნა, მეფე კრეონტმა, თანხმობა მითხრა,
 შედგა პირობა,
 ქალი რომ მომცა, განძს არ შემპირდა,
 გამოიჩინა სიტყვაძვირობა.
 პირველად ვისმენ, ტახტს სიძეს უთმობს,
 ესეც არაა გასაკვირველი,
 მისი მემკვიდრე ქალიშვილია,
 მეფობის ღირსიც არის პირველი,
 მე როგორც ქმარი და როგორც სიძე,
 ტახტის მემკვიდრედ ასე ვუნდივარ,
 ასეთ პირობით ვარ მეც თანახმა,
 არხონტთა თვალშიც თუ ასე ვღირვარ.

კრეუსა

ეს სამსჯავროა, არ მინდა ვიყო ამ განსჯის წევრი
 და მონაწილე,

მიტომ დაგტოვებთ, რაც არ მინდოდა,
 მისი განხილვა ვერ ავიციილე,
 უმჯობესია ვნახავ საჩუქრებს,
 სასიამოვნო მექნება გრძნობა,
 მინდა უჩემოდ რომ გადანყვიტოთ,
 ქმრის უფლებების ვის არ სურს ცნობა.

/კრეუსა დარბაზიდან გადის/

პრეზენტი

მეფის ასული, დედოფლად მჯდომი, მოყვარული
და სიკეთის მდომი,
რატომ დავტოვოთ სურვილს უკლავი,
სხვა კორინთელებს ვინ გვყავს სანდომი,
ამიტომ ვიტყვი, ჩემი აზრია,
მაგრამ ყველასთან შეთანხმებული,
ღმერთების ნებამ თუ გვიკარნახა,
ასეთი გრძნობით აენთო გული.
ვეუბნათ თანხმობა, კრეუსას ქმარი, მეფედ გვიღირს
და დაგვილოცა,
სამაგალითოდ ჩავიდეთ დელფოსს, სად სანირავი
და სალოცია,
კრეონტს მივმართავ არხონტთა აზრით,
რაც ჩვენთვის დღემდე წლობით იყავი.
დღეს დაულოცე ადგილი სიძეს,
სამეფო დათმე, არ გაუყავი,
ამიერიდან იაზონია კორინთოს მეფე, მისი ბატონი,
კრეონტისაგან არის ნათქვამი, არა ატასაგან გამონაგონი,
ჩვენც ფიცს ვიძლევი, იაზონსა ვცნობთ,
მეფედ ვღებულობთ, სიამაყეს ვგრძნობთ,
რაც ადრე იყო სასიქადულო იმით ვლალდებით,
უარყოფითს ვგმობთ,
არხონტთა ფიცი ისეა მტკიცე, როგორც გვესიძე
და დაიფიცე

ჩვენც ისევე ვართ შენი ერთგული, როგორც შეგვპირდი
და თავს დაიცე.

პრეონტი

ახლა დამტკიცდა, რაც გულით მსურდა, რაც მე გადამხდა,
ახლა დაბრუნდა,
ღმერთებს შევწირავ მაღლიერებით,
ბოლო სათქმელი დავუერთო უნდა,
გულში ტრიალებს ყველა რაც იყო,
ჩემი ცხოვრება რისით გაიყო,
ეჭვები მღრღნიდა მთელი ცხოვრება
და ამის გამო არ გავირიყო.
ჩემზე უფროსებს ხანით და ჯანით,
ახსოვთ აიეტს როგორ ვუყელე,
შევკრიბე ყველა მისი მეტოქე,
კარზე მივუხტი და გავახელე,
ის მე განვდეგნე და ვაიძულე,
რაც მისი იყო ჩემთვის მოეცა,
რასაც თქვენ ხედავთ, რაც სამეფოა, ზღვა, მთა და ველი,
ცისფერი ზეცა,
ასე მეგონა, ღმერთების ნებით,
ის სამუდამოდ ჩემი ხდებოდა,
არა ვფიქრობდი დრონი მეფობენ
და ხანი როცა გამოხდებოდა,
მეც მომიწევდა ნებით დათმობა,
რაც სხვას სხვის ძალით დავათმობინე.
უკვდავი არ ვარ, ჯანი დაბერდა,
სურვილი მაინც ვერ ავიხდინე,
ახლა დაგტოვებთ, ვნახავ კრეუსას,
მისი სიტურფით მინდა ვიხარო,
სანამ მაქვს სული, მისთვის ვიცოცხლო, არ დავძაბუნდე
და მოვიხარო,
შვილო იაზონ, შენ დაგჭირდება,
შემოიკრიბო ბრძენთა კრებული,

მამულს მიხედო, ყველას მიუზღა,
არავინ დარჩეს მიტოვებული.

/კრეონტი გადის/

იპსონი

ყველა აქაა ვისაც კრეონტის აქვს შიში, რიდი,
პატივისცემა,
ის, რაც თაობებს მოაქვთ ჩვენამდე,
ჩვენგან მომავალს გადაეცემა,
თქვენ აღიარეთ ჩემი უფლება,
რასაც განსაზღვრავს კრეონტის ნება,
მე თქვენ უფლებებს ვცნობ და დავიცავ,
ვერ გადასძალავს ბოლმა და ვნება.
თუ შევთანხმდებით და დავიფიცებთ,
დელფოს შევწირვით შესაწირავი,
ღმერთებს შევთხოვთ მოგვცეს მშვიდობა,
მშვიდობიან ერს აშოროს ავი,
არხონტთა თავი, ბრძენებშიც ბრძენი,
სამეფო საბჭოს წინ მიუძღოდეს,
იშრომოს ქვეყნის სადარაჯოზე,
საკუთარ კარზე რაც უნდა მოხდეს.
აქ მომავალმა მეფობა დავთმე, აკასტე დავსვი
და დავავალე,
ის, რაც მამების იყო სიძვე, არ გაიხსენონ შეილებმა ხვალე,
აქაც იგივეს გავიმეორებ, აიეტის და კრეონტის ომი,
იყო წარსული და დავივიწყოთ,
ნულარ ვიქნებით სიძვის მდომი,
საერთო ძალით ვმართოთ კორინთო,
საერთო ნებით დავხნათ და ვთესოთ,
თქვენი ტკივილი ტკივილად მაჩნდეს,
ჩემი წუხილი გულზე დაგესოთ.

/შემოდის ჰეროფილე/

ჰეროზილე

უბედურებო, კორინთელებო, ახლა დრო დადგა,
მომკათ ნათესი,
ლმერთებმა დათქვეს: კბილი კბილის წილ,
თვალი თვალის წილ, ასეა წესი,
გინდათ შეცვალოთ ღვთით დადგენილი,
თვითეულს მასში მიგიძღვით წვლილი.
თუ ანგარიშობთ რა რასა ნიშნავს, რაა აშლილი
და რა ნაშლილი,
დელფოში ვიყავ, ძმას ვეც თაყვანი,
ვინც დაგირწიათ გრძნობის აკვანი,
აპოლონ ვერცხლის ისრის მსროლელი,
რომელს ლმერთებშიც არა ჰყავს მგვანი,
ის ძმაა ჩემი, მისანთა ლმერთი, ის მე მკარნახობს,
რასაც მე ვყვები.
უკვდავთა ორთქლმა თავბრუ დამხვია
და საოცარი ჩამესმა ხმები,
კორინთოშია დაბუდებული, რამაც იქნება,
მოგიკლათ გული
მოსული არის უცხო-ნაცნობი,
სულ სხვა გრძნობა აქვს დაგუბებული,
ძმამ დამავალა, აქეთ ვიდოდე,
ყველა აგისხნათ, რაიც ვიცოდე
ახლა ვუყურებ დრონს გადაყვევი, სადაც ვიყეფე,
იქავე ვცოდე.
სანამ გეტყოდეთ ძმამ რა მიბრძანა, მე რა ვილონე,
თან ხანდახანა,
უნდა ვიცოდე, რაც არის ჩემში, მართლა იყო
თუ რამ დამეზმანა,
ძმამ აპოლონმა, ვერცხლის მოისრემ,
რომლის არ იცით ამქვეყნად მსგავსი,
მე დამავალა კორინთოს მხარეს,
რომ არ დაედოს ჭვარტლი და ხავსი,
ჩამოვიდე და ვუთხრა სიმართლე,
თქვენ არხონტებო თვალთ აგისილოთ,

როგორ მოიქცეთ, სად რა იღონოთ,
 რომ მომავალი ქვეყნად იხილოთ,
 უბედურებო, უსმენთ იაზონს,
 რომელს მრავალი ჰკიდია ცოდვა,
 რომლის ნაფიცი არის ღალატი,
 რომლის სიმართლე მტყუანის ბოდვა.
 ის აქ ქადაგებს, სად რას განაგებს, ვის მოპოვებულს
 და ვის ანაგებს,
 ის სამართალი ვისა სჭირდება,
 სად დამნაშავე პასუხს არ აგებს.

ი ა ზ ო ნ ი

გაგანყვეტინებ და ჩაგერევი,
 თუ ხარ სიბილა სიმართლის მთქმელი,
 მაშინ უარი არ გამოგივა, ჩემი მონშეა მთელი სოფელი,¹
 საპელაზგიოს ყველა სამეფო ოქროს სანმისის
 დაკარგვას ნუხდა,
 მიტომ შევკრიბე ყველა ვაჟკაცი,
 რომლის სახელიც ქვეყნადა ქუხდა.
 მათი შენევნით და თანადგომით, ჭკუის სიმარდით
 და არა ომით,
 კოლხეთს ჩავედი, აიეტს შევხვდი, შემხვდა გულცივად
 და არა ნდომით,
 ოქროს სანმისი ბოლოს მოვტაცე,
 საპელაზგოში ჩამოვიტანე,
 შენ რა მასწავლო, თავად არ იცი, თავს რა გადამხდა
 და ავიტანე.
 ახლა მოსულხარ სამეფო კარზე და გსურს,
 ერთობა ჩვენი ნაშალო,
 რად დაგიჯეროთ, მართალი რწმენა,
 შენს ნათქვამ სიტყვას რად ვანაცვალოთ.

1. სოფელი – ქვეყნიერება, ქვეყანა, მოსახლეობა ძველი გაგებით იდენტური შინაარსის ცნებებია.

შენ მთელი ქადაგად, სიცრუის მთქმელად,
ორგულობის და ღალატის მქნელად,
მე ქალთან ომი არა მჩვევია, თავს შევიკავებ,
თუმცაღა ძნელად,
მიჯობს მივხედო სამეფო საქმეს,
დღესვე გავჭედო ხვალეს იმედი,
რამდენიც უნდა ვიბრძოლოთ ერთად,
ყველას თავისი დაჰყვება ბედი.

ჰეროზილე

ცოდვილის ცოდვებს არა აქვს ზღვარი,
მიტომ ბოხოქრობს როგორც ავდარი,
მის გამო ცოდვა ტრიალებს თქვენში, მოისმენთ, ნახავთ,
დაგესხმით ზარი,
უბედურებო, გადით და ნახეთ, თქვენი მეფე
და მისი ასული,
უსიცოცხლონი იატაკს ყრიან,
დაეპატრონა მათ სულს ავსული.
კრეუსა მოკლა ცოდვილის ცოდვამ,
მეფე ასულთან განშორებამა,
მიგანიშნებდით, ვერა ხვდებოდით,
თქვენ დაგატყვევათ ტკბილმა ენამა.
(იაზონი, არხონტი გადიან)
ახლა მისმინეთ, ის, რაც ძმამ მითხრა,
თქვენთვის მომავლის სან უხარია,
მომავალ ტანჯვას სჭედავს ყოველი,
სხვის ბოროტება ვის უხარია,
თეზეიმ იცით, ათენის მეფემ, მინოსს¹ უყელა და არიადნა,
რომლის სიტურფით ვარდიც ხარობდა,
მრავალი გმირი ლოდინით დადნა.

1. მინოსი – კრეტას ლეგენდარული მეფე. მისი მეუღლე იყო კოლხეთის მეფის აიეტის და პასიფაე. ათენის მეფე თეზეიმ ჯერ მინოსის უფროსი ასული არიადნა გაიტაცა და მიატოვა, შემდეგ კი უმცროსი ასული ფედრა მოიყვანა ცოლად.

მოსტაცა მამას და შემდეგ გზაში, მძინარი დათმო
 და გაეპარა,
 მინოსის ცოლი დარდმა იმსხვერპლა,
 ცოდვამ ცოდვები ამოიყარა,
 ახლა თეზეი არიადნას დას, გადაეკიდა,
 დედოფლად უნდა,
 ერთს მიემატა, ახლა მეორე,
 ქვეყნად დაგროვდა ცოდვების გუნდა.
 იაზონმა კი, იოლკოსელმა, თეზეის ცოდვას, ცოდვა ანია,
 ყველაზე მეტი შეძლო ამ გზაზე,
 ყველაზე მძიმეც მანვე ასნია,
 მის ცოდვას მიჰყვა კრეუსა მსხვერპლად,
 კრეონტი მოკლა შვილის ცოდვამა,
 მეფედ ვის ითხოვთ,
 ვისი ხელობაც მხოლოდ ექიდანას ქვეყნად ეამა.
 მოვა დრო, როცა მაღლა ღმერთები,
 დაბლა დაგროვილ ცოდვებს განსჯიან,
 რას გადაწყვეტენ წინასწარ ვიცი,
 ამით მომავალს თქვენსას დასჯიან,
 ატყდება ომი უკიდევანო, არა ყოფილა ქვეყნად ისეთი,¹
 გაიჭიმება ათ წლის მანძილზე,
 სისხლისგან დაგცლით წვეთი და წვეთი.
 თუ გონს მოეგეთ, მაღლა ღმერთებმა,
 ეგებ ათი წლის ომი იკმარონ,
 უცოდველები ცოცხლად დატოვონ,
 ცოდვილიანი არ გაახარონ.
 (იაზონი და არხოტნი ბრუნდებიან)

1. გადმოცემის თანახმად სიბილა ჰეროფილე ერთრეელმა იწინასწარმეტყველა მომავალში ტროას ომის დაწყება, გადმოცემა ომის მიზეზად ათენის უფლისწულის თეზეის მიერ არიადნას მოტაცებასა და იაზონის მიერ მედეას გატაცებას ასახელებს. ამას ტროას უფლისწულმა პარისმა იმით უპასუხა, რომ ულამაზესი ქალი, მენელაეს მეუღლე ელენე გაიტაცა. რასაც მოჰყვა ომი ტროელებთან.

მოინანიეთ, თქვენი შეცდომა,

ცოდვაში აღარ გადაიზრდება,
გადავადდება პასუხისგება, სანამ ახალი არ გაიზრდება.

იაზონი

უცნაურია, კრეუსას ტანზე, რატომ აცვია კოლხური კაბა,
ის ხომ მედეას საცმელი იყო, ერთი მეორეს ვით გადავაბა?
ეგებ ჯადოა რამ ჩადებული, მედეას მუდამ ეხერხებოდა,
მაგრამ ეს კაბა მას ტანს ემოსა,

კრეუსას ტანზე ვით გაჩნდებოდა?

ჰეროფილე

ხედავთ? მან იცნო კოლხური კაბა,

რაც გამოარჩევს სათვისტომოსა,
მაგრამ არ ამბობს ვისი ცოლია,
ვისაც ეს კაბა ტანზე ემოსა,

მაშინ მე გეტყვით,

კორინთოს ახლოს შემხვდნენ მწუხარე დედა და შვილი,
ამბავი ვკითხე, გამოვიკითხე,

თმები რადა აქვს მხრებზე გაშლილი.
ვინ არის ანდა სადაურია,

რამ მოიყვანა კორინთოს კართან,
ქალნი კერიას უნდა ათბობდნენ, ბაღლებს უვლიდნენ
და მატყლი ართან,

ცრემლმორეულმა კვნესით მომიგო,

მომიყვა რაც თავს გადაიტანა,
ყველა განირა ქმრის გულისათვის,

ქმრის ლალატი კი ვერ აიტანა,
როცა გაიგო, მისი მეუღლე, შვილებს აობლებს,

სხვის შერთვას ცდილობს,
იქით ლალატობს, აქეთა ცრუობს,

დამსგავსებია ფერებით ჭილობს,
კერა დატოვა, აქეთ ვიდოდა, აქრა ხდებოდა კარგად იცოდა,
სხვას რას შემატებს ისეთი კაცი,

ვინც საკუთარი არ შეიცოდა,

მაშინ ვურჩიე, გაეძრო კაბა,
გამოეგზავნა როგორც ნიშანი,
ქმარი ნახავდა და უნდა ეგრძნო:
„შენი ლალატის მიზანი ვცანი“.

არხონტი

შენ ხარ სიბილა სახელიანი,
გვახსოვს ნათქვამი შენგან ფხიანი,
ვართ არხონტები და ახლობლები,
ერთ-ურთის აზრის გამგებნიანი,
მაინც ვერ ვხდებით ბოლომდე ნათქვამს,
რას მიგვანიშნებ, კეთილსა თუ ავს,
პირდაპირ გვითხარ ვისა გულისხმობ,
ქარაგმებით ნუ გაუჭირვებ თავს.

იაზონი

მე უკვე მივხვდი საით უმიზნებს, სათქმელს დაღეჭავს
და დაამძიმებს,
სხვის დანაშაულს გადმომაბრალებს,
დაძაბავს როგორც კითარას სიმებს,
ჰეროფილეა მტრებთან შეკრული,
უნდათ მომიკლან წამებით გული,
ჩემზე აღმდგარან ცოლი და შვილი.
ვისიც ვიყავი მიწყევ ერთგული.
მედეას კაბამ მოკლა კრეუსა,
შიგ სანამლავი ალბათ, ერია,
იმ საქორწილო საჩუქრებს შორის,
ვით უცხო ხილი შემოერია,
არც დამიმაღავს, კრეონტს ვუამბე,
რომ იოლკოსში ცოლი-შვილები,
კრეუსას გამო ჩამოვიცილე,
დღეის-დღეობით ვართ გაყრილები.
კრეუსა მუდამ მიყვარდა გულით
და ცოლად შერთვას ვეპირებოდი,

კოლხეთშიც მიტომ წაველ სალაშქროდ,
რომ გმირი მეტად ვეყვარებოდი,
მედეა მხოლოდ შემთხვევით ვნახე,
მისი მოყვანა საქმეს დასჭირდა,
ოქროს სანმისი მიტომ დაბრუნდა,
დაბრუნება კი ამ საქმედ ღირდა.

ჰეროფილე

არც მე მითქვია და არც მედეას, შენ თვითონ ამბობ
და ადასტურებ,
კორინთელების გულის მოგებას ტყუილად ცდილობ
და ახმაურებ,
შე დალოცვილო, აბა, დაფიქრდი,
ბრძენ-ნათესავთა მთელი კრებული,
ფარა ბრიყვების ნუ გეგონება
და ნუ ეცდები მოულობო გული.
მოღალატეთა შორის იზარდე, ღალატით შეძელ,
რაც მოიპოვე,
ვინც მხარში გედგა, ძალას გმატებდა, ისიც აცთუნე
და ჩაექსოვე,
მაგრამ როგორც კი მიიღე შენი, კი არა ლოცე
მისი გამჩენი,
ვითომ იმისი მიზნის გულისთვის,
მისი ღალატის გახდი ჩამდენი.
ვითომ კრეუსა სულ არ გიყვარდა,¹
მაგრამ მედეას მიზნების გამო,
კრეონტს ესიძე, მეფობა იგდე და დაიყენე ჟამი საამო,
მედეას სურდა ენიშნებინა, რომ ყველა იცის
და ყველას ხვდება,
რომ ახლოს არის, შენ პასუხს ელის, იოლად ღალატს
არ დანებდება.
ჩემ წინ გაიძრო თავის სამოსი, მე მოვიტანე ვით საჩუქარი,

1. გადმოცემით – იაზონი მედეას წინაშე თავს იმით იმართლებდა, თითქოს კრეუსა მხოლოდ ძალაუფლების მოპოვების მიზნით შეირთო.

არ შემემჩნია თუ იჯადოქრა,
 არა ყოფილა ქვეყნად ამგვარი,
 როცა იხილა, ხომ მოეწონა, როცა ჩაიცვა, კრეუსამ ნახა,
 შიგ ჩადებული შენთან კირიბი¹
 და საცოდავმა წამოიძახა:
 „ვისთვის ღალატი არის იოლი, არც მე დამზოგავს
 და მიმატოვებს,
 ქალები, მისგან მოტყუებულნი,
 დავემგვანებით ჩამომჭკნარ შტოებს,
 ჩემი ქორწილი არის ღალატი,
 ამ ნიადაგზე რა უნდა დავრგო,
 დამცირებულმა მამას რა ვუთხრა,
 დამცირებულებს მივცე და ვარგო“.

ქალთა კრებული გარე ეხვია და ვერვინ მიხვდა,
 ეს როგორ მოხდა,
 რალაც იყნოსა და გადაყლაპა, მოიცელა
 და გმინვა აღმოხდა.
 ამ დროს კრეონტი წაადგა თავზე, მამამ ისმინა
 და თან იხილა,
 სიხარულს მოჰყვა უბედურება
 და შვილის ბედი ვერ აიცილა,
 შენ ახლა გინდა, რომ ყოველივე,
 მიტოვებულ ცოლს გადააბრალო,
 თუ არ დაინდობ ვინც გიპატრონა, მოყვარის მტერი,
 რჩები საბრალო.

იაზონი

მე არ მინდოდა ცოლის სიკვდილი
 და არც მედეას მქონდა ღალატი,
 ვერ მოვერიე გულის ცთუნებას, რამდენიც ვნახე,
 გამიხდა ხატი,
 კაცი კაცია, ლამაზს რომ ნახავს, მოეწონება, გადაეგება,
 ერთს მეორე ცვლის, თვალი ვერ ძლება,
 წერტილი დასვას ჟამმა ეგება.

1. კირიბი – ტყავზე ნაწერი.

კაცთა ჭიდილი ქალისთვის ხდება, ერთი რომ კვდება,
მეორე ჩნდება,
ასე ყოფილა, ასე იქნება, მარადის ასე განმეორდება,
რატომ გიკვირდეთ, უმანკო ქალი, ისეა,
როგორც ახალი ხილი,
ზღვარი არა აქვს ახლისკენ ლტოლვას,
ძველი მიგვეყვება როგორც სამხილი.
მე სიყვარულმა აქ მომიყვანა,
მაგრამ სიკვდილი სულ არ მინდოდა,
ლმერთების ნებას ვინ გადაუვა
და არც ვიცოდი რა მოხდებოდა.

არხონტი

ჩვენ ერთმანეთში აზრი გავცვალეთ,
სიმართლე სურვილს არ ვანაცვალეთ,
კენჭი ვუყარეთ, გადავითვალეთ, ვინერვიულეთ
და გავწვალეთ,
ბოლოს დადგინდა: კრეონტი არ გვყავს,
თან გაიყოლა მეფემ მემკვიდრე,
იაზონს ვცნობდით მომავალ მეფედ,
დაგვატყდებოდა ღვთის რისხვა ვიდრე.
ახლა გამოდის ძველი აღარ გვყავს,
ახალს აღარ ვცნობთ და ვემოყვრებით,
ქალაქს კი უნდა ისეთი ვინმე,
საერთო საქმე აზიდოს მხრებით,
ვინ შეიძლება ასეთი იყოს, ვისზე შევჩერდეთ,
გვექონდეს იმედი,
ორ ცეცხლს შუა ვართ,
ჩვენი პასუხი არის ღმერთების გამოსაჭედი.

ჰეროფილე

ძალზე მძიმეა ეს ამოცანა, ძალზე მძიმე და თანაც იოლი,
რადგან თქვენ შორის არავინაა მეფის მემკვიდრე
ან მისი ტოლი,

ამიტომ გირჩევთ. მე კი არ გირჩევთ,
 ჩემი ძმა არის ამის მთხრობელი,
 ყველა დაფიქრდეს და გაიხსენოს,
 რას გიყვებოდათ თქვენი მშობელი.
 შემდეგ წარსული დღევანდელ ამბავს შეუდარეთ
 და ისე განსაჯეთ,
 სწორი პასუხი აქ იმალება,
 სისწორეს თქვენსავ ღმერთებს ეაჯეთ,
 ადრე რა იყო, მე გაგახსენებთ,
 რამდენსაც სწვდება თქვენი გონება,
 რამდენიც ვიცი მისნებისაგან და ჩემი ძმისგან გამეგონება.
 პრომეთეს წულის, დევკალიონის,
 უფროსი ვაჟი იყო დარდანი,
 ფთიადან¹ აქეთ გადმოხვენილი.
 აქ მეფედ მყოფი საკმაო ხანი,
 როცა წავიდა თევკრების² მხარეს,
 ახალ სამეფოს მისცა სათავე.
 მის შთამომავლებს ბევრი გადახდათ
 და გადახდებათ კვლავაც სიავე,
 ილიმ, დარდანის ბადიშის წულმა,
 კოლხების მხარეს სიძედ წასულმა,
 შეძლო კორინთოს მეფედ დაჯდომა,
 და როგორც პაპის ტახტზე ასულმა,
 კორინთო კოლხეთს შემოუერთა, მძლავრი იყო
 და სწორედ განსაჯა.
 სიბრძნითა მართა ორივე სამეფო,
 როცა ორგულნი მკაცრად დასაჯა,

1 დევკალიონი – ნოეს მსგავსად წარლვნას გადარჩენილი, ადამიანთა მამამთავარი, ქ. ფთიის მეფედ ითვლებოდა, დარდანი იყო ვაჟი პირველი ცოლისგან ასევე ქ. კორინთოს პირველი მეფე. იგი დევკალიონის მეორე ცოლს მოყოლილმა გერებმა გააძევეს. გაქცეულის სახელი ეწოდა დარდანელის სრუტეს, დარდანი კოლხ-იბერთა შორის გავრცელებული სახელი ყოფილა.
 2. თევკრების მხარე – მარმარილოს ზღვის აღმოსავლეთი. აქ დარდანი თევკრების მეფეს ჩაესიძა, დაფუძნდა და დარდანიდების დინასტიას დაუდო სათავე. მისი ჩამომავლების ერთ შტოს განეკუთვნებოდნენ ქ. ტროას მეფეები, მეორე შტოს წარმომადგენელი იყო კოლხეთის მეფე აიეტი.

მისი მემკვიდრე იყო მერმერო, ვერვინ ეტყოდა,
 ვინ ხარ ოხერი,
 ორი სამეფო ფეხქვეშ ეფინა,
 ორგანვე ჰქონდა სასახლის ჩერო,
 მერმეროს ჰყავდა ძე აიეტი, ბრძენი და მყარი,
 როგორც კერკეტი.
 თქვენი ქვეყანა მას ეკუთვნოდა,
 სხვა რაღა გითხრათ ამაზე მეტი,
 მაგრამ როდესაც კრეონტმა შეძლო
 კორინთოს მტერთა ერთად შეკრება,
 ერთიან ძალით სძლიეს აიეტს, დევნეს თავნება
 და უკარება.
 დღეს, როცა აღარ არის კრეონტი
 და არც მემკვიდრე ჩანს ღირსეული,
 თქვენ იაზონი მეფედა სცანით, სხვაგან დევნილი,
 აქაც ეული.
 ის მეფედ გიღირთ და თან არ გიღირთ,
 ჰო თუ არაა სასწორს ნადები,
 იცით რა იყო მისი მიზანი და იოლკოსში დანაქადები
 სანამ გადაწყვეტთ, ესეც იანდეთ, საით გაგიჭრათ,
 იქით მიანდეთ,
 მაგრამ არ მინდა კორინთელები,
 იოლკოსელთა საცინლად ჩანდეთ.
 მეორე მხრივ კი ეს ძნელი საქმე, არის იოლი გადასაწყვეტი,
 სასწორის პინას ერთადა ჩანან მკვდარი კრეონტი
 და აიეტი,
 ღმერთების ნებით კარს მოგდგომიათ,
 მედეა არის მისი სახელი,
 დარდანების შთამომავალი, ვისიც ბევრნი ხარო მცოდნე,
 მნახველი,
 მოუყვანია მას თავისი ძე, დარდანიდების ძუძუნანოვი,

იაზონისგან ჰყავს გაჩენილი
 და ჰელიოსის¹ სხივით ნაქსოვი.
 ძმა ასე ფიქრობს, ასე მკარნახობს, თქვენ რომ გადარჩეთ
 და რომ არ ევნოთ,
 რომ აიცილოთ სისხლის მორევი, არც დაზარალდეთ
 და არც სხვა სდევნოთ,
 იაზონის ძე და მედეას ძე, მეფეთა ჯიშის
 მათი ნაზარდი,
 მამლაცინობის ასაკში მყოფი,
 ჯერაც ბავშვური იცის ნავარდი.
 მეფედ დაისვით, თან უკარნახეთ,
 თქვენ დაასრულეთ მისი კაცობა,
 შეიყვარეთ და წინ გაგიძღვებათ,
 არა სჩვევია ცეცხლის ანცობა
 ამით იაზონს სცნობთ და არა სცნობთ,
 შვილს გზას დაუთმობს და გაგცილდებათ,
 სხვაფრივ თქვენგანვე მეფედ დასმულის
 გადაყენება გაგიძნელდებათ.
 მეორე მხარეს თქვენში ნაწილი,
 ვინც აიეტის იყო ერთგული,
 მის ჩამომავალს მიეფერება,
 გაუქავრდება წარსულის წყლული,
 მით უფრო, მასაც ჰქვია მერმერო
 და ჰელიოსი დაჰყვება მცველად,
 დასდევს ათენას ლოცვას-კურთხევას
 და აღიარებს ჩემ ძმას მფარველად,
 ახლა იფიქრეთ და გადაწყვიტეთ, სხვა რა გზა გიჩანთ,
 რა გაქვთ ძალები,
 დღეის სიბრძნეა მომავლის შუქი,
 არ დაითხაროთ ფუჭად თვალები.

1. ჰელიოსი – მზის ღმერთი აიეტის ღვთიურ მამად ითვლებოდა, შესაბამისად აიეტის შთამომავლები ჰელიოსის შთამომავლებიც იყვნენ.

* * *

გადმოცემის თანხმად იმ პერიოდში კორინთოს მეფე მერმერო იყო, მის შემდეგ კი ილი.

იაზონმა მიატოვა კორინთო, იხეტიალა, ბოლოს მივიდა იმ ადგილას, სადაც გემი „არგო“ მიატოვეს. გემის ჩრდილში ჩამოისვენა. ამ დროს დაძველებული გემის კიჩო ჩამოიშალა, იაზონი მოიყოლა და მოკლა.

მედეა კორინთოდან ათენში წავიდა თეზევსთან. მისი შემდგომი ბედის რამდენიმე ვარიანტია შემონახული.

გუგუნი
(764 წელი)

იონე საბანისძე

აისი ნაზად ჰაერს შეარხევს, მზის სხივებს შეჰკრავს,
შემოახვევს ხელს,
გამოალვიძებს, გამოაფხიზლებს,
იმედს ჩაუნთებს მსმენელს და მნახველს,
მხოლოდ მე ერთი ვრჩები უცვლელი,
გულს არა ტოვებს იარა ძველი,
შენგან მოძღვნილი დამყვება სევდა,
სადარდებელის გავმხდარვარ მცველი,
განა რა ვცოდე სოფლად ისეთი,
სისხლის ცრემლი მდის წვეთი და წვეთი,
გრძნობის ყამირი ვერ გადავხანი,
უაზროდ ცვდება სახნის-საკვეთი.

შუშანი

შენ ისევ გინდა მომიკლა გული, გარეთ ფარული,
შიგნით დაგული,
არ მიყვარს ფიცი წრეგადასული,
დავბადებულვარ შენი ერთგული,
რაც თავი მახსოვს გვერდით მედექი,
თანაშეზრდაა ამის შედეგი,
ნასწავლს და ნაფიქრს მიზიარებდი, გარჯის ფასია
— ცოდნა შემდეგი,
როგორ იქნება ეს დავივიწყო, ძველი დავკარგო,
ახალი ვიწყო,
რწმენა და ცოდნა განა მძივია, დავფანტო, ვძებნო,
ახლად ავიწყო.

იონე საბანისძე

მე სწავლის ფასი როდი მადარდებს,
ცოდნის გაღება ჩემი ვალია,
იცი, რა ფიქრი გონებას ტანჯავს,
სხვა სიამისთვის არ მიწვალა,
როცა ვიყავით მცირე ასაკის,
არ იყო ჩვენში რამე სხვაობა,

რას ვიანდებდი, დავიზრდებოდით, დაინყებოდა რატომ,
რაობა.
შენ მეფის წული, მე მეფის მონა,
ნერსე ერისთავს შეკედლებული,
გამოიკვეთა რაობა დიდი,
მაგრამ ცოდნაზე დახარებებული,
სხვა სიღარიბეს არ ვუჩიოდი
და არც მქონია სხვა მისწრაფება,
ის მოიპოვებს ნამდვილ სიმდიდრეს,
ვინც სწავლა-ცოდნას დაენაფება.

მუშანი

გარეშეს საქმე ჩვენში იოლობს, ჩვენი,
— საზარი დასანახია,
ზოგჯერ შევცდებით, მტყუანს ვამართლებთ,
მართალზე ვიტყვით მასზე ახია,
ჩემი ცხოვრება შორიდან მოჩანს, უზრუნველი
და მინყივ მზიანი,
ახლა მე მკითხე, რასა გრძნობს გული,
რამდენჯერ ენით შემხვდა ზიანი.
მაგრამ მეგონა იყავი სულ სხვა,
რაზე ვდარდობდი, ყველა იცოდი,
მეგონა იყავ თანაზიარი, ჩემზე ფიქრობდი,
ჩემთვის იწოდი.
ვხედავ ყოფილხარ გულჩახვეული,
სხვა ოცნებები გამოძრავებდა,
ვატყობ ვცდებოდი, არას ვეჭვობდი,
შენგან ძღვნილ სიტკბოს სიმწარე სდევდა.

იონანე საბანისძე

მაშინ მოგიკვდეს შენ ჩემი თავი,
ფიქრად გავივლო ზმანება ავი,
მაგრამ რა ვუყო, გულს ვერ ვერევი,
ჩაქინდრული ვარ როგორც თავთავი.

განა რა ვცოდე, უფლებაც არ მაქვს,
 გრძნობის საგანძურს გავუხსნა კარი,
 სიფრთხილე მტანჯავს და შენზე შიში,
 მუდმივი ეჭვის მესხმის თავზარი,
 ჩემ გულის ნადებს ვერავის ვანდობ, არავინაა ტოლი
 და სანდო,
 შორიდან ხილვაც კი მეკრძალება, სად და რა ვარგა,
 რაღა ვიანდო,
 უიმედობა როდემდე მქონდეს, დარდს ვიცვილებდე
 და თან დამქონდეს,
 რა იქნებოდა ბედი მიხმობდეს,
 გვერდს არ მივლიდეს, ჩემთან დაყოვნდეს.

შუშანი

შენ შენსას ჩივი, თუმც კარგაც იცი,
 უიმედობით ვერ მიტოლდები,
 რა ბედენაა მეფის ნულობა, ხიზანის ოდენს
 თუ ვერ შევწვდები,
 მდაბიო ამ მხრივ ბედნიერია, ტოლსაც მონახავს,
 სიტყვასაც ეტყვის.
 მე უნდა ყველას ვერიდებოდე,
 არ ვიქცე მიზნად ჭორების სეტყვის,
 ვინ მეკითხება გული რასა გრძნობს,
 მზერას რომელი მოეწონება,
 თვითონ უბედომ, სამეფოს ბედზე,
 უნდა დავძაბო მიწყივ გონება,
 დღეს რომ აქ შემხვდი, ფიქრობ,
 შემთხვევით ნერსე ბატონი ლხინობს და სტუმრობს?
 დედა ბატონთან რას თათბირობენ,
 ძმებს რას მოუთხრობს კი არა ხუმრობს,
 ვიცი, რომ ჩემზე არის კამათი და არ მკითხავენ,
 როგორ და რაზე.
 აქეთკენ მიტომ გამოვიპარე, საძინებელის კარი ჩავვარაზე,
 უნდა იცოდე, არაბი ელჩი, სომხის ამირას შუამავალი

ჩემ თავს მოითხოვს ენა თაფლული
და საჩუქრები თან აქვს მრავალი,
უნდა ამირას ცოლად მითხოვოს,
ჰარამხანაში დამიდონ კერა,
დაირის ჰანგზე ცეკვა ვისწავლო,
არაბულად ვთქვა ლოცვა-სიმღერა,
მეორე მხარეს ხაზართა ხაკანს,
მოსურვებია ჩემი ცოლობა.
დაპირებაა, მის პირველ ცოლთან დამიმკვიდრდება
სრული ტოლობა,
სასიხარულო მქონია ბედი? შენ იქით ჩივი, ჩემი არ იცი,
ვისი რჯულისა, ვის უნდა გავყვე, ვის ვუღალატო,
ვის მივცე ფიცი.
დღემდე მეგონა უმანკო სული ზეცაში უფალს ებარებოდა,
ქვეყნად შენ იყავ ბედის მონილე,
სხვას არაფერი ეკითხებოდა,
ახლა იცვალა ირგვლივ ყოველი,
დარდმა გამხადა ცრემლის მთოველი,
სად სიყვარულის ბროლის კოშკს ვდგავდი,
უიმედობის გავხდი მქსოველი.

იოანე საბანისძე

ენა კაცისა სატევარია და ფარი არის სიტყვიერ ომში,
ნათქვამი არის აზრის საზომი,
არ გაიცვლება სხვაგვარ საზომში,
შენ რომ არ გეთქვა, ისეც ვიცოდი,
სიტყვით ვმაგრობდი, შიგნით ვინოდი,
ვფიქრობდი დედა გიდარაჯებდა,
ჩემ სანახავად ვერ მოხვიდოდი.
არაბთა ელჩებს არ დაუმაღავთ, სომხების მეფე,
არაბთ ამირა,
იბნ უსაიდი მომართულია, აქედან გზები გაიყამირა,
უნდა მზის სხივით გაითბოს სული,
ცოლად დაისვას მეფის ასული,

თუ არა, რბევით დაგვემუქრება,
სისასტიკე სდევს წრეგადასული.
ხაზართ ამბავი მე არ ვიცოდი,
თავად ხაზართა მქონდა იმედი,
ვფიქრობდი ასე, თუ მელირსება შენი თანხმობა.
მქონია ბედი.
ხაზართა მხარეს ვნახავდით შვებას,
ლტოლვილთ მფარველი ის გახდებოდა,
არაბებისგან თავს დავიცავდით,
თუ კი ძალიან გაჭირდებოდა,
ახლა რა მესმის, ხაზართ ხაკანი ზღვაში მარგალიტს
თუ თავად ეძებს,
რად გამოიწვიდის მეგობრულად ხელს,
რაც თავად უნდა, რად დაუთმოვს სხვებს.

ვხედავ, იმედი გადამენურა, სამოთხის კარი გამომეხურა,
სჯობდა დედაჩემს არ გავჩენოდი,
თავზე ლეჩაქი არ დამეხურა.
გარშემო მხოლოდ მტრების ჯარია,
რა სურთ, რას მდევენ, რამ გადარია,
ბოროტის გულში მუდამ დარია, რას დამაკლებენ,
ის უხარია
ერთილა მრჩება კიდევ იმედი,
ცხუმ-აფხაზეთში დიდი და ჩემი
დედოფალია, ყველას განაგებს, სიკეთით სავსე,
თვალში საცემი,
თუ მივანვდინე გურანდუხტს სიტყვა, ჩემიანია,
დამიფარავდა,
თუ არა, ჩაქრა სულში სინათლე, იმედი ჩაკვდა,
დაპატარავდა.
მაშინ გზა მრჩება მონასტრისაკენ
და მონაზვნობა დამებედება,
განგებების ნებას ვინ გადაუვა, რაც მიწერია, იგივე ახდება,

ისევ შენ უნდა მიშუამდგომლო, უნდა შეიძლო,
ნახო დიდი და
მოუყვე ყველა, მომგვაროს შვება,
იქნებ სიცოცხლე ვინყო თავიდან.

იოანე საბანისძე

ჯერ უნდა შენ ძმებს უფლება ვთხოვო,
ქუთათისს წასვლის რომ დამართონ ნება,
ნერსე ბატონსაც თუ არ ვაუწყე,
გაპარვა ლალატს დაემგვანება,
მიზეზს მოვძებნი, შენ კი მანმადე,
უსტარი მცირე ეგებ დანერო,
დანარჩენს თვითონ მივხედავ საქმეს,
დილა დაგიდგეს გულს სასიმღერო.
თუ უარს მეტყვის, ბერძნებს ვენწვევი
და თანადგომას შევეხვეწები,
შენ თუ გზას მომცემ და გამინათებ, იალბუზს ავალ,
ვარსკვლავს შევწვდები.

შუშანი

გრძელი მსჯელობა არაა საქმე,
გრძელი ნაფიქრი მოკლედაც ითქმის,
მე ჩემი აზრი გაგიზიარე, დარდი გაგიყავ,
დავმშვიდდი თითქმის,
საქმის კეთება მოქმედებაა, ნავიდეთ,
რაც ვთქვით იმას მივხედოთ,
მიზანს მივაღწევთ, ლხენას მოვიმკით,
თუ მისვლა გვინდა, უნდა შევბედოთ.

/სამეფო დარბაზი. თათბირობენ იოანე და ჯუანშერ არჩილის ძენი, ადარნასე ერისთავი (კურაპალატი), ნერსე ერისთავი, შემოუერთდება იოანე საბანისძე).

იოანე არჩილის ძე

სამეფო დარბაზს ბევრი უნახავს
და მონათხრობი მოუსმენია,

მაგრამ ის რასაც აქ განვიხილავთ,
 თავად ჩვენთვისაც დასადგენია,
 ამიტომ ძმებმა მოვითათბირეთ
 და გადავწყვიტეთ დედოფლის რჩევით,
 თუმცა არაა დარბაზის წევრი, დღეს დაგვსწრებოდა
 ჩემი მონვევით.
 საბანისძე მყავს მხედველობაში, კაცი ყმანვილი,
 ფრიად სწავლული,
 უნდა მოგვითხროს ყველა, რაც იცის,
 რომ წარმოდგენა შეგვექმნას სრული,
 განსასჯელია დიდი საკითხი, ერთი შეხედვით ცხადი,
 უდაო,
 ისეთი, იტყვის გარეშე მსმენი, კვერი დავუკრათ,
 სხვა რა უნდაო.
 მაგრმა კარგად თუ დავუკვირდებით, რთული არის
 და ძალზე სადაო,
 ისიც ვიფიქრეთ, ასეც ვიმსჯელეთ, ვერ გავარკვიეთ ვინ
 და სადაო,
 მოდი დღეს ერთად მოვითათბიროთ,
 ყველა რას ფიქრობს და რა ვუღონოთ
 ხვალის შედეგი დღეს ამოვიცნოთ,
 არ გადავწყვიტოთ საქმე უგონოდ
 განსჯის საგანი ეხება ჩემ დის, შუშანის ბედს
 და გათხოვებასა,
 სულ არ მეგონა ქალის სიტურფე, შარს გადაგვყროდა
 და ვაებასა.

ჯუანშირი არჩილის ძე

ძმას ჩავერთვები, მოკლედ მოგიხრობთ,
 რა საფიქრალი გაგვიჩნდა ყველას,
 რის არ ეგება, გადავადება, დღესვე მოითხოვს პასუხს
 თუ შეველას,
 სამეფოს ირგვლივ მტერი დარაჯობს,
 ორია მათში სხვებზე ძლიერი,
 ხან ხმაღს გვიქნევენ, ისრებს გვიშენენ,
 ხან მეგობრების დააქვთ იერი,

ახლა არაბთა მოგვადგა ელჩი
 და უცნაური დათქვა პირობა,
 სასომხეთს მჯდომი დიდი ამირა,
 ვისიც გვსმენია ომში გამირობა.
 იბნ უსაიდი, თუ დას გავატანთ,
 გადასახებს შეგვიმსუბუქებს,
 ჩვენთვის ეს რაა, კარგადა ხედებით,
 ამგვარ სიკეთეს ვინ გაამუქებს,
 მაგრამ ურჯულოს და როგორ მივცეთ,
 ვურჩიოთ ქრისტე აგინოს-დამგოს
 და არც ძალა ჩანს, არაბთ მუქარა, გააქარწყლოს
 და წყნარად ალაგმოს,
 ნერსე ბატონი მიტომ ვანვიეთ
 და მასთან ერთად ეს ახალგაზრდა,
 იციან წვრილად არაბთა წესი, მტრობა-მოყვრობა,
 შვილების გაზრდა.
 გვაინტერესებს თუ არის მათში,
 ცოლმა დაიცვას მშობლების რჯული,
 ქრისტეს რწმენა არ შეაცვლევინონ, რადგან შუშანი,
 თავგადაკლული
 მორწმუნეა და არ დათმობს რწმენას,
 არაბულად არ მოიჩლექს ენას,
 არც გვინდა ძალა რომ დავატანოთ
 და ვერც დავუწყებთ გვემას და რქენას.

ნერსე ერისთავი

არაბთა ტომებს ომი სწყურიათ
 და ბევრი ერიც მოინადირეს,
 საბაბს ეძებენ, მიტომ სხვის თვალში ჩავარდნილ წამწამს
 არქმევენ დირეს,
 ქალი გამხდარა ხშირად საბაბი, მას მოჰყოლია
 სასტიკი ომი,
 ძლიერი მიწვივ საბაბს დაეძებს, შარიანია
 და სისხლის მდომი,

თბილისში მყოფი სხვას რას ვაკეთებ, ვითომ ვმეგობრობ
და ვენმარები,
ვსტუმრობ, მსტუმრობენ, საქმე მოითხოვს,
გაღებული გვაქვს სახლის კარები,
მაგრამ მათ ცოლებს თვალთ ვერ ვნახავ,
ცალკე აქვთ კერა, ცალკე საძილე,
მოფარებულნი სხედან ცოლები,
ვერ გახდებიან სხვათა საწილე.

ადარნასე ერისთავი (კურაპალატი)

ეს არა ნიშნავს ქალი მონაა, სანთიბიოში გამოკეტილი,
იმათშიც ხდება ცოლ-ქმრის ღალატი
თუ ქალი არის თავანწყეტილი,
არ შევეხები ალაჰის რჩეულს,
ქალებთან იმის ურთიერთობას.
იმასთან ერთად და იმათ მერე,
ვინ ღალატობდა ცოლობას, ქმრობას.
სომხეთს ამირა იაზიდიძე,
ვინც მოინდომა ჩვენთან მოყვრობა,
იმდენი ცოლი დაისვა კარზე,
რომ ველარ გასწვდა მისი ოხრობა,
ჰოდა, ის მოხდა, რასაც ელოდნენ, ვინც ახლო იყვნენ
და საქმეს ცნობდნენ,
მხოლოდ ხათუნი და მისი კურო, ლხენით მაშვრალნი,
ვერაფერს გრძნობდნენ
დრო გამოვიდა, ქალის მუცელმა,
ღალატის კვალი ველარ დაფარა,
მძიმე სასჯელი შეხვდათ მიჯნურებს,
უმანკოს სისხლიც იქ დაიღვარა.

იოანე არჩილის ძე

არ გამიგია ეგ ისტორია, გვიამბე
შიგ რაც სიმართლე ყრია,
ქალია მიწყივ კაცის სანყაო, იმას მიელტვის და უხარია.

ადარნასე ერისთავი (კურაპალატი)

რა, როგორ იყო ეს მე არ ვიცი, ვთქვი,
რაც თბილისში გამიგონია ,
ვის და რა შეხვდა ჯილდო-სასჯელად, ვინმემ იცოდეს,
არა მგონია.

იონანე საბანისძე

თუ ნებას მომცემთ, ჩავერეოდი
ერისთავების ნათქვამის არსში,
დავამატებდი, რად არ გავცვლიდი ერთი ცოლის წესს,
იმათის ასში,
თან ადარნასე ერისთავს ვეტყვი
და ჩემი აზრი ნუ ეწყინება,
არავინ იცის ვინ-ვის ლალატობს,
როგორი არის იმათი ნება.
არც ვიდარდებდი მე იმათ ყოფას,
მაგრამ როდესაც არაბი ელჩი,
კარზე მოგვადგა, მეფის ასულს გვთხოვს,
რომ არ ვიკითხო ხომ არ ვარ ლენჩი.
ჯერ ერთ, ჩვენში თუმც აირია,
როცა დედა კაცს ქალი ვუწოდეთ,
წული ასულად გადავაკეთეთ,
საშველად ხელი არ გავუწოდეთ,
ცოლი უღელში შევიბით კისრით, მეუღლე ვარქვით
და ასე ვაქეთ,
ავრივ-დავრიეთ ძველი, ახალი
და ასე დავალთ გორგასლის აქეთ.
და მაინც შეგვრჩა კაცური გრძნობა,
რაც ამდღეებს სულს, არ ამდებლებს ტანს
მამაკაც ზრუნავს დედა კაც გამო, წულს არ დაჩაგრავს,
მტერს არ გაატანს
ახლა მეორე საკითხი ვჩხრიკოთ
და მერე ისე პასუხი დავთქვათ,
ეგება ცეცხლი მტერს გავუწენლოთ, ჩვენი კი გვენთოს,
ვმალეთ, არ გავთქვათ.

სომეხთ ამირა იბნ უსაიდმა,
 რომელსაც შვენიც ცოლი მრავალი,
 ხუთი წლის წინათ, არა ტკბობისთვის,
 საქმისთვის ნახა გამოსავალი.
 ხაზართა ხაკანს ბალათურს,
 ვისაც მრავლადა ჰყავდა ცოლი და შვილი,
 ქალწული სთხოვა მორიგ საცოლედ,
 პარამხანაში დაუდო წვლილი.
 ბალათურის წულს, უმანკო ხათუნს,
 სიმწარით თურმე ცრემლი სდიოდა,
 იჯდა კერასთან ტრფობის ლოდინში,
 ქმარი კი სდუმდა, არ მიდიოდა,
 ორი წლის თავზე ქალმა იანდა, მიხვდა,
 რა როგორ უნდა ეღონა,
 საიდუმლოს რომ ვერ დაფარავდა, სულ არ ფიქრობდა
 და არ ეგონა.
 შარშან წინ მოხდა უცნაური რამ,
 ხათუნი უცებ გარდაიცვალა,
 შემდეგ გამჟღავნდა, რა როგორ იყო, ვინ რა მოიგო,
 რას ანაცვალა,
 შვილ მოკლულ მამას ხაკან ბალათურს,
 ჰქონდა საბაბი არაბთა დასჯის,
 არც დაუწყია ბევრი ტირილი,
 ჯალათს არც უნდა დიდი დრო განსჯის,
 შარშან დაეცნენ დარუბანდის გზით
 და სასომხეთი აატიალეს
 ვისთვის უნდოდათ, ვის მიწვდა ხმალი, სად,
 ვისი დროშა ააფრიალეს.
 ხაზართ რა უჭირთ, რა უჭირთ არაბთ,
 ალბანებს-სომხებს ორნიც თელავენ,
 ნადავლს ითვლიან, ომებს იგებენ, ვის რატომ კლავენ,
 როდი ლელავენ,
 შარშან ხაზარებს თუ დაუზავდა,
 ჩვენთვის მოიცლის ახლა ამირა.

ხოს შევუთვლით თუ არას შევბედავთ, ორივე ერთია,
გვიჯდება ძვირად.

ჯუანშერ არჩილის ძე

მეც ვეთანხმები გამოთქმულ აზრებს, რაა შედეგი,
რომ გავცეთ ქალი,
ცისკრის ვარსკვლავი, სინათლის მფენი,
სიკეთის მთესი, გულით სანყალი,
ის რომ მოგვშორდეს, ასე მგონია,
სასახლის კარზე ჩამობნელდება,
სად დაიბადა ასე ლამაზი,
ვის მივაკუთვნოთ მასზე ხელდება.
ამას რომ ვამბობ განა დას ვიცავ,
მხოლოდ სიმართლე მალაპარაკებს,
შენსას თუ ჰყიდი, სხვისას დაინდობ?
ცრუ მოიგონებს ასეთ არაკებს.

აღარნასე ერისთავი (კურაპალატი)

სანამ არჩილი მეფობდა მყარად,
მსგავსი საქმენი მიგვაჩნდა არად,
ალანთა კარი¹ მტკიცედ გვეჭირა, ქართველთ იმედად
და გასახარად,
იცვალნენ დრონი, იქით ხაზარი,
აქეთ არაბთან მის გამო ომობს,
თბილისშიც დასვეს თავის ამირა, ისიც ხელს იწვედნს
და მეტსა ნდომობს
რა შეგვიძლია მათ წინააღმდეგ
პირდაპირ ომში ვერას გავხდებით
სანამ ჯარს შევკრებთ, ძალას მოვირთავთ, დაგვეცემიან,
ყველა წავხდებით.
ამიტომ, ვიდრე მივცემდეთ პასუხს, სჯობს დავფიქრდეთ
და დავკვალიანდეთ,
ამირასთან ვარ კარს მიღებული,
საქმის დაჭერა მასთან მე მანდეთ.

1. ალანთა კარი – დარიალი (კარი ალანთა)

თუ უარს ვეტყვით, უნდა ვიცოდეთ,
გახდება ჩვენი დასჯის მდომელი.
შურტა¹-ს ძალებით გადაგვივლიან, წინ აღუდგება,
არის რომელი,
თუ ჰოს შევეუთვლით, ჩვენ თავს ჩვენ დავსჯით,
არ უნდა რესი² ან მუჰთაბისი,³
რად გინდა თავი, თუკი საუნჯე, შენი რომ იყო,
გახდება სხვისი.
ერთიც ავია, მეორეც ავი, რომელს მიენდო, დაუდო ზავი,
კარგად ვიფიქროთ და გადავწყვიტოთ,
წინასწარ რატიომ მოვიკლათ თავი.

ილუზიები საზოგადოებაში

მეფეთ, მთავართა და ერისთავთა
 ქვეყნის საწუხარს რომ ვიზიარებ,
 თქვენი ერთგული ვარ სისხლით, ხორცით,
 ამას განვიცდი და ვაღიარებ,
 ჩვენ არაბთაგან ბევრი რამ გვევენო,
 კიდევ ბევრი გვაქვს გადასატანი,
 ურჯულოებთან ხანგრძლივ ბრძოლაში
 სჯული დავიცვათ, გავტანჯოთ ტანი.
 ას ოცი წელი არის გასული,
 რაც არაბები ქართლს ბატონობენ
 ვებრძვით მომხდურებს, თან ვუზავდებით,
 დიდ ხიფათს ჩვენგან მიტომ ვერ გრძნობენ,
 არაბთა ძალა ძალზე დიდია,
 ზღვიდან ზღვებამდე გადაჭიმული,
 ვერავინ შეძლო მაგათი ძლევა,
 ვერვინ დაიცვა მათგან მამული.
 ქართლი რა არის, თვით ხაზარეთი,
 აუზომავე სივრცის ქვეყანა,

1. შურტა – საამიროში წესრიგის დამცველი, დღევანდელი გაგებით პოლიციის უფროსი.

2. მაჰმადიანური საკითხების დამცველი და მეჩეთების მშენებელი-რესი.

3. მუჰთაბისი – რელიგიურ ყოფა(ცხოვრებითი) წესრიგის მომრიგებელი.

ვერვინ მოთვალოს რამდენი მთები, ტბები, მდინარე,
 ბალი თუ ყანა
 და მაინც არის არაბებისგან ცეცხლით დამწვარი,
 ცხენით ნათელი,
 ჩვენ უფრო მეტი გვამართებს სიფრთხილე
 ვისთან გვაქვს საქმე, იყოს ნათელი.
 მადლობა უფალს, ჩვენთა წინაპართ შეძლეს
 არაბთა ზავით ოტება,
 არ შეეჯახნენ უგონო ძალით, არ იყო მოთქმა,
 ვიში, გოდება.
 ჰაბიბი ჰყავდათ სარდლად არაბებს, გონიერი
 და გამგებიანი,
 იკმარა ჩვენგან ხარკის აღება,
 არ დავრჩით დიდად ზარალიანი,
 ჩვენ მხოლოდ ერთხელ შეგვხვდა ზიანი,
 როცა მურვან ყრუ მამულს არბევდა,
 კიდი-კიდემდე გადაიარა, არვის არჩევდა,
 არაფერს სდევდა,
 ოცდაჩვიდმეტი წელი გავიდა, ზოგს არ ეგონოს,
 რომ იყო ძველად,
 მირმა, არჩილმა, ლეონთან¹ ერთად გმირობა შეძლეს,
 რაც ითქმის ძნელად,
 სტეფანოზის ძე მირი და არჩილ, ძმები,
 მეფენი აფხაზ-ქართველთა,
 ანაკოფიის² ციხე-ქალაქთან
 მედგრად შეეხნენ არაბ მტარველთა.
 მთავარი ლეონ, მათთან თანხმობით,
 სობლისის ციხეს ეფარებოდა,
 ჯარებს იკრებდა, საერთო ძალით,
 მომხდურთა რბევას ეპირებოდა,

1. ლეონი – ლაზიკის (ეგრისის) მეფეთა შთამომავალი. მდ. კელასურის (კელისურა, კორახი) ჩრდილოეთ აფხაზეთის მთავარი. მეფე მირის სიძე, მოკავშირე და მემკვიდრე.

2. ანაკოფია – (დღევანდელი ახალი ათონი), მთავარ ლეონის წილი აფხაზეთის მთავარი ციხე.

უყელეს კიდეც შეთანხმებულად,
 ლიხთ-ამერეთში მტერი ილტვოდა.
 დამარცხებულის, შეშინებულის,
 გაქცეულის ქვეშ მიწა იწვოდა
 იმ ბრძოლის შემდეგ თავი გვანებეს,
 ბრძოლების გეზი სხვა მხრივ წარმართეს.
 ალანებს მისწვდნენ, გადაუარეს
 და ხაზარებთან ომი გამართეს,
 მას შემდეგ არი ჩვენში მშვიდობა
 თუ ასე ყოფნას მშვიდობას ვარქმევთ,
 ხარკს გადავიხდით, თავს გვანებებენ, არც არას ვაძლევთ,
 არც არას ვართმევთ,
 თბილისს ამირა ჰყავთ დადგენილი,
 ქალაქს ბატონობს ხალიფას ძალით,
 იაზიდია მისი უფროსი
 და არც უყურებს მონყალე თვალით,
 თუ უარს ვეტყვით, სომეხთ ამირა,
 დიდი ჯარებით ჩვენზე წამოვა,
 ჩვენი ამირა ვერ დაგვიფარავს, მხარსაც არ მოგვცემს,
 ეს არ გამოვა.
 რა შეგვიძლია, რითი დავუხვდეთ,
 მტერი რა ძალით დავაზიანოთ,
 მეფე-მთავართა დასადგენია
 და არც მზადება დავაგვიანოთ.

იოანე არჩილის ძე

ენა იოლობს, როცა სათქმელი სხვას ეხება და არაა ძნელი,
 უფრო რთულია იმის განხილვა,
 რისიც არა ხარ შემწე და მქნელი,
 მაგრამ თუ საფრთხე შენ შეგეხება,
 საქმეც შენია საკეთებელი,
 ენა მუნჯდება, სათქმელი ქრება, ბოლმა ყელს უჭერს,
 როგორც საბელი,
 ყველა მესმის და არ ვიცი რა ვთქვა, შუშანი,
 ჩვენი გულის შროშანი,

ძმებს, როგორც შვილი გვყავს გამოზრდილი,
 არც ვის უნახავს მაგისი მგვანი.
 ნეტავ ლამაზი არ გაგვჩენოდა,
 მახინჯად მაინც მოსჩვენებოდა,
 მამული საფრთხეს აირიდებდა,
 სათუო საქმე არ გვექნებოდა,
 ახლა რალა ვქნათ, მოყვრობის თხოვნით,
 კარს მოგვდგომია არაბთ ამირა,
 მეორე მხრიდან ხაზართა ელჩმა
 დარუბანდის გზა გაიყამირა.
 ისიც იგივეს გვთხოვს და გვთავაზობს,
 არის შუშანის ხელის მსურველი,
 მდაბლად თავს გვიკრავს და გვეაჯება,
 თან სატევარზე უდია ხელი,
 აქეთ ამირა, იქით ხაკანი, არჩევანია საკეთებელი
 ერთი-მეორეს რითი სჯობია, ორივე ჭირია ახალი-ძველი.

გზუნშერ არჩილის ძე

ვახტანგ გორგასალს, მე ასე ვიცი,
 ოს-ხაზარებთან ომი ჰქონია,
 გამორჩეული მათი გმირები,
 თავად მოუკლავს – გამიგონია,
 ძველი დრო იყო და უფრო ადრე,
 მათზე მირიანს ჰქონდა ზეობა,
 ჩვენი გმირები მათსას სჭარბობდნენ,
 ასეთი იყო ქართველთ მეობა.
 იცვალნენ დრონი, ახლა პირიქით,
 ხაზარნი ქართველთ მამულს იკლებენ
 დოვლათს, საქონელს გაირეკავენ, ქალებს იგდებენ,
 არ დაიკლებენ
 და მაინც მათი არა ვიციტ რა, როგორი არის ადათი-
 ნესი,
 ჩვენგან არავინ არის ნამყოფი,
 არ დაუნახავს ნახნავ-ნათესი.

ნერსე ერისთავი

ბატონიშვილო, ეგ მართალია,
თავად ქვეყანა ჩვენ არ გვინახავს,
მაგრამ სხვები ხომ ნამყოფებია,
ჩვენ მათი ცოდნა შემოგვინახავს,
თავად პაპაშენს, დიად სტეფანოზს,
ხაკანთან ჰქონდა მჭიდრო კავშირი.
არაბებს ერთად ეომებოდნენ, მიმოსვლა ჰქონდათ,
სტუმრობა ხშირი.
შემდეგ, როდესაც მურვან ყრუ მოსდგა,
სტეფანოზ იმერთ მხარეს წავიდა,
პატრიკიოსი გახდა იმათი,
რათა დაეწყო ბრძოლა თავიდან,
ველარ მოესწრო, სიკვდილმა უსწრო,
მაგრამ დატოვა არჩილ და მირი,
მათ დაამარცხეს მურვან ყრუ მაშინ,
არჩილი გახდა გამირებშიც გამირი.

ჯუანშერ არჩილის ძე

პატარა ვიყავ და მაინც მახსოვს, მამა არაბებს ეომებოდა,
მხოლოდ თბილისი ვერ გამოიხსნა,
ქალაქის ერი ეცოდებოდა.
ჩვენ ვერ ვივარგეთ, არაბმა გვძლია,
დავკარგეთ მამის მონაპოვარი,
ვერც ხაზარებთან ავანყეთ საქმე,
წარსული მოგვდევს ვით სახსოვარი,
ამიტომ მსურდა კარგად გაგვეგო, ხაზართა ჩვევა,
მათი ბუნება,
რომ მართებული გადავდგათ ბიჯი
და არ დაგვეჭირდეს შემობრუნება.

იოანე საბანისძე

მეფენო, ვხედავ როგორ მძიმეა
ხვალინდელი დღის გადასახედი,

დღეს რა მოგველის არავინ იცის,
 ბუნდოვანია მომავლის ბედი,
 გაინტერესებთ, მე მოგიყვებით,
 რას წარმოადგენს ქვეყნად ხაზარი,
 „კაცნი ველურნი“, „მხეცის ბუნება, სისხლის მჭამელი“,
 ომში საზარი
 „საშინელ პირით“, მოდგმით და ძირით, ურმებზე სხედან,
 ქოხებში ყრიან,
 სად საქონელი გასწევს ძოვებით, უკან მისდევენ,
 გზას გადახრიან,
 ვერვინ გაზომოს მათი სავალი
 და სათვალავი ვერავინ თვალოს,
 ზღვა მდინარიდან¹ მეორე ზღვამდე²
 ატრიალებენ ცხოვრების კალოს.
 ერთი ჰყავთ მეფე, სამ დიდ ქალაქში,
 სამ სასახლეში დაფუძნებული,
 ტარკი, ალ-ბაიდ და სემენდერი,
 მდინარის პირას გაშეშებული.
 ჩვენ ხაკანს ვეტყვით ხაზართა მეფეს,
 სხვები ეტყვიან ხაკანს, კაგანი,
 ორივე ერთია, სახელწოდებით,
 როდი იცვლება თავად საგანი,
 ხუთასი წლის წინ მოჰყვნენ ალანებს,
 ახლაც მეზობლად, ტკბილად სახლობენ
 ესმარებიან ერთი-მეორეს,
 ნადავლის გამო კიდევაც მტრობენ.
 ჩვენ ალანები, გყავს მეზობლები, კარი ალანთა
 იმათგან გვიცავს
 ციხე ჩემია³, ალთა და ბალთა ჩვენ გვეკუთვნის
 და ჩვენ მეფეს ფიცავს,

წანარები¹ წარმომავლობით,
 წინა მავალნი ცხარე ბრძოლისას,
 მყინვარწვერს ზურგით მიყუდებულნი,
 დანაფებულნი წყაროს ბროლისას,
 წანარებს იქით ალანებია,
 ჩვენ ოსებს ვეტიყვით ერთ ტომის გამო,
 ალანებს იქით თვალწნდენელი,
 ხაზარისაა მთელი მიდამო.
 ხაზარს კი ვეტიყვით, მაგრამ იმათშიც
 შესამჩნევია ტომთა სხვაობა,
 ჩვენ რას გავუგებთ, თავადაც უჭირთ,
 რომ დაადგინონ ვისი, რაობა,
 ასე ამბობენ, მთავარიძალა, „ქარის ქვეშაა დაბადებულნი,“
 საითაც ქარი შემოუბერავს, იქით გასწევენ გალალბულნი,
 სხვებს, დანარჩენებს,
 თვითონ ხაზარნი უჯიშო-ჯიშად მოიხსენებენ,
 რწმენის მიხედვით ეტიყვიან ბერძნებს, არაბს, მუსულმანს
 და აგინებენ,
 ებრაელებიც გამოჩნდნენ მათში, რწმენით
 და ლოცვით ებრაელობენ,
 ვინ რას ლოცულობს, არავინ იცის,
 რადგან სხვაობას სხვაფრივ ვერ გრძნობენ,
 თავად ხაკანი და გარემოცვა,
 მარილის კერპებს თაყვანსა სცემენ,
 „აღამ რუხანი“ ჰქვია ანგელოზს, გარე უვლიან
 და მალლა სწევენ.
 სალოცავები თითქმის არა აქვთ,
 თუ აქვთ მარილის საბადოებში
 ისე არაა, ჩვენ ქრისტიანებს,
 ეკლესიები რომა გვაქვს მთებში,
 მარილის ღმერთმა, იმათი აზრით, ვისაც შეხედა,
 ის არ ბერდება,

1. წანარები – კახეთის თიანეთიდან გადასული ქართულ-კავკონური ტომი.
 კავკონები – მთის იბერები.

ღოცვის მაგიერ ცრემლებსა ღვრიან,
 სანამ თავი აქვს არ შეჩერდება,
 სიზმრების სჯერათ, უდარაჯებენ,
 სიზმარი სხვასთან არ გაეპაროთ
 გაქცეულ სიზმარს კვალში მისდევენ, შეგხვდებათ?
 სჯობს რომ არ გაეკაროთ.
 დაჭერილ სიზმარს ფოთოლში ხვევენ,
 ფოთოლს ამდაგვარს კუ-ს ეძახიან,
 ფოთლის მომპარავს მტრად მიიჩნევენ,
 წერას უგებენ ადრე თუ გვიან,
 სიზმრის ამხსნელი დიდ პატივში ჰყავთ,
 როგორც ჩვენთან მღვდელს, პატივსა სცემენ,
 მაგრამ თუ „ახსნა“ არ გამართლდება, ამხსნელს დასჯიან,
 ტანჯავენ, ცემენ.
 სიზმრის დაკარგვა ბედის შეცვლაა,
 ცრემლის დაკარგვა უარესია,
 ვერ დაიძინებს ცოდვის ჩამდენი,
 ეს რწმენა მტკიცედ დანათესია,
 ხაზარებს უყვართ ბრძოლის ყოყინა,
 ნადავლს მისდევენ კიდიდან კიდე,
 რასაც ჰპოვებენ, ცხენს აჰკიდებენ,
 ერთ ადგილს ფეხი ვერ მოიკიდეს.
 ხაზართა ტომებს ჰყავთ ბელადები,
 ბელად-სარდლები მათი პეხია,
 პეხ-ი მიუძღვის მტერზე მავალ ჯარს, ფალავანია
 და უტეხია,
 თავად ხაკანი არის რას-პეხი,
 ყველა მეომრის მთავარსარდალი,
 თუმცაღა, ხდება, ჯარს სხვას უსარდლებს,
 თავად შორიდან უჭირავს თვალი.
 ბელადთა გარდა მათ ჰყავთ მთავრები,
 ერისთავს მათში ჰქვია „ტუდუნი“,
 უფროს-უმცროსთა ურთიერთობა დახვეწილია,
 არა აქვს წუნი.

ხაკანი ყველას ბატონი არის,
 ყველას სჭირდება მისი ხელდება,
 ოთხ თვეში ერთხელ ერს ეჩვენება,
 ყველა საკითხი მას ეკითხება,
 ხაკანს ცალკე ჰყავს მრავლად ცოლები,
 ცოლებს მოჰყვება შვილთა სიმრავლე,
 ერთ ცოლთან იმდენს ვერ იყოლიებ,
 წელთა სიმრავლით სოფელიც განვლე,
 ჩვენგან სხვაობით, ცოლთა
 და შვილთა სიბევრით ხარობს, ირგვლივ ყოველი,
 სიმრავლე ძალად გარდაიქმნება,
 ერის დიდების ხდება მქსოველი.
 ორი წელია მოკვდა ბაღათურ,
 მთლად ხაზარების დიდი ხაკანი,
 ბოლგარებს, ბერძნებს, აქეთ არაბებს,
 არა ჰყოლიათ მეტოქე მგვანი,
 რაც თარხანია ახლა ხაკანი, ბაღათურის ძე,
 მძლავრი რას-პეხი,
 სომეხთ ამირა მიუჩნევია, როგორც დის მკვლელი,
 პირის გამტეხი,
 აპირებს კიდეც ამირას დასჯას, ჯარებს აგროვებს,
 მარჯვე დროს უცდის.
 „ადამ რუხანი“ თუ შემწედ ექმნა,
 მის მტერს საშველად ხელს ვინ გაუწვდის,
 მისი მეორე დაა ატეხი, აფხაზთა მთავრის, ლეონის დედა,
 ჩვენთანაც მიტომ უნდა მოყვრობა,
 მძიმე ბრძოლებში გავუხდეთ მწედა,
 ცალ კერძ ხაკანი, მეორე მხარეს,
 მოყვრობას ითხოვს არაბთ ამირა,
 ჩვენგან ხო არის, თუ ვიტყვთ არა,
 მამულს გვიქცევენ მაინც ყამირად.

თუ ყოველივე მართლად დახატე,
არ უნდა გვექონდეს დიდი იმედი,

ორი ვეშაპი ჩამოგვეხსნება,
შემობრუნდება სიკეთით ბედი,
მათი მხრივ რბევა რომ ავიცილოთ, რა უნდა ვთქვათ
და როგორ მოვიქცეთ,
მტრები ერთმანეთს დაერევიან, მათ ქვეშ არ მოგყვით
და არ წავიქცეთ.
არაბი კარზე არის მომდგარი,
თუ დასჭირდება ძალსაც მოირთავს,
ჩვენი ამირა, სომეხთ ამირას, ეახლება,
ვერ აარიდებს თავს,
ეს იმას ნიშნავს, ქართლი მათია
და რბევა აღარ გაუძნელდებათ,
მოგვადგებიან, გადაგვთელავენ,
რომელი არის წინ დაუდგებათ,
მათთან ხაზარნი ახლოს ვერ მოვლენ,
მყარად გვიცავენ მაღალი მთები.
კარი აღანთა ჩაკეტილია,
დარაჯად დგანან წანარი ძმები.
მეორე მხარეს დარუბანდია,
ციხე უპყრიათ მტკიცედ არაბებს,
აღბანთა მიწა არის დაცული,
არაბთა გამო ვერავინ არბევს,
ამიტომ ვფიქრობ, თუ ვერ შევძელით,
ორივ მხრივ საფრთხე ვერ ავირიდეთ,
ისევ სჯობია არაბს მივემხროთ,
მათი ძალები დავინყოთ რიდეთ.
ადრეც გითხარიო თუ საჭიროა,
მივალ, ამირას ვეთათბირები,
მტერია, მაგრამ კაცია სანდო,
სამეგობროდ აქვს ღია კარები.

თავად შუშანის თუ ვინმემ ჰკითხა,
ქალი რას ფიქრობს და თავს რას ახალს,
ჩვენ რომ ამირას ჰო შევუთვალოთ,
საქმე ავანყოთ, მზითევი ვთვალოთ,
იქნებ გავიგოთ ქალის გულის ხმა,
თან არ გავხადოთ საქმე საქალოდ,
რა ურჩევნია ისე ვიცოდეთ, რომ ვთქვათ,
შევძელით, ნაკლებად ვცოდეთ,
სადაც შეგვეძლო სიკეთით ხედვა,
ბოროტად ხელი არ გავინოდეთ.

იონანე საბანისძე

ჩემი პატრონი, ნერსე ბატონი, კეთილი გულით,
ნათელი გონით,
საქმეს იძიებს, სიმართლეს ბრძანებს,
ვინ არის ქალის აზრის გამგონი,
ეგებ ამირა გულს ეხატება, ეგებ არ უნდა მისი გაგება,
ეგებ ხაკანი უფრო მოსწონდეს,
რას უკარნახებს ვიციტ განგება?
მე დღეს ვიხილე და ვესაუბრე, იყო სიკეთის მავედრებელი,
მითხრა, შენს ბატონს შევეხვეწებო
და თუ იქნები მისი მსლემელი,
იცოდე მაინც, მინდა დედოფალ გურანდუხტს
ფიქრი გავუზიარო,
ბრძენი ქალია, გზას მიმითითებს,
ჭკვიანის რჩევა რად ვიუარო,
კიდევ შევპირდი, თუ ნებას დამრთავთ,
აფხაზეთის გზას დავადგებოდი,
მეფის ასულის გავხდე შიკრიკი,
უკეთესს რაში გამოვდგებოდი,
აფხაზთ დედოფალს ვეახლებოდი,
ქალი, რომელიც სიბრძნით განაგებს,
უცებ მიხვდება, კეთილად განსჯის,
მეფის ასულის დარდით ანაგებს.

იონანე არჩილის ძე

გურანდუხტი ხომ ბიძის შვილია, ცოტა უფროსი
და ბევრად ბრძენი,
აფხაზთა მთავრის ლეონის ქვრივი,
უნდა დავლოცოთ მისი გამჩენი,
შუშანი რაა, მე და ჯუანშერს დაგვტრიალებდა,
როგორც მამიდა,
ასე მოგვდევდა, ასე ვეძახდით,
ჩემ დას შემორჩა ასე თავიდან.
ახლა თუ სტანჯავს რაიმე აზრი,
უნდა გურანდუხტს გაუზიაროს,
არას რად ვეტყვი, აქ ვართ უფროსნი,
რომელი არის რომ იუაროს,
შენ აზრი გვითხარ და უნებლიეთ,
ყველას გვიჩვენე გამოსავალი,
ხელის მთხოვნელებს უნდა ვაუწყოთ, რომ უფროსი და
და დედოფალი,
თავის თანხმობას თუ შემოგვითვლის
და დაგვთანხმდება რა ვიცით რაზე,
ხოს ვერ შევუთვლით ხაზართა ხაკანს,
ვერ შევჩერდებით ვერც ამირაზე,
მაგრამ ერთი კი ხელგვნიფება
და რომ დარწმუნდნენ შუამავლები,
აფხაზთ დედოფალს შიკრიკს ვაახლებთ,
ხომ დაინახავს მათი თვალები.
შიკრიკი ნავა ჩვენი უსტარით, ჩვენ დას მთარმევს,
შეევედრება,
არ დაიზაროს მალე პასუხი
და არ მოაკლოს შუშანს ხელდება.
აქ ამათ ვეტყვი, უნდა გვადროვოთ,
გურანდუხტია ჩვენი უფროსი,
უნდა ვიცოდეთ რისი მომხრეა ეგებ არასი ან ეგებ ჰოსი,
ან უფრო სულაც სხვა რამ აქვს გულში, დაა
და უნდა გაგვიზიაროს,

არაა წესი ერთობის მომხრემ, ცალკე იაზროს,
მარტომ იაროს.

ჯუანშერ არჩილის ძე

მე კარგად ვიცი შუშანის აზრი
და თუ მის ფიქრებს ჩვენსას შევადრი,
დარბაზს ვესწრებით სულ ახლობლები,
მათ გასაგონად ასე შევეკადრი,
ღრმად მორწმუნეა მეფის ასული,
უფლის მონაა წრეგადასული,
უნდა ლოცვაში გატანჯოს ტანი,
ღმერთს შეავედროს უმანკო სული.
ვიცი ურჯულოს ის არ გაჰყვება, თუმცა არაა ურცხვი,
თავნება,
უცხოს ცოლობას მონასტერს არჩევს,
ჩვენ თუ მივეცით ამისი ნება,
ამიტომ ვფიქრობ, დას შევუთვალეთ,
ფრთხილადა ვთხოვოთ, არ დავავალოთ,
ლეონს გაენდოს, აზრი გაცვალოს,
ეგებ მოყვრობის თასი დავცალოთ.
ლეონი მისი მაზლის ძე არის,
მისგანვე მთავრად აღზევებული,
თუ დავმოყვრდებით,
სამეფო ტახტი იქნება მისთვის გამზადებული.

იოანე არჩილის ძე

ასეთ დიდ საქმეს შიკრიკს ვერ ვანდობთ,
დარბაზის წევრთა თუა თანხმობა,
ერისთავ წერსეს დავავალებდით, ნათესავია
და მოსდევს ძმობა,
ჩავიდეს ცხუმს და ანაკოფიას,¹ ნახოს გურანდუხტ,
ნახოს ლეონი,
ჩვენი ნაფიქრი გაუზიაროს,
დარჩნენ ერთობის მომხრე-გამგონი.

1. ცხუმი – სოხუმი, ანაკოფია – ახალი ათონი.

ჩვენმა მამებმა თუკი შეიძლეს,
 საერთო ძალით მტრის დამარცხება,
 დაწყებულ საქმეს უნდა გაძლოლა,
 ვინც მთავრები ვართ ყველას გვეხება,
 სხვას სხვა აზრი რამ თუ ამოძრავებს, ახლავე თქვას
 და გავიზიაროთ,
 თუ არა, მოვრჩეთ ზედმეტ მსჯელობას, საქმეს მივხედოთ,
 მტკიცედ ვიაროთ.

/ანაკოფია. აფხაზთა მთავარი ლეონ II, სასახლის დარბაზი. თათბირობენ გურანდუხტ დედოფალი, ლეონ II მთავარი, აბაზგების ერისთავი ივანე შავლიანი, ნერსე ერისთავი, იოანე საბანისძე/

გურანდუხტი¹

ახლა ვინ მოთვლის, ურიცხვ მტერთაგან,
 რამდენი ტანჯვა გადავიტანეთ
 წელში არ გავწყდით, ჩვენი დიდება სხვას არ დავუთმეთ
 და გავატანეთ.
 დიდება უფალს, შეგვაძლებინა,
 გვეშენებინა ქვეყნის ერთობა,
 ზევით ჯიქები, ქვევით მურვან ყრუ,
 ომი არ იყო მათთან გართობა,
 ჩემი მეუღლე, ლეონი დიდი, ძმობის აშენა,
 რომელმაც ხიდი,
 მამას და პაპას მხარს უსწორებდა, ერთი გზა ჰქონდათ
 და შესახიდი,
 ახლა რად მოვშლით ამ მტკიცე კავშირს,
 მონაპოვარი გავანიავოთ.
 თუ სალხინოა, ერთად ვილხინოთ
 და გაჭირვებაც გავიზიაროთ.

1. გურანდუხტი – სტეფანოზ ქართლის ერისმთავრისა და ლაზიკის (ეგრისის) პატრიკიოსის ძის მირის ასული, ლაზიკის მეფეთა შთამომავალ, აფხაზთა მთავარ ლეონ I-ის ქვრივი. მირის სამეფო გვირგვინი გურანდუხტს ეკუთვნოდა.

ნერსე, ბატონო, ვართ მოხარული,
შენი სტუმრობის მიზანი ვცანი,
მოვითათბირებთ, პასუხს გაცნობებთ,
თან შეგაყოვენთ პატარა ხანით.

ლეონ II, აფხაზეთის მთავარი

ბიძის ქვრივია თუმცა გურანდუხტი, ჩემი გამზრდელი,
მეორე დედა,
მაგრამ ჩემს გულში ბიძას მაგივრობს,
არანაკლებად მხარს მიდგას მწედა,
რაკი უფალმა ასე ინება, დედა-შვილობა ჩვენი ვალია
ვინც სიყვარულით აშენა კერა,
ცხოვრება ტკბილად იმან გალია.
მე ვინ მასწავლოს ჩემი წარსული,
განა რა დროა შემდეგ გასული,
რაც გუბაზ მეფეს უმტრეს ბერძნებმა,
სიბოროტე ქმნეს წრეგადასული,
ნათეს¹ შემდეგ კი მოსპეს მეფობა,
პატრიკიოსად² მეფე აქციეს,
ამით სპარსელებს, შემდეგ არაბებს, ვერა დააკლეს
და გააქციეს.
ორმოც წლამდეა თითქმის გასული, რაც ბიძაჩემმა,
ლეონ მთავარმა,
მომხდურისათვის მღელვარე ტალღამ,
მოყვარისათვის სიცხეში ქარმა,
ბრძოლაში ღელვამ დაუნდობელმა,
ლხინში საამო ნიავის ქროლამ,
ვინც ვერ დაღალა მოყვრისთვის ზრუნვამ
და ვერც მოყვრისთვის შრომამ და ბრძოლამ,
კლისურას აქეთ შემოიმტკიცა,
იქით ჩააცხრო ჟინი ჯიქების.

1. გუბაზი, ნათე – ლაზიკის (ეგრისის) მეფეები VI ს.

2. პატრიკიოსი – ლაზიკის მეფობის გაუქმების შემდეგ, მათ შთამომავლებს და ქვეყნის მმართველებს პატრიკიოსის წოდება უბოძეს ბიზანტიის კეისრებმა, რაც ქართულ მთავარს უტოლდება.

ძმა დაამოყვრა ხაზართა ხაკანს,
 ღირსი გახადა ერთობა ქების,
 ჩვენ ახლაც იმის დანათესს ვიმიკით,
 გაგრძელებაა ჩვენი მცდელობა ,
 გურანდუხტია ერთობის თავი, სულისჩამდგმელი
 და დღეგრძელობა.

ივანე შავჭიანი

კარგია, როცა წარსულს შეაქებ
და წასულები არ გავინყდება,
საქებარს ახლავს საგინებელი,
მეორის გარეთ ერთი არ ხდება,
სხვამ თუ რამ იცის, მეც გამიგია,
აფხაზთა¹ მხარეს როდის რა იყო,
სად ვინ ცხოვრობდა, ვის ბატონობდა, როგორ ერთობდა,
როგორ გაიყო.
გორგასლის დათქმით, კლისურას აქეთ,
მდინარის აქეთ ფართე მიწები,
შავლიანების მამული იყო, მათივე იყო დასაფიცები,
შავლიანები დიდი გვარია,
ძალები ზღვიდან აწვდება მთამდე,
სხვას თუ არა სწამს ჩვენი დიდება,
იქით რად ითხოვ რომ ჩვენა გვნამდე,
შავლიანები, ერისთავები ლაიას აქეთ აფხაზეთს ვიცავთ,
პატრიკიოსად ლეონი ვცანით,
პატრიკიოსის სახელსა ვფიცავთ.

ილიანე საგანისძე

ხომ არა ფიქრობთ შავლიანები,
ვინც კახეთიდან აქეთ მოვედით,

1. აფხაზთა მხარე – ფართე გაგებით მოიცავდა ტრაპეზუნდიან – მდინარემდე მცირე ხაზარეთისა (ამჟამად რუსეთის, კრასნოდარის მხარის მდ. ნოგოფსუხო) ძეგლ დროში მას მდ. ლაია ეწოდებოდა, ზღვასთან მდინარის შესართავთან მდებარეობდა გამაგრებული ნავსადგური ლაიაში, ძვ. წ. ა. I ს. იგი პომეფუსმა გაამაგრა და ნიკოფსია უწოდა. მხარე მთელ დასავლეთ საქართველოს მოიცავდა.

უცხო თესლი ვართ, არც არა ვიცით,
 როდის რა იყო თქვენგან მოველით.
 ჩვენ კარგად გვახსოვს თქვენი წარსული,
 ეგროსის¹ მიერ აღზევებული,
 შორს გატანილი აიეტისგან,²
 მედეას³ გამო დამნუხრებული.
 საკმარისია, რომ მოვიგონოთ,
 მდინარე, რომელს არქვით კლისურა,
 ადრე კორახად იწოდებოდა,
 ტომმა კორხების ასე ისურვა,
 სწორედ ეს წყალი ძველ კოლხებისა
 კეისრისათვის იყო საზღვარი,
 გრძელი კედელი ზღუდედ გასდევდა,
 და არც გქონიათ სხვა ამდაგვარი.
 იქით ვინც დარჩით, ტომი მრავალი,
 აფხაზთა მხარე მანვე უწოდა,
 თავის ჯარები ჩამოაყენა, საშველად ხელი გამოუწოდა,
 შავლიანები, ვინც ფარნავაზმა,
 ერისთავ ქუჯის დაუმორჩილა,
 აფხაზეთს დასხდნენ ერისთავებად,
 ერმა დაყოფა ვერ აიცილა.
 ლაზთა⁴ სამეფოს მოწყდა ნაწილი,
 კორახ, ჰენის⁵ წყალს იქითა მხარე,

1. ეგროსი – ლეონტი მროველის თანახმად თარგამოსის საშუალო ვაჟი, ეგრების ტომების გამაერთიანებელი და პირველი სამეფოს დამაარსებელი. თავად თარგამოსი, ნოეს უფროსი ვაჟის იაფეტის შთამომავალი (უფრო ფართედ, იხილე „გაყრა“).

2. აიეტი – საპელაზგოში (დღევანდელი საბერძნეთი) ქალაქ-სახელმწიფო კორინთოსა და კოლხეთის მეფე. იძულებული იყო კორინთო მიეტოვებინა და კოლხეთში დაფუძნებულიყო საბოლოოდ.

3. მედეა – აიეტის ასული. კორინთოში მეფობის დაბრუნების მიზნით, დაეხმარა არგონავტებს ოქროს საწმისის გატაცებაში და თავადაც თან გაჰყვა (უფრო დანვრილებით იხილე „ილი“ და „აიეტი“. ამავე ავტორის).

4. ლაზთა – ლაზიკის (ეგრისის) სამეფოს მოსახლეობის წამყვანი ნაწილი ლაზები-მეგრელები-აფხაზებია.

5. ჰენის წყალი – დღევანდელი მდ. კოდორი (ჰენიოხების ტომთა გაერ-

ჰენიოხების ტომიც გაიყო,
 ერთობით დიდხანს ვერ გაიხარეს,
 იქითკენ დარჩა მდინარეები ლაია, მზიმთა, გუმის მთა,
 ბზები.¹

მხოლოდ სპერის² ზღვამ აერთიანა
 კავკონთა³ მთიდან მდინარი წყლები.
 წყლები რატომ ვთქვი, ოდითგან წესით,
 ასეთი მოგვდევს ჩვენ დანათესი,
 ტომი წყლის პირას ესახლებოდა
 და იქვე ჰქონდა სახნავ – სათესი,
 ჰენის წყალს აჰყვნენ მისიმინები⁴,
 ჰენიოხების ტომი ძლიერი,
 კლისურა დარჩათ კორხებს თუ კოლხებს,
 ვინც ცხუმის ციხეს მისცეს იერი.
 გუმის მთის მხარე ერგოთ აბსილებს,
 კორხთა განაყარს და იმათ შვილებს,
 იქით ბზები და მაღალი მთები გულს გასაყოლად
 მისცეს აბშილებს,
 მზიმთის წყლისა და მზიმთის მთის არე,
 სანიგთა ტომის გახდა მიწები,
 სანიგთა იქით აბაზგებია შავლიანების დასაფიცები.
 აბაზგთა შემდეგ ჯიქებ-ძიგები,
 ხაზარები და ალანებია,
 უფალს წყალობა ამ მზის ქვეშეთში

თიანების მიხედვით). თავად ჰენიოხები ძველი ჰელიოხებიდან (პელაზგური მზის ღმერთის ჰელიოსის „შთამომავლები“. აიეტი თავად ჰელიოსის შვილად იწოდებოდა, თუმცა ჰყავდა მინიერი წინაპრები მამა – მერმეო, პაპა – ილი,

1. მდ. ბზები მდ. ბზიბი ან ბზიფი. სხვანაირად მას კაპოეტის წყალსაც უწოდებდნენ (კაპოეტი-ორაგულის ჯიშის თევზი).
2. სპერის ზღვა – შავი ან პონტოს ზღვა.
3. კავკონთა მთა – კავკასიონი. კავკონები, მთის იბერების ტომთა გაერთიანება, აქ დასახლებულები საპელაზგოდან წამოსვლის შემდეგ.

4. მისიმანები – მისიმანელების სახელწოდებით არსებული სვანური წარმოშობის ტომი, რომელიც ჰენის (კოდორის) ან დალის ხეობაში სახლობდა.

არავისთვის არ დანანებია,
 ყველა, ვინცა ვთქვი აბაზგთა ჩათვლით,
 ღმერთ ჰელიოსის იყვნენ შვილები,
 მისგან ენოდათ ჰენიოხები,
 ზღვიდან მთებამდე მხარგაშლილები.
 ალანთა იქით, ლომეკის¹ მხარეს,
 ალანთა აქეთ ჯიქებ-ძიგები,
 კავკონთა მოდგმის ნაწილებია,
 არ ვამბობ ამას ნიშნის მიგებით,
 ხედავ? შენ იცი და რაც შენ იცი, იმაზე მეტი გაგვეგონება,
 აღარ მოვთვალე უფრო წვრილ-წვრილად,
 აღარ დავძაბე თქვენი გონება.

იპანე შავლიანი

მე კარგად ვიცი ალანთა მოდგმა, ისიც,
 რომელი ტომი სად სახლობს.
 ის ვერ გავიგე ძიგებ-ჯიქები თერგის გადაღმა
 ვის როგორ მძახლობს,
 მე ისიც ვიცი, რომ გორგასალმა
 ალანებს როცა შემოუტია,
 აფხაზებს მისწვდა ჩრდილოეთიდან,
 სხვას გასავალი არ დაუტია.
 შენ აქ ამბობდი კავკონთა მოდგმას,
 მაღალ მთებს ვინაც ჩაჰკონებია,
 განა ურთერთის ნათესავია, ნუთუ ყველანი კავკონებია?
 მაშ, ჩვენ ვინა ვართ ეს გამარკვიე,
 ვისაც აფხაზი ერთად გვინოდეს,
 მე თუ არ ვიცი, ანდერძად რა ვთქვა,
 ასი წლის მერე ვინ რა იცოდეს?

იოანეს საბანისძე

აფხაზთა მოდგმის ვრცელი წარსული,
 უხსოვარ დროში ჩაკარგულია,

1. ლომეკი – თერგის (დერგის) ძველი სახელწოდება.

„უწმინდურ წიგნებს“¹-ის მიაკითხავს,
 გარდასულ დროთა ვინც ერთგულია,
 თუ მიაკითხავ, ამოიკითხავ,
 ვინ იყო თქვენი დიდი დარდანი.“
 როგორ დატოვა დელფოს, კორინთო,²
 საით ვიდოდა საკმაო ხანი.
 რა იყო მისთვის ილი, მერმერო, აიეტი და თავად მედეა,
 რომელი ღმერთის იყვნენ შვილები,
 ქვეყნად ვინ ვისი მოიმედეა,
 გავიმეორებ ტომი მრავალი,
 ვისაც ბერძენმა არქვა აფხაზი,
 მზის ღმერთ ჰელიოსს თაყვანსა სცემდა,
 ასეთი ჰქონდა ბედის ნახაზი.
 ჰელიოსები ბევრია რიცხვით,
 წყლის ხეობებში მიმოფანტული,
 ყოველი თავის კილოზე მღერის,
 თავისი საქმით არის გართული,
 დრონი გავიდნენ, მოწყდნენ ერთმანეთს,
 ერთს მეორესი აღარც კი ესმის,
 ნათესაობას გაიხსენებენ,
 გარეშე მტერი თუ თავს დაესხმის.
 დრომ გაიყოლა ძველი ღმერთები,
 ჰელიოს ცვალებს ჰენიოხებმა,
 ენა იცვალებს, რწმენა იცვალებს,
 არ მოსდომნიათ წარსულთან შებმა,
 გამოიკვეთა ბოლოს საერთო,
 საერთო არის მშობელი მინა.
 სადაც რომელი ტომი მოსახლობს,
 სადაც რომელის აკვანი ირწა,
 ამ მინას ჰქვია დღეს აფხაზეთი,
 ყველა ტომისთვის მინაა ერთი,

1. უწმინდური წიგნები – ქრისტიანობამდელი წიგნები, ისტორიული ცნობის თანახმად.

2. დარდანი – კორინთოს მეფე, დელფოსის მფლობელი, გამოქვეყნებული სამშობლოდან, მითოლოგიური გენეალოგიის მიხედვით აიეტის წინაპარი.

ჰენიოხები ყველასა ჰქვია,
ყველას საერთო გაუჩნდა ღმერთი.
ხვალ რა იქნება არავინ იცის, ვინ გახდება ცის,
დარჩება მიწის,
კაცი მარადჟამს ცეცხლში ტრიალებს, ცას ავარდება,
ქვესკნელში იწვის.

ლეონ II, აფხაზეთის მთავარი

წარსულის ცოდნა, წარსულზე ფიქრი,
მოგონებებზე ანაგებია,
დღეს ხვალის საქმე უნდა ვაკეთოთ,
გავყოთ წასაგებ-მონაგებია,
შავლიანებს, რომ გულსა აქვთ ხინჯად,
ხელთ ვერ მოიგდეს ერის მთავრობა,
ვერ შეჰკრეს ერი მიმოფანტული,
და ვერ აჩვენეს ჯიქებს მძლავრობა.
ეს განა მარტო მათია ბრალი,
მტერმა დაგვივსო ჩვენ ყველას თვალი,
მთლად აფხაზეთი გაატიალეს,
გავხდით მონები და შესაბრალი,
მხოლოდ აბაზგეთს, უნდა იცოდეთ
და მათი ცოდვით კიდევ იწოდეთ,
ორჯერ განწყვიტეს მოსახლეობა,
ერისთავებმა ორჯერ შესცოდეთ.
მადლობა უფალს, ახლა ერთად ვართ
და ერთად ვებრძვით საერთო საქმეს,
თუ გაგვიმართლდა დიდი მცდელობა, რა ბედენაა,
ვინ რას დაარქმევს.

ნერსე პრისტავი

მთავარო ლეონ, დიდებულებო, შორი გზა განა
მიტომ ვიარე,
სად ვჩერდებოდი, მოძმეს ვხვდებოდი,
მათი გულისთქმა გავიზიარე,

მეფე არჩილის ძეთა სახელით, მოველ
 და შენგან პასუხს მოველი,
 ჩვენში ერთობა ისედაც სუფევს,
 უფრო მეტის ვართ მდომელ-მქსოველი.
 შენმა ძიამ და მეფის ასულმა,
 როცა ცოლ-ქმრული კავშირი შეკრეს,
 კლისურას აქეთ, ხაზარეთამდე,
 მიზანი მისცეს ტომების შემკრებს,
 შენ ხარ მთავარი ამ აფხაზეთში,
 აფხაზეთი კი უფრო დიდია,
 შორავანამდე¹ ყველა შენ გელის,
 იმათი ბედი შენზე ჰკიდია,
 შენ ისედაც ხარ მეფის მემკვიდრე,
 მირის სხვა ვაჟი არ დარჩენია,
 არჩილის ასულს თუ შეუღლდები,
 ორივე ხაზით ტახტი შენია.

გურანდუხტი

მოხარული ვარ, რომ ჩემი ძმები, არჩილის ძენი,
 ასე ფიქრობენ,
 ნათესაობა თუ განმტკიცდება,
 ერთობა შეგვეკრავს აშკარად გრძნობენ,
 ცუდი როდია შეკავშირება, მაგრამ ამ სურვილს
 სხვა რამეც ახლავს,
 თქვენ ორ დევს შორის მოქცეულები,
 გადმოგვილოცავთ ჩვენ თავში სახლავს,
 ჩვენ ისედაც გვაქვს მეფის გვირგვინი,
 მამამ ნიშანი მე დამიტოვა,
 მე ის ლეონის გავუნანილე, როცა შემირთო და ჩამექსოვა.
 ქმარი მომიკვდა, მოგვიკვდა მეფე,
 მაგრამ ხომ დარჩა მეფის გვირგვინი,
 მე ის მაზლის შვილს გადავულოცე,
 აღარ ვიჭყლიტე სხვა აზრით ტვინი.

1. შორავანი – შორაპანი. ვანი (თურქეთში), სევანი (სასომხეთში), თაფარა-
 ვანი (ფარავანი) შორა ვანი, ვანი ეგროსის განვლილი გზაა.

ჩემი სახელით, ჩემი გვირგვინი,
ჩემი მეფობა დღეს ლეონს ერგო,
ვინც ჭკვიანურად მიიღო ძღვენი,
სამემკვიდრეო იმას შეერგო,
ლეონის ბედი მე გადავწყვიტე, მეფეა,
თუმცა ჰქვია მთავარი,
მოვა დრო სათქმელს გამოამჟღავნებს
და არ ექნება იმ საქმეს ბზარი.

ივანე შავლიანი

თუ ასე არის, რაღას აყოვნებთ,
ჩვენ საკეთებელს მივყვეთ ბოლომდე,
კატაც რომ იყო, თუ დრო იხელთე, თუ შეგიძლია,
უნდა გალობდე,
შენ წინ რა გიდგას, დედოფლის მჯერა
და გადანყდება აფხაზთა ბედი,
მთლად აფხაზეთი შემოვიერთოთ, ვლოცოთ უფალი
და შემოქმედი.

ლეონ II , აფხაზეთის მთავარი

შენ რომ აქ გასჭერ, ასე არ არის, გვირგვინის გარდა,
არის კაცობა,
არჩილის ძეთა წინ გადავუდგე, არც ხუმრობაა
და არც ანცობა,
ლეონ ბიძიას არჩილ მეფესთან
ასეთი ჰქონდა მტკიცე პირობა,
კლისურას აქეთ, ხაზარეთამდე,
გამოჩნდებოდა მისი გმირობა.
კლისურას იქით არჩილი იყო,
ახლა მთავრობენ მისი შვილები,
ჯუანშერი და იოანეა,
არაბთა გამო ვერ მოცლილები,
არაბთა გამო მხოლოდ მთავრობენ,
მეფობას კი ვერ აღიარებენ,

მე მათ ვუყელო, ძმობა მოვშალო,
ვიცი ხმასაც არ ამოიღებენ,
მაგრამ კაცობის გრძნობას რა ვუთხრა,
იმ ქვეყნად ბიძას როგორ შევხვდები,
მე მირჩენია, დავრჩე მთავარი,
დრონი მეფობენ თუკი მიხვდები.

ნერსე ერისთავი

შენი კაცობა უნდა დავლოცო
და საფიცარი შენი მშობელი,
პირნათელობა კაცის ფასია,
გულმართალი ვარ ამის მთხრობელი,
ჩემ მეუფეებს გადავცემ ნათქვამს,
ერთგულის სიტყვით კიდეც იხარონ,
მათი სურვილი – და მოგათხოვონ,
შუშანის ჯავრი გადაიყარონ.
ერთობას უფრო განამტკიცებდა, შეაერთებდა,
ძალას შესძენდა,
ერთი გვაქვს ჯიში, ერთი გვაქვს რწმენა,
ჩვენი წარსული ერთად აშენდა,
დღეს უნდა ხვალეს მივცეთ სათავე,
მომავლის ბედი დღეს უნდა ვჭედოთ,
მომავალმა თქვას: ჩვენთა წინაპართ,
ჩვენთვის ანთებულ სანთლად შევხედოთ.
შუშანი აქეთ თუ დავინახეთ,
ჩვენი ერთობა ხომ განმტკიცდება,
ველარც ხაზარი და ვერც არაბი,
ქალისთვის წინ ვერ გადაგვიდგება,
ვიცი თქვენ ცალკე მოითათბირებთ,
პასუხი უნდა დანონ-ანონოთ,
ისე რომ მტერი არ გავახაროთ,
მაგრამ მოყვარეც არ დავალონოთ.

ბურანდუხტი

თქვენ თქვენი აზრი არ დაგიმაღავთ,
ჩვენც არ ვაპირებთ კუკუ-მალობას,

ულამაზესი არის ძმის წული,
 ვერ დაუნუნებ კეთილ ქალობას,
 ჩამომავლობაც მეფისა შვენის, უძველესი აქვს გვარი
 და ჯიში,
 ყოველ სამეფოს დაამშვენებდა,
 რა საჭიროა ენით ვარჯიში.
 მაგრამ ერთია ძალზე საეჭვო
 და დაფიქრება დიდი გვჭირდება,
 თუ არ მივიღეთ მხედველობაში,
 ბოლოს სულ ყველას გაგვიჭირდება,
 თქვენ კარგად იცით ლეონის დედა,
 ხაკან თარხანის ღვიძლი და არის,
 მოყვრობის ძალით მტკიცე გვაქვს ზურგი,
 არც გასჩენია ერთობას ბზარი.
 ახლა, თუ თარხანს უყვარს შუშანი,
 მოსურვებია მისი ცოლობა,
 ჩვენ ჩავერიოთ, ქალი წავართვათ,
 განა გამოვა ძმობა-ტოლობა?
 სანამ ბალათურ იყო ხაკანი,
 ჩვენში არ იყო სიტყვის გამტეხი,
 მიტომ ვითხოვეთ მისი ასული,
 მაზლს მოვუყვანეთ ცოლად ატეხი,
 ქალმა იცვალა რწმენა და ნირი, ჩვენი მიიღო,
 ხაზარულს სცოდა,
 ქმარს დაუფასა კაცური ზრუნვა,
 მაზლის სახელი პირმშოს უწოდა,
 ის დრო წავიდა, წავიდნენ ბევრნი,
 ლეონს დაუდგა მთავრობის ხანი,
 ხაზარეთშიაც ბალათურის წილ,
 თარხანი გახდა მათი ხაკანი.
 მე მას არ ვიცნობ, იცნობს ლეონი,
 დალაგებული არაა მგონი,
 დის წულს არა მტრობს და არცა მოყვრობს,
 არა ვარ მისი ქების გამგონი,

ჩვენ რომ ვითხოვოთ ახლა შუშანი,
 ადრე ხაკანს თუ მოსწონებია,
 თუ არ დაგვარბევს, არც გვაპატიებს,
 ეცდება ჩვენთვის რაც საენებია.
 ამიტომ ვფიქრობ, მთავარ ლეონთან,
 დედის მაგიერ რჩევა მექნება,
 უნდა ვიცადოთ, სანამ არ ვიცით,
 როგორი არის თარხანის ნება,
 ქალის გულისთვის, თუმც ძმის წულია,
 აფხაზეთს ვერვის დავარბევინებ,
 ქმრის ნაამაგარს ქარს ვერ გავატან,
 მომავალს აუგს ვერ ვათქმევინებ.
 ჩემი აზრია, ჯერ შევიცადოთ,
 თარხანის აზრი კარგად გავიგოთ,
 ჰოს რომ ვერ ვამბობთ, არაც არა ვთქვათ,
 მოთმენის სიბრძნის კოშკი ავიგოთ.

ლეონ II, აფხაზეთის მთავარი

მეფეთა აზრი, დიახაც მომწონს,
 არ იქნებოდა ჩვენთვის ურიგო,
 შენი თუ არ გაქვს საკმაო განძი, სხვას რალა მისცე
 და დაურიგო,
 ერთი მხრივ მართლაც კარგი აზრია, ქალი ლამაზი,
 გვარი სამეფო,
 როგორი უნდა იყო უგონო მთვარეს აგინო,
 კიდეც დაჰყეფო.
 ეს დამოყვრება სასურველია
 და გადავწყვეტილი მაღევე ამბავს,
 მაგრამ თუ ვინმე დაუკვირდება,
 მეორე მხარეს პირველს მიაბავს,
 აღმოჩნდება, რომ რაც იყო კარგი, სასურველი
 და გულის საამო,
 გადაიქცევა მიუღებელად, რაც მას მოჰყვება
 იმ ამბის გამო.

ჯერ ერთი, ჩემი დედის ძმა არის,
 მისი ლალატი კი არ ეგება,
 კაცი, რომელიც მოძმეს უგანებს, თავს წააგებს
 და გადაეგება,
 ვინაც გაიგებს, როგორ რა არის,
 მის თვალში მუდამ ვიქნები მცდარი,
 თვითონ თარხანი გახდება მტერი, გინდა ცოცხალი
 და თუნდა მკვდარი.
 ვთქვათ და ეს მტრობა თავს ავირიდე,
 შემოვირიდე მძლავრი ხაზარი,
 მოძმეს თვალეში როგორ ჩავხედო,
 რომ არ დაეცეს მართალს თავზარი,
 როგორც გავიგე, მეორე მხარეს,
 არა ნაკლები საფრთხე მომელის,
 სომეხთ ამირა აღიჭურვება,
 არაბთან ომში მე ვინ მიშველის.
 კეისარი რომ დამიდგეს გვერდით,
 მშველელად მაინც არ გამოდგება,
 მე დავაშავებ, მარტოს მომიწევს,
 მტერ-მოყვარესთან პასუხისგება.
 ამიტომ ასე გადავწყვეტ საქმეს,
 მომწონს მოყვრობის წინადადება,
 მაგრამ პასუხზე თავს შევიკავებ,
 მომიწევს მისი გადავადება,
 ნერსე ერისთავს, მის თანმხლებ პირებს,
 ჩემთან დავტოვებ, იყვნენ სტუმრები,
 ერთად ვიზრუნოთ და გავისარჯოთ, ვინადიროთ
 და გავშალოთ მხრები.
 ამასობაში დიად ივანეს, შავლიანების გოროზ ერისთავს,
 დავავალეზდი მძიმე სამსახურს,
 ვიცი ისედაც გადადებდა თავს,
 მაგრამ აჯობებს ასეთი საქმე
 სიტკბოთი იყოს გაჯერებული,
 ამიტომ ვთხოვდი, არ ვუბრძანებდი,
 როგორც სწვევია გარჯა ქებული.

ჩვენ სასიკეთოდ წარმოიმართოს, ხაკანს ეწვიოს,
საქმე გამართოს,
რას გადაწყვეტავს დედის ძმა მამცნოს,
კარგი ამბების ცნობით გამართოს.

ივანე შავლიანი

ხაზარეთს წასვლას რად დაგზარდები,
გზად ცოლ-შვილს ვნახავ, იქ გავჩერდები,
ჯალაბობასთან გულს გავაყოლებ,
იქიდან ჯიქეთს გავემართები,
შემდეგი გზები ვაკეზე გადის,
აღანთა მთავრებს უყვართ სტუმარი,
მოვიკითხავ და მომიკითხავენ,
არა მჩვევია დავრჩე მდუმარი.
აღანთა ზევით ხაზარეთია, გზას ვერ გაიგებ,
საზღვარს ვერ ნახავ,
ბევრიც ეცადო ნაპირს გახვიდე,
იმ ტრიალ მინდვრებს ვერ გადალახავ.
უგ-რუ-ს¹ ნაპირზე სემენდერია²,
ხაკანის ვრცელი ციხე-დარბაზი,
მივეახლები, ფეხქვეშ გავუგო ჩვენი მოკითხვა
ვით ფიანდაზი,
დაველოდები, ამბებს გავიგებ,
ვეცდები მყისვე შეგატყობინო,
შენი მიზანი, ჩემიც ხომ არის, რად დავიზარო
და განწყენინო.

/ქალაქი სემენდერი, ხაკანის (კაგანის) სასახლე მდ. თერგის მახლობლად, თათბირობენ რას-პეხი, ხაკანი თარხანი, ივანე შავლიანი, პეხი ბლუ ჩანი და პეხი ჯებუ/

1. უგ-რუ – მდ. თერგი. თერგის სახელწოდებაც, დროთა ვითარებაში, იცვლებოდა. ლომეკი, დერგი, თერთი. ხაზარები მას უგ-რუს უწოდებდნენ.
2. სემენდერი – ქალაქი თერგის პირას (ისტორიული ადგილი უცნობია). ხაზარებს სამი დედაქალაქი ჰქონდათ. მთავარი იყო ატილი (ტარკი), ვოლგის დელტაში, ალ ბეიდა და სემენდერი (სამწუხაროდ არც ერთი მათგანი მიგნებული და გამოკვლეული არ არის).

საპანი თარხანი

აბაზგებისგან, მცირე მდინარე, გაგვყოფს
და გაგვდევს მთელ საზღვრისპირას,
აქეთ გადმოსვალთ თუ ჩვენ გადმოვალთ,
არც მტრობას ვთესავთ, არც ვიხდით ქირას,
ამ მეგობრობას სხვა რა სჯობია, ვიყოთ მეზობლად,
გვქონდეს პატივი,
იქით ნავი გაქვთ გადმოსასვლელად,
ჩვენც შეგვიძლია რომ შევეკრათ ტივი.
ვიდრე ბალათურ, მძლავრობდა ქვეყნად,
ყოველი მხარით იყო რას პეხი,¹
ირგვლივ ელავდა მისი მახვილი,
მტერს ეცემოდა, როგორც ხეს მესი,
ჩვენ გვმორჩილობენ ვიატიჩები, მორდველები
და ყველა სლავები,
აღმოსავლეთის ზღვას² გარე უვლით,
შემონდელი გვაქვს მძლავრი მკლავები,
ჩერნიგოვიის, კიევის მთავრებს ხარკი
პატივად მიუჩნევიათ.
არ აწყობთ? ვერსა გაგვიბედავენ,
ვერც ამჟღავნებენ რა ურჩევიათ,
ჩვენ ბულგარები ისტრამდე³ ვდიეთ,
აქეთ წამოსვლას ველარ ბედავენ,
აქეთ თვალეზი აქეთ დავსებუი,
მხოლოდ სხვა მხარეს გზა-კვალს ხედავენ,
ბიზანტიასთან მჭიდრო კავშირი, მეგობრობა
და ვაჭრობა ხშირი,
ორივე მხარეს სიკეთეს მატებს, რად დავიჩივლო
ანდა ვთქვა ძვირი.
იმათი მღვდლებიც მოდიან ხშირად,
რალაცა აზრებს ჰყიდიან ძვირად,

1. პეხი – სარდალი, რას პეხი მთავარსარდალი.

2. აღმოსავლეთის ზღვა – კასპიის ზღვა.

3. მდ. ისტრა – მდ. დუნაი.

მუდმივ „ქარის ქვეშ დაბადებულებს“,
 მათი ნათქვამი არ გვიჩანს ჩირად,
 ვინც მათ წესს მისდევს, ბერძენს ვეძახით, თუმცა ჩვენია,
 ხაზართა ძენი,
 ჯვარზე გაკრულის თაყვანისცემა,
 არ არის ჩვენთან გამოსაჩენი.
 ეს იმ ხაზარებს უნდა მოსწონდეთ, ვინც მათთან ვაჭრობს,
 მათი სწორია
 ვინაც გაიყო მათი კარიბჭე, ბოსფორია თუ ფარნაგორია,
 ჩვენ მხოლოდ „აღამ რუხანს“ ვცემთ პატივს,
 ის არის ჩვენი მამა და რწმენა,
 სხვას ვერ ვიგუებ და ვერც ვილოცებ,
 ვერც მობრუნდება საქებრად ენა,
 ამას რად ვამბობ, ვიტყვი ახლავე,
 თუნდაც სტუმრისთვის ეს იყოს მწვავე,
 მსურდა, სამხრეთით ძმები მყოლოდა,
 დის ხელი ვთხოვე და დავეზავე.
 ხედავ, გაბედეს, შემომითვალეს, ვერ დავუჯერე სმენას
 და თვალებს,
 პირობად უნდათ მე რწმენა დავთმო,
 ეტყობათ ბედი ცუდად აწვალეს,
 მაგათ ჰგონიათ თუ წანარებმა,
 კარი ალანთა მტკიცედ ჩაკეტეს,
 ხეზე გაკრული მცველად დადგება,
 ვინც ჩემი რისხვით ვერ გაიმეტეს.
 კარგ დროს მესტუმრე აბაზგიელო, მეგობრად სანდოვ,
 ომში ძლიერო,
 ერთგულო, ლეონ ჩემი დის წულის,
 მისი წყალობით სვებედნიერო,
 რამდენ ფარსახით¹ შორსა ხარ ჩვენგან,
 რჩევა იმდენად მეტადა ფასობს,
 კეთილი სიტყვა მისაღება,
 მწარე შიშველ მკერდს ისარს დაასობს.

1. ფარსახი – მანძილის საზომი. ფიქრობენ ერთი ფარსახი 5,5 კმ. უტოლდებოდა (შეიძლება ფეხით მოსიარულის დღიური გასავლელი მანძილი იყოს).

შენ უფრო მეტი იცი იმათი, ჩვენიც გაიგე, გაიზიარე;
აფხაზეთიდან სემენდერამდე,
მანძილი მცდარად ხომ არ იარე.

ივანე შავლიანი

როგორც თქვენა ხართ დაყოფილები
და მაინც ბედით კმაყოფილები,
ისე ვართ ჩვენაც სხვადასხვა ტომად, მთებს მიყუჟული,
ხელგაშლილები,
შენ თქვი მდინარე ჩვენში საზღვარი, ჩვენ ვიტყვით,
მცირე ხაზარეთისა,
აბაზგთა ტომი მოსახლობს იქით,
ნაწილი დიდი აფხაზეთისა.
ჩემ გვარს ეკუთვნის ერისთაობა,
შავლიანები მძლავრი გვარია,
ცხუმამდე ჩემი იყო კუთვნილი,
მამულშიც ველარ გამიხარია,
ზუსტად ორასი გავიდა წელი,
ლაზიკის მეფეთ დაგვრიეს ხელი,
პატრიკიოსად დაცემულებმა,
ჩვენ მოგვიქნიეს სიკვდილის ცელი.
სამოცდაშვიდი წლის წინანდელი,
ერს ახლაც ახსოვს ის საწადელი,
პატრიკიოსმა გიორგიმ შეძლო
და გაგვიჩინა სადარდებელი,
მთლად აფხაზეთში არაბნი დასხა,
ტომთა ციხეებს კლიტენი ახსნა,
მტარვალს ჩაუგდო ჩვენი ცოლ-შვილი
და მოუწდომა ასეთი ახსნა.
ვითომ კეისარს ემდურებოდა,
კეისრის სამტროდ იხმო არაბი,
გუბაზის სისხლის სურდა ალება, მას რას აუშვებ,
რაც კი არ აბი?
ხო და დაგვჭირდა, ხანგრძლივი ომი,
სისხლის ზღვა იყო მისი საზომი,

ლეონ მთავარი, პატრიკიოსი,
 იყო არაბთა გაჟლეტის მდომი,
 ჯერ სტეფანოზი, ქართლის მთავარი,
 მერე ძეები არჩილ და მირი,
 ლეონთან ერთად მტერს მიჰყიოდნენ,
 აფხაზთა ტყვევნა დაუჯდათ ძვირი.
 დღეს აფხაზეთი ლიხის მთებამდე,
 არაბებისგან განმენდილია,
 ამ ძნელ საქმეში აფხაზ-ქართველთა გვერდით მებრძოლი
 ხაზართ წვლილია,
 ამას რად ვყვები, არა იმიტომ, როდის რა იყო
 შენ არ იცოდი,
 ბალათურ ხაკანს ერთგულად ვყავდი,
 მასთან ვიბრძოდი, მასთან ვინოდი.
 შედეგი რაა? არაბი ვდევენე, ნაცვლად
 ლეონი მეფედ დამიჯდა,
 თავისუფლება ვერ მოვიპოვე,
 ნაგების ფასად ომი დამიჯდა,
 შენი დისწული დღეს მყავს ბატონი,
 მომართული აქვს ჭკუა და გონი,
 სულ იმას ცდილობს ხელში მომიგდოს,
 ჩემში იხილოს მონა გამგონი.
 ახლა ასე აქვს მოფიქრებული,
 ყველას ერთბაშად მოგვიკლას გული,
 მზეთუნახავი, მეფის ასული,
 რომელზეც შენ ხარ შეყვარებული,
 ცოლად დაისვას, ცოლ-ქმრობის ძალით,
 ქართლი აფხაზეთს აერთიანოს,
 მეფედ დაჯდეს და ძალი მოირთას, მტრებს
 და მეგობრებს ერთგვარად გვავნოს.
 მაშინ არაბებს გაუმკლავდება,
 არ დასჭირდება ხაზართა ჯარი,
 მე კი მონა ვარ, მონად დავრჩები,
 შენთვის ხაკანო როგორი არის?

საპანი თარხანი

ძალაუფლება მძიმე ტვირთია, მამა შვილს ებრძვის,
ძმა ძმას არ ინდობს,
დაეკარგება მეფის გვირგვინი, ბრმას, მოლაღატეს,
სუსტსა და მიმდობს,
ეს კარგად ვიცო, მიტომ ვარ ფრთხილი,
ფიცილი რწმენად არ მიმიღია,
მაგრამ თუ ვატყობ კაცს ერთგულებას,
კარვის კარები მისთვის მაქვს ღია.
დიახ, მსმენია შუშანის ქება, ულამაზესი არის ასული.
ნახატი ვნახე, გულს ჩამივარდა,
გრძნობა მერევა წრეგადასული,
დავჯექი, ვიფიქრე, ქართში ვინ მეფობს, იოანეა
და ჯუანშერი,
ერთიც, მეორეც ჯერაც უშვილო, ბედოვლათი
და საკმაოდ შტერი.
თბილისში უხით სუსტი ამირა, მეფე რომ ითმენს
და არ აძევებს,
ის რა მეფეა და რა სარდალი,
მტერს არ უჩვენებს ვაჟკაცის ჩვევებს,
თუ დას შევირთავ, ქალს ულამაზესს,
მეც ხომ მექნება მაშინ უფლება,
სამში იქნება გამარჯვებული,
ვინც სამეფო ტახტს დაეუფლება.
პეხი ბარჯილი, ბუზანის¹ მხარეს,
ქვეყნის საქმეებს რომ განაგებდა,
გამოვიწვიე, კახეთს ვაწვიე, ერთგული ჩემთვის
თავსაც დადებდა,
ჩავიდა, უთხრა ჩემი სურვილი,
იცნა ამ საქმეს არაბიც სდევდა,
იბნ უსაიდი, ყოფილი სიძე, ვინც გაუჩინა ხაკანეთს სევდა.
იქით არაბი, აქეთ ხაზარი,
ქალის ვიყავით ორივე მთხოვნელი,

1. ბუზანი – მდ. დონი ხაზარულად.

მე რა ვიცოდი შენი მთავარი,
იგივეს იყო თურმე მდომნელი,
ეგებ ამიტომ ჩემი სურვილი,
ქალწულის ძმებმა ყურად არ იღეს,
აქეთ ბრალდებით, თხოვნით, პირობით,
მაცთური რჩევით სმენა წაიღეს.
ასე ამბობენ, ქრისტეს რჯულს ფიცავს
და არ გადავა რწმენას შუშანი,
სასიძო თვითონ გაქრისტიანდეს,
ასეთ ნათქვამში დაცინვა ვცანი,
ამიტომ იყო, მწარედ დავსაჯე,
თავის მოკვეთით მოგვალ ბარჯილი,
ცუდი პასუხი ვინც გამიბედა,
ვინაც ტყუილად იყო გარჯილი.

ივანე შავლიანი

იგივე პასუხი და დარიგება, არაბთ ამირას გაუწიანოეს,
თითქოს უნდოდათ მეგობრად ყოფნა,
მაგრამ დაცინვა ვერ აიცილეს,
იაზიდმწარედ გაანაწყენეს და ის საომრად მომართულია,
თუ გადაწყვიტა ქართლზე წამოსვლა,
თავის დაღწევა ძალზე რთულია.
ქართლს მოაოხრებს, კახეთს მისდგება,
სისხლიან რბევას როცა მორჩება,
ქალსაც ხელთ იგდებს თვალით უნახავს,
როგორც ისურვეს ისე მოხდება,
ლეონ მთავარს კი რა შეუძლია,
ვერ აღუდგება არაბთა ძალებს,
თუნდაც ვაჟკაცი მინაზე მდგომი,
ზეცაში არწივს რას დააძალებს.
ამიტომ ლეონს ერთი გზა დარჩა,
ძიას გეხვეწოს დახმარებასა,
ლუკმა, რომელიც გაქვს დასაღწი,
საკუთარ ნებით დაუთმო სხვასა,

ექვე არ არის, როგორ გადანწყვეტ,
საკუთარს დათმობ დის ნულის წილად?
ძლიერს თავისთვის უნდა ყოველი,
სუსტი იქცევა ვითომ გულჩვილად.

საპანი თარხანი

ლეონს პატივს ვცემ, დისწული არის,
არ არის ჩვენთან პირის გამტეხი,
ასეთი იყო მისი მამის ძმაც,
მიტომ მივეცით სარძლოდ ატეხი,
ატეხი ჩემი უფროსი დაა, თავის ქალობით გამორჩეული,
ქმრის ერთგულება და სიყვარული,
ქალის წესია ჩვენთან ჩვეული.
მიტომ არავის გაკვირვებია,
როცა ბერძნულად რწმენა იცვალა,
აფხაზთა ადათ-წესი მოირგო, არ გაჯიუტდა
და არ იწვალა,
იგივე მოხდა ხათუნის წილად, იბნ უსაიდმა, რომ მიიყვანა,
ჰარამხანაში უჩინა ბინა,
რწმენის გამოცვლაც არ დაახანა,
სხვაფრივ არ იყო არაბი მარჯვე,
აფხაზთა მთავარს ტოლს ვერ უდებდა,
ქალს რწმენის გარდა კაცი რომ უნდა
ან არ ესმოდა ან ვერ უგებდა.
ახლა მე მანვეს ხათუნის ვალი,
უნდა დამეცოს საბრალოს თვალი,
თუ არაბს სისხლი არ ვაზღვევინე,
რას-პეხი უნდა დავრჩე საწყალი,
ჰოდა, თუ დებმა, ვისაც მისთხოვდნენ,
თავისად იცნეს იმათი წესი,
შუშანმა რატომ არ მიატოვოს ქართველთა რჯული
და დანათესი.
მიყვარს სიმართლე, სიმართლითა ვსჯი,
სიცრუე მუდამ შემზარავია,

სხვას ატყუებ თუ შენ გატყუებენ, თუ კაცი გქვია,
ორივე ავია,
 აქ ორი პეხ-ი მყავს მონვეული, ორივე იცი და გაიცანი,
 ჯებუ ჯერ კიდევ გამოუცდელი
და გამოცდილი ომში ბლუჩანი.
 მეომრები ჰყავთ გამზადებული,
მხოლოდ ბრძანებას ჩემსას ელიან,
 გადაუვლიან ადარბადაგანს, მტკვრის
და არაქსის ნაპირს ლელიანს,
 მოყვრობა მსურდა და არა ომი,
ქართველთა ტყვევნის არ ვიყავ მდომი,
 მშვიდობას ზოგჯერ სიკეთით ვაღწევთ,
ზოგჯერ ძალაა მისი საზომი.

ივანე შავლიანი

არაბებს უკვე მზადა ყავთ ჯარი, ალბათ
მაღე ქართლს შემოუტევენ,
 ალანთა კარსაც გაამაგრებენ,
ქართლელებს საშველს არ დაუტევენ,
 თუ მართლა გინდა სისხლის აღება,
ამას რად უნდა ბევრის გაგება,
 ვინაც დაასწრებს, ის გაიმარჯვებს
და სარეცელთან ქალის დადგება.
 მე ერთსა ვფიქრობ, ჩემი ბატონი, ახალგაზრდაა,
აჩქარებული,
 შუშანის ფლობას არ დაეხარბოს
და არ გატკინოს დედის ძმას გული,
 შენი ნებართვით, თარხან უფალო, შენი პასუხით,
გამიშვი მაღე,
 ლეონს ვაცნობო შენი ბრძანება, ის, რაც ურჩიე
და დააძალე.
 თუ არ ვიჩქარეთ, არაბთა ჯარი, ქართლს
და აფხაზეთს დაეუფლება,

ეგებ აქეთაც შემოგიტიოს, თუ შენ მიეცი ამის უფლება.
 ხომ იყო ადრეც, ჯერ იბნ მასლამა¹
 ხაზართა მინებს აქეთ არბევდა,
 შემდეგ ჯარაჰი,² დარიალის გზით,
 ზღვა მდინარემდე ხაზარებს სდევდა,
 ქალქ ალ ბაიდს მუსრი გაავლო,
 სამეფო განძი დაისაკუთრა,
 გამარჯვებული არის მართალი და საყვედური
 რომელმა უთხრა.

საჰანი თარხანი

შენ გავიწყდება, როდის ყოფილა,
 ხაზარი ვალში დარჩენილიყოს,
 ვართ მეომრებად დაბადებულნი,
 ჩვენში მშიშარი გაჩენილიყოს,
 არაბთა სარდლებს როცა ახსენებ,
 იქვე ხაზარნი რად გავიწყდება,
 ვიდრე არაბებს შევარჩინთ ძლევას,
 ხაზართა ჯარი უმაღლესად განყდება.
 შენ თქვი მასლამა, რას მიაღწია,
 უკან გაბრუნდა ხელმოცარული,
 იგი ჯარაჰით მიტომ შეცვალეს,
 სარდალი ჰყავდათ თავს ლაფ დასხმული,
 არაბმა ერთი ბრძოლა მოიგო, რატომ, რა მოხდა
 ვერც კი გაიგო,
 მეორე ბრძოლას თვით შეენირა,
 ნადავლის ნაცვლად ყორე აიგო.
 ჩვენ წინააღმდეგ ვის უბრძოლია,
 რომელი იყო ბედი ჰქონია,

1. მასლამა – ჰაბიბ იბნ მასლამა – არაბთა სარდალი, რომელიც დარიალის გზით შეიჭრა ხაზარეთში 728 წ.

2. ჯარაჰი – იბნ აბდ ალ-ლაჰი ჯარაჰი – არაბი სარდალი 729 წ. მან ხაზარეთი დალაშქრა მდ. ვოლგაზე ქალაქი ალ ბაიდა დაარბია.

ასე ყოფილა, ასე იქნება, ერბო ერბოა, ქონი ქონია,
მე იმდენს დავძრავ ხაზართა ძალებს,
ცუდად შემხედვარს დაუვსებს თვალებს,
რომელი არის წინ დაუდგება, ან პასუს მოსთხოვს,
ან დააძალებს.
გაუცუდდება ყველას იმედი, წყევლონ გამჩენი
და შემოქმედი,
მე რა ვუშველო, ჩვენთან მორქვნალს,
თუკი ასეთი ჰქონია ბედი,
სომეხთ ამირას როცა სისხლს ვადენ,
კისერს მოვულრეც ლალატის ჩამდენს,
ჩემი დის ნული თავად მიხვდება,
არ შეეჭიდოს სიმძიმეს ამდენს.
მე აქ დავრჩები, სემენდერიდან ქართლის საზღვრები
უფროა ახლო,
კარი აღანთა ფართედ გავაღო, იქვე ჩავიდგა
მე სამოსახლო,
პეხი ჯარების იქნება ჯებუ,
ხოლო რას-პეხი მარჯვე ბლუჩანი,
მათ აღასრულონ ჩემი მიზანი,
აქვე მომგვარონ ტურფა შუშანი.

/თერგის ხეობა, ჩემი¹-ს ციხე-სიმაგრე/

ჯუანშერ არჩილის ძე

უფალო, თუ ხარ და გესმის ჩემი,
როგორ არ გკადრო სასაყვედურო,
ჩემ თავს არ ვჩივი, არა ვწუწუნებ, ვერავინ მითხრას,
შე უმადურო,
მე ჩემი კალო გამილენია, ავად თუ კარგად,
ფხიზლად ვიყავი,
ვიცოდი გარჯა, ვიცოდი ლოცვა, სულად
და ხორცად არ გავიყავი.

1. ჩემი – ჩემიას სასაზღვრო ციხე-სიმაგრე. ამჟამად ოსეთის (რუსეთის) შემადგენლობაშია და ეწოდება სოფელი ჩმი.

თუ რამ შემეძლო შენ გემსახურე, შენ გლოცულობდი,
 სანთელს გინთებდი,
 თავს დაბლა ვხრიდი, ცრემლმორეული,
 სამშობლოს მიწას შეგავედრებდი,
 თუ შენი მშობლის არის წილხვედრი,
 მშობელს ყოველი მიწყივა ფიცავს,
 მშობლის ანდერძსა და ნაამაგარს, რა შეილი არის,
 მკერდით არ იცავს.
 შენ უსაშველოდ გვაქციე ზურგი, რა დავაშავეთ,
 უნდა ვიცოდეთ,
 რას ერჩი ერს და დედა სამშობლოს, ის გაგვიყოლე,
 რომელთაც ვცოდეთ,
 რატომ ერთგვარად უნდა ენამოს, უმანკო, უნდო,
 ცოდვილიანი,
 უცოდველს აკლდეს, იტანჯებოდეს,
 ცოდვილს დღე ჰქონდეს მიწყივ მზიანი?
 გამაგებინე, როგორ მოვიქცეთ, არ იყოს მცდარი
 და არც გვიანი,
 ვისაც ვლოცულობთ, უნდა ვიცოდეთ, მონყალეა
 და გამგებიანი.
 კაცი რომ ცოცხლობს, შრომობს,
 გადიდებს არ უნდა ჰქონდეს შენი იმედი?
 მაშინ გვითხარი ხართ განწირული,
 ასეთი შეგხვდათ ჩემგანვე ბედი,
 დღეს აქ ვიტანჯეთ, ქართულ მიწაზე,
 დღესვე სამშობლოს დაგვაშორებენ,
 ალთას და ბალთას რად გვატარებენ,
 ხაზარეთის გზას გაგვიყოლებენ,
 ძნელი ყოფილა თურმე ტყვეობა
 და უფრო მძიმე ტყვეობის განცდა,
 დარდი, რომელიც გულს ლოდად ადევს, ფიქრი,
 საფიქრალს თუ გზაში გასცდა.

შუშანი

შენ ჩემო ძმაო და მეგობარო,
 არ მსურს ჩემს გამო იტანჯებოდე,

ჩემ გამო იჯდე გამოკეტილი
 და მე შენ განცდებს ვერა ვხედებოდე,
 განა არ ვიცი, რომ ხაზარები,
 დარუბანდის გზით შემოჭრილები.
 ალბანებს სცემდნენ, არას დასდევდნენ, ვისი ცოლები,
 დედა, შვილები.
 სომეხთ ამირას მარცხი აწვნიეს
 და მერე ჩვენსკენ გამოემართნენ,
 ქართლი დალაშქრეს, თბილისი ძარცვეს, ქვრივს
 და ბოგანოს რაღას ემართნენ,
 ჩვენი უფროსი ძმა იოანე, მამის ნაცვლობას
 ვინაც მიწევდა,
 სასტიკად დაჭრეს ცხარე ბრძოლისას,
 დაჭრილს ბლუჩანი თავად მისდევდა.
 ახლა რომ ცდილობს თავი მიჩვენოს,
 მოინანიოს ვითომ შეცდომა,
 პატიებას მთხოვს, ვით ვაპატიო, ძმის მოკვდინება
 ვინაც ინდომა,
 თუ, როგორც ამბობს, რამედ ვუღირვარ,
 ტყვედ წამიყვანოს, შენ კი დაგტოვოს,
 ერთ ძმაზე ფიქრი აუტანელი,
 მეორე ძმისას არ ჩააქსოვოს.

ჯუანშერი არჩილის ძე

ნუ იტანჯები, უბედურებას ერის
 და ბერის შენზე ნუ იღებ,
 ერთი რომ იყო, ყველას მიზეზი,
 ქვეყნის სამსხვერპლოდ თავსაც გაიღებ,
 ეს ისე გვითხრა მაგათ სარდალმა, როცა გატყვევა,
 ჰქონდა მიზეზად,
 თუ შენ იყავი ბრძოლის მიზანი,
 თბილისი რატომ აიღო გეზად?
 რად დაარბია ვრცელი ქვეყანა,
 რად დაამშია ქვრივი-ობოლი,

მთელ კახეთს რაზე შემოესია, დაანთო ცეცხლი,
ადინა ბოლი,
ამდენი ჯარი მაგათ ხაკანმა ერთი ქალისთვის შემოუსია?
თავში მტყუანი, ბოლოში ფიცავს, ბოლოც თავია?
რა ნამუსია.

შუშანი

თუნდ სილამაზით იყოს ქებული, მაინც ქალია,
ნარმავალია,
მხოლოდ საკუთარს არ განვიცდიდეთ,
ქვეყნად მყოფელი კაცის ვალია,
მე საკუთარი არაფერი მაქვს, ერთხელ მოვსულვარ
და ერთხელ წავალ,
უფალს ვავედრი ჩემს უმანკო სულს,
მის სამსხვერპლოზე ასევე ავალ,
მე სულს მიტანჯავს ჩემი ქვეყანა,
რომელიც ძალით უნდათ დავტოვო,
ვისი მამული უნდა მხიბლავდეს,
ვის ბაღში უნდა ცრემლები ვთოვო.
დაჭრილ ძმას ველარ უნდა შევხედო,
ალარ ვიცოდე სად დარჩა დედა,
გულის საფიცარს გზა ავურიე,
ვერ გავუხდები ცხოვრების მწედა,
შენ ლა რჩებოდი ქვეყნის იმედი
და შენც ჩემ გამო გზირად გაქციეს,
სასიყვარულო თუ ვინმე მყავდით, ყველა გაქელეს
და წააქციეს.
რალა აზრი აქვს ასეთ სიცოცხლეს,
თუნდ დედოფლობა მელოდეს წინა,
ვერ შევიფერებ იმის ცოლობას, ვინც დამაქცია
და მანყენინა,
ისეც ვფიქრობდი, გრძნობას რომ ავყვე,
ნებას ვინ მომცემს, გზას დამილოცავს,
ვერ მოვერიე მტანჯველ საფიქრალს,
ვერც სადარდებელს გრძნობის წინ მცოცავს.

მიტომ მინდოდა მონაზვნად წასვლა,
საკუთარ გრძნობებს ვემალებოდი,
თავს თუ დავისჯი, ასე მეგონა,
ამით სხვის ტანჯვას ვეფარებოდი.
ცუდად გასრულდა ჩემი მცდელობა, არ მეყო ძალა
და გამძლეობა,
საპყარის ზრუნვა სხვის სატკივარზე,
ყოფილა ენის მოცალეობა.

ჯუანშერ არჩილის ძე

ცოცხალი კაცი, ხელჩაქნეული, მიცვალებულზე უარესია,
კაცის ვალია ბოლომდე მომკას, რაც დაუხნავს
და დაუთესია,
ჩვენ ჩვენი ვალი ქვეყნის წინაშე, უნდა შევიძლოთ
და შევეასრულოთ,
რაც უკვე მოხდა, იმას ვერ შევცვლით
და ვერც შევხედავთ სვალეს უგულოთ.
ამიტომ უნდა კარგად განვსაზღვროთ, რა არის ანგმო,
რა მომავალი,
მიზნის მიღწევის რა არის გზები,
არც შეცდომებზე დავხუჭოთ თვალი,
ძმებს რა გვინდოდა, წამოიზარდე,
შენთვის გვეპოვა მყარი პატრონი,
ჩვენი სურვილი სურვილად დარჩა,
არავინაა მისი გამგონი.
ჩვენ არც არაბი გვსურდა სასიძოდ
და არც ხაზარი გვეხატებოდა,
ასე ვფიქრობდით, მხოლოდ ლეონი,
აფხაზთ მთავარი გიტოლდებოდა,
მან არა არ თქვა, ჰოც ვერ გაბედა დედიძის,
ხაკან თარხანის გამო,
შემოგვითვალა, პასუხს მივიღებ, ეგებ,
პასუხი მოგცეთ საამო.
პასუხს ველოდით, ხაზართა მხრიდან ავის ლოდინი
არა გვექონია,

მაგრამ რაც მოხდა ჩვენი ბრალია,
 უთავბოლოობით ანანონია,
 მე მხოლოდ გვიან ჩავხვდი სიმართლეს, მივხვდი
 და იყო უკვე გვიანი,
 საბანისა ძე ჩვენი ყმა არის, კაცი სწავლული, გამგებიანი.
 მაგრამ საჩვენოდ არ ეგებოდა,
 არც იყო საქმის გამოსავალი,
 სამეფო კარზე მთხოვნელს რა დალევს,
 შენი მთხოვნელი იყო მრავალი,
 არ ვიცი როგორ გადაწყდებოდა,
 ბევრი ამაზე არ მიფიქრია,
 თუ მთვარეს შევცქერ, ვეტრფი და ვკვდები,
 ასეთ გრძნობაში ძალა რა ყრია,
 ეს განსასჯელი ძალამ, გადაჭრა,
 სურვილს აიხდენს მუდამ ძლიერი,
 ასეთ ახდენას არ შეუძლია გაგხადოს ლალი და ბედნიერი.
 ძლიერის ნებამ ტყვედ აგვიყვანა, ღმერთს მინდობილებს
 ბედმა გვიგანა,
 ჩვენ თუ დავმარცხდით, აქ ვიმყოფებით,
 ბედნიერია ბლუჩანი განა?
 ჯერ რამდენი დღე დარბაზში ვყავდით,
 გზაში რამდენი დრო გავატარეთ,
 ჩვენ ჩვენი სევდა, იქით ბლუჩანმა,
 გულჩახვეულმა მძიმედ ვატარეთ,
 რა დამავინყებს, ხმალ მომართული,
 დარბაზს მოგვეჭრა გალომებული,
 განახა, გახევდა, ხმალი ჩააგო,
 მუხლზე დაეცა პირდაღებული.
 შენ ვერა გკადრა თაყვანის მეტი,
 ნაცლად ლანდივით გადამეკიდა,
 მალევე გათქვა, რად შეიცვალა, მეგობრობა თქვა,
 ძმად მომეკიდა,
 მას შემდეგ დამდევს გახელებული, არც მე მასვენებს
 და არც ისვენებს.

ცდილობს ქართულად აზრი გამოთქვას, ხახაგამშრალი
 ენას ისველებს.
 გამოსავალს მოხოვს, რჩევა რა ვუთხრა,
 ჩემგან პასუხი სხვა რა ეგება,
 უნდა შეეშვას უმწეო იმედს, თუ არა, ცუდად გადაეგება,
 ფიცავს, რომ დათმობს ხაზართა რწმენას,
 ქრისტიანების გახდება მცველი,
 გრძნობაა მისთვის გონების სარკე,
 შენზე ოცნება გრძნობათა მწველი,
 აქ ორი დღეა ვითომ ვისვენებთ,
 მაღალ კლდეებში გამოვლილები,
 სინამდვილეში შენ პასუხს ელის,
 ცხენები მზად ჰყავს შეკაზმულები.

შუშანი

ვინც ერთხელ შეცდა, შეცდა მეორედ,
 არ ნიშნავს მუდამ გაიმეორებს,
 მაგრამ თუ გიმტრო, გიმტრო მეორედ,
 სულს მესამედაც არ აიძეორებს?
 ბლუჩანმა ჩემ ძმას ადინა სისხლი, მეორედ გიმტრო,
 ტყვედ აგიყვანა,
 მეც არ დამინდო, ხაზარეთის გზას შემომაყენა,
 არ დაახანა.
 ტყვეს თან სიყვარულს მეფიცებოდა,
 ხაზარეთისკენ მეზიდებოდა,
 მე რა მცოდნოდა, საზღვარს მისული,
 უკან თიანეთს დაბრუნებოდა?
 ადრეც ვუთხარი, თუმც მისი ტყვე ვარ, სულიერი ვარ
 და მიჭრის გონი,
 უცხოვს ეს გული არ გაიკარებს,
 არც სმენა არის სიტყვის გამგონი,
 რწმენაც იცვალოს, გაქრისტიანდეს,
 ჩემთვის ის მაინც უცხოდ დარჩება,
 გადაწყვეტილი აქვს ჩემ გონებას,
 ნუთუ რთულია ამის გაგება?

და ამას გარდა, კიდევ დავთანხმდე,
მაინც არა აქვს არსით საშველი,
კაცი არა ჰყავს ხელის გამწვდენი,
მტებით საცსეა გარემო მთელი.

ჯჰანშერ ბრჩილის ძე

მე შენი მესმის, არა იმიტომ, და ხარ
და შენი უნდა მესმოდეს,
შენი სიკეთით უნდა ვხარობდე,
სადარდებელი ლახვრად მესმოდეს,
ვერც ვერას გირჩევ, გულს ვერ უბრძანებ,
რაც შენ არ გინდა, ის არ იქნება,
როგორ გადაწყვეტ, დაგეთანხმები,
დაე, აღსრულდეს უფალის ნება.
რაკი ასეა, ცოტა ხნით გტოვებ, პასუხი მივცე,
ბლუჩანი მელის,
უნდა გადაწყდეს საით გაუტევეს, რა გზას აირჩევს,
მგელის თუ ქველის.

შუშანი

მამის სულს ვფიცავ, არცა მყოლია სხვა საფიცარი
და სხვა ხატება,
როცა მიხილავს, ლხენა შემიპყრობს,
სულს სიამაყე შეემატება,
რაც ქვეყნად ვიყავ, როგორც სტუმარი,
სულ წასასვლელად ვემზადებოდი,
ფიქრი მტანჯავდა, თუ შევცდებოდი,
მამას ველარსად შევეყრებოდი.
მე ახლა ვიცი, უმანკო ტანი, ქვეყნად უმანკოდ შემინახია,
უფლის შვილი ვარ, ფიცი მივეცი,
ფიცი არასდროს შემილახია,
მივალ, წარვსდგები მამის წინაშე,
უფალთან მანვე გზა მიმასწავლოს,
ტანი დარჩება, სულმა იმ ქვეყნად, უნდა იწვალოს,
სიკეთით გავლოს,

მამამ მაჩუქა მე ეს ბეჭედი,
 ძვირფას თვალს ქვევით აქვს სამალავი,
 თან დამარიგა, როგორ მოვიქცე, გული უგრძნობდა,
 ბედი მაქვს ავი.
 მონაზვნად ყოფნა მიტომ მინდოდა,
 სულში ყოველთვის გრიგალი ქროდა,
 ძე ხორციელი თვალს არ მტაცებდა,
 ერთის ხილვაზე ოცნება კრთოდა,
 მაგრამ ვიცოდი, არ იყო ბედი,
 სხვაგვარი მქონდა გადასახედი,
 რაც მიწერია, ის არ ამცდება, მომელის მამა
 და შემოქმედი.

/თითიდან იძრობს ბეჭედს, ამოაცლის თვალს, იღებს და-
 მალულ სანამლავს, ჯუანშერი დას დასტირის, შემოდიან
 ბლუჩანი და ჯებუ/.

პეხ-ი ჯეზუ

დაცვამ გვაცნობა ამბავი ავი, სმენის
 და ხილვის შესაზარავი,
 მოულოდნელად გარდაცვლილათ,
 ხაკანის სატრფო მზეთუნახავი,
 თვალი უყურებს, არ მეჯერება,
 მართლა წასულა ქვეყნის მშვენება,
 რომელმა ღმერთმა გაგვნირა გზაში,
 რომელ ჭკვათ მყოფელს ასე ენება.
 ახლა რაღა ვქნათ, ხაკან თარხანი, განრისხდება
 და გაბოროტდება
 თუ პეხ ბარჯილი თქმისთვის დასაჯა,
 სიკვდილს რომ ვეტყვით რაღა მოხდება?

ჯუანშერ არჩილის ძე

შენ შენსას ჩივი, შენი ტკივილი,
 ჩემ გულის თქმასთან მონაგონია,

ხაკანს რა უჭირს, რა შემთხვევია,
დაჰკარგა ის რაც არა ჰქონია,
ჩემი იკითხე, ჩემი გაზრდილი, სიხსლი და ხორცი,
ლამაზი, ზრდილი,
რომლის აღზრდაში მქონია წვლილი, თუმცა და იყო,
და იყო შვილი.
მამამ ანდერძად ძმებს დაგვიტოვა, რამდენიც იყო,
ძმებს ჩაგვექსოვა,
ახლა ერთი ძმა არის დაჭრილი,
ეულად მიწვეს სიცოცხლის გლოვა.

რას პეხ ბლუჩანი

ლმერთები არ მნამს, რამდენ ტომს ვიცნობ,
ყველას უხვად ჰყავს თავის ლმერთები,
ვევდრებიან, საკმელს უკმევენ, აზრით
და სულით შენაერთები,
„ადამ რუხანი“ მიმაჩნდა ლმერთად,
გზაში სიკეთეს ვევედრებოდი,
ფეხზე ეკიდა ჩემი წადილი, რას დამცინოდა,
განა ვხვდებოდი.
არც თქვენი ლმერთი ყოფილა ლმერთი,
იმედს რომ მოჰკლავს განა ლმერთია?
თუ ქვეყნად ჰყავდა ანგელოზები,
შუშანი მათთან შენაერთია,
ასეთს თუ მოჰკლავს, ვილას დაინდობს,
ვისთვის იქნება თვითონ სანდომი,
თუ სიკეთეს და სიცოცხლეს სწირავ, სიბოროტის
და სისხლის ხარ მდომი,
რაზე გირწმუნო, რატომ მოგენდო,
როგორ გინოდო სიკეთის მთესი,
ცრუ მღვდელი იტყვის, ლმერთს კარგი უნდა,
მიტომ ირჩია სხვათ უკეთესი.
ლმერთზე მოწყალე გული მქონია, უფრო გამგები
და მოყვარული,

ქალის დაღუპვამ გამომაფხიზლა
 და დამიტოვა ანდერძი რთული,
 ახლა რაღა ვქნა? ჯებუ შენ გეტყვი, ჩემგან მიიღე,
 როგორც ბრძანება,
 ქალი ვერ მიმყავს, ხაკანი მომკლავს,
 ვიცი ასეთი ექნება ნება.
 ამიტომ მიჯობს, ქალთან დავრჩები
 და მასთან ახლოს დავიმარხები,
 ძმამ მოუაროს, წესი აუგოს, ხელს არ შევუშლი
 და შევეხები.
 თხოვნა მაქვს, იქვე ახლოს ჩამფალით,
 რომ ვემსახურო და ვუდარაჯო,
 ვერ მოვიქეცი წინდახედულად
 და ამით მინდა თავი დავსაჯო.
 ჯუანშერს უკან გავაბრუნებდი,
 აზრი არა აქვს ასეთი ტყვეობას,
 მაგრამ უმისოდ სემერდერს მისულს
 დაგიმოკლებენ ქვეყნად ზეობას,
 ამიტომ უნდა ტყვე თან იახლო,
 საკანს მოუყვე ჩვენი ამბავი,
 უთხრა ბლუჩანმა სხვა გზა ვერ ნახა, დარჩა
 და იქვე მოიკლა თავი.

ჯუანშერ არჩილის ძე ერთხანს ტყვედ იყო ხაზართა
 ხაკანის კარზე.

ბოლოს იგი გაათავისუფლეს და დასაჩუქრებული სამშობ-
 ლოში გამოისტუმრეს. ამ დრონის მანძილზე ქართლში დიდი
 ცვლილებები მოხდა – იოანე არჩილის ძე მიიცვალა, ქართ-
 ლის ერისმთავრობა ჯერ ადარნასე, შემდეგ კი ნერსე ერი-
 სთავს ერგო. ბოლოს ერისმთავრობა იმით დასრულდა, რომ
 786 წ. აშოტი თბილისს გაერიდა და ტაო-კლარჯეთში ახალი
 სამთავრო დააარსა.

აშოტ კურაპალატის მიერ ახალი სამთავროს შექმნა, ქა-

რთლში (თბილისში) ერისმთავრობის დასრულებაა. ამავე პერიოდში გარდაიცვალა მეფობის პრეტენდენტი ჯუანშერი. მეფეების, მირის და არჩილის, მემკვიდრე რჩებოდა ლეონ II აფხაზთა მთავარი (გურანდუხტ მირის ასული, მისი მეუღლე ლეონ I და ლეონის ძმისწული ლეონ II).

ლეონ II აფხაზეთის მთავარმა ისარგებლა შექმნილი ვითარებით (უფრო ზუსტად, ვითარება აიძულებდა ასე მოქცეულიყო), დაიკავა დასავლეთ საქართველო (მთელი აფხაზეთი, როგორც მას ბიზანტია უწოდებდა), ტახტი ქუთაისში გადაიტანა და სავარაუდოდ 788 წ. თავი მეფედ გამოაცხადა.

სარჩევი

მელეა	5
ზუზანი	122